

SALA DE LECTURĂ

flacăra

anul XXXVI
49 (1694)
VINERI
4 decembrie
1987

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

Itinerarii
ale înaltei
performanțe
Pagina 6

Întreaga națiune întâmpină Conferința Națională a partidului

Uniți în datoria față de țară!

Cu fiecare zi, cu fiecare clipă care ne apropie de marele moment din viața țării, Conferința Națională a Partidului Comunist Român, sint tot mai numeroase și mai expresive faptele de muncă, izbinzile din marile front al muncii și creației, ce constituie cea mai elocventă și decisivă probă a atașamentului la politica partidului, a întregului nostru popor, care își intensifică eforturile spre a-și realiza angajamentele asumate față de propriul său viitor. În aceste ample și cuprinzătoare eforturi, preponderente sint preocupările de natură economică, îndeplinirea exemplară a sarcinilor de producție din industrie, agricultură, din

toate domeniile creației materiale fiind factorul decisiv al progresului multilateral al țării. În spiritul orientărilor conducerii partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se intensifică, firesc, activitatea politico-ideologică și educativă, de ridicare a conștiinței revoluționare, de formare a omului nou, ca pirghie importantă în mobilizarea celor mai prețioase resurse umane la transpunerea în fapte a programelor de edificare a noii societăți.

Consemnăm și în acest număr de revistă astfel de exemplare argumente din bogata agendă a începutului lunii decembrie.

Noi perspective prieteniei și colaborării româno-siriene

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, în această săptămână ne-a vizitat țara președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad

Comentariul în pagina 3

4-5
Faptele lor vorbesc
despre abnegație și
dăruire revoluționară

12-13
Să le privim
și să le stăpânim
cu mândrie!

16-17
Biruitori
prin puterea
minții

Unire

Bate, bate, iarăși bate sus, la Alba lălia-n cetate, bate clopotul și cheamă pe români, toți de-o seamă să se-adune, să cinstească gînd și faptă românească întimplăte-atunci din vrere din iubire, din putere, dintr-o unică pornire de-a fi țară în Unire.

Bate, bate, iarăși bate sus, la Alba lălia-n cetate, bate clopotul și spune că suim prin veac cu țara, ctitorindu-i primăvara, că ni-i forța-n înfrățire liberi, demni într-o unire -onstruim sub triclor comunismul viitor.

FLORENTIN POPESCU ■

Este împedecă pentru oricine examinează cu luciditate și bună credință experiența României socialiste, cu deosebire cea a ultimilor 22 de ani, că un factor de evidentă superioritate a societății noastre îl constituie legătura obiectivă, necesară, indisolubilă, dintre realizările politice, economice, sociale și desăvîrșirea conștiinței sociale socialiste. Tocmai de aceea, în concepția partidului nostru, a secretarului său general, noua civilizație pe care o edificăm trebuie să ducă la lichidarea tuturor acelor rupturi și contraste în condiția umană, la transformarea umanismului potențial într-unul activ, constantă a întregii politici, și permanent criteriu de judecată critică a faptelor și proiectelor noastre.

Formulînd o viziune clară asupra locului și menirii conștiinței socialiste, Partidul Comunist Român a impulsionat activitatea politico-educativă privind afirmarea principiilor de viață comuniste, a marilor socialiste. În concepția partidului nostru, dezvoltarea conștiin-

ței socialiste implică atît ridicarea generală de cunoaștere, stăpînire deplină a profesunii, cit și însușirea concepției științifice despre lume și societate, formarea unor atitudini cetățenești înaintate. Promovarea valorilor morale, pătrunderea

cu înaltele valori morale promovate de partidul nostru, numai cel ce se face respectat și îi respectă la rîndul lui pe alții, numai urmînd constant modelele cele mai înaintate de viață și conduită comunistă și cetățenească, un astfel de ins al so-

Valorile morale — stîlpi de boltă în edificiul societății noastre socialiste

acestora în conștiința oamenilor, astfel încît ele să devină convingeri, atitudini și comportamente pozitive de muncă și viață, presupun un efort considerabil, la scara întregii societăți. Demersul activ de dezvoltare multilaterală este de neconceput în afara edificării unui trainic edificiu moral-cetățenesc. Numai un om investit

cu înaltele valori morale promovate de partidul nostru, numai cel ce se face respectat și îi respectă la rîndul lui pe alții, numai urmînd constant modelele cele mai înaintate de viață și conduită comunistă și cetățenească, un astfel de ins al so-

cietății noastre este demn de calitatea și misiunea de erou civilizator. În acest sens, munca neobosită, lupta revoluționară, viața exemplară ale marelui fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie pentru toți comuniștii, pentru toți cetățenii României socialiste modelul suprem la

care se raportează în permanență. Prin activitatea sa neobosită, a cărei combustie o reprezintă patriotismul fierbinte, devotamentul nemărginit față de cauza socialismului și comunismului, prin intransigența partinică, suplețe în gîndire și pilduitoarea sa prezență în viața și destinul patriei noastre, conducătorul partidului și statului nostru reprezintă un permanent ghid pentru poporul român, care, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general a adus în fața lumii întregi nu numai exemplul unei țări în continuă redescoperire istorică, ci și mistuitorul efort de remodelare, de înnoiere a profilului moral al celor ce sint stăpîni de drept și de fapt în România socialistă.

Din păcate, așa cum s-a arătat la recenta sedință a Comitetului Politic Executiv, viața în dialectica ei implacabilă dă la iveală nu doar succese, nu doar înbucurătoarele probe ale vic-

(Continuare în pag. 2)

LIVIU TIMBUS ■

Întreaga națiune întâmpină Conferința Națională a partidului

În pregătirea Conferinței Naționale a partidului, se desfășoară conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid în care se analizează temeinic rezultatele înregistrate în îndeplinirea obiectivelor Congresului al XIII-lea raportând întreaga activitate la exigențele sporite ale procesului de realizare a unei noi calități în toate domeniile vieții economice și sociale.

În cadrul conferințelor care au avut loc s-a dat cea mai înaltă apreciere rolului determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în fundamentarea și elaborarea întregii politici a partidului și statului nostru, strategiei dezvoltării necontenite a țării, planurilor și programelor prin care se eșalonează, cu rigoare științifică, procesul amplu și complex de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră și înaintare a României spre comunism.

Participanții au dat expresie sentimentelor de aleasă stimă și înaltă prețuire față de tovarăsa Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului nostru, pentru contribuția remarcabilă la elaborarea și înlăturarea politicii partidului, la dezvoltarea multilaterală a României socialiste, la progresul continuu al științei, învățămîntului și culturii în patria noastră.

În deschiderea conferințelor au fost prezentate Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 27 noiembrie, concluziile ce se desprind pentru întărirea spiritului revoluționar, a răspunderii cadrelor și activului de partid, a tuturor comunistilor în vederea înlăturării politicii partidului de construcție socialistă, pentru îndeplinirea sarcinilor actuale și de perspectivă ale dezvoltării noastre economice și sociale.

În lumina orientărilor și indicațiilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara Comitetului Central al partidului din 5 octombrie și în cadrul ședințelor Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în cursul lucrărilor a fost analizată cu înaltă exigență și responsabilitate comunistă activitatea desfășurată în vederea înlăturării în cele mai bune condiții a planului pe acest an și a obiectivelor actualului cincinal, a programelor speciale privind dezvoltarea dinamică, multilaterală a economiei naționale. Au fost puse în lumină rezultatele obținute, experiența înaintată ce se cere larg generalizată, au fost dezbătute într-un pronunțat spirit critic și autocritic nerealizările înregistrate și cauzele

care le-au generat, au fost stabilite măsuri concrete pentru înlăturarea tuturor neajunsurilor manifestate, pentru perfecționarea continuă a muncii, pentru ridicarea la un nivel calitativ superior a întregii activități a organelor și organizațiilor de partid, a întreprinderilor și instituțiilor.

O atenție deosebită s-a acordat analizei activității desfășurate pentru îndeplinirea în bune condiții a planurilor la producția fizică și, cu prioritate, a exportului, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și energetice, gospodărirea judicioasă a resurselor de materii prime și materiale, promovarea largă a cuceririlor noi revoluții tehnico-științifice,

Angajare fermă, responsabilă, în spiritul celei mai înalte exigențe comuniste

care sînt obiective majore ale dezvoltării intensive a economiei naționale. Un loc important în cadrul dezbaterilor l-au ocupat problemele legate de îndeplinirea programelor de îmbunătățire a organizării și modernizare a producției, acțiuni de cea mai mare însemnătate, inițiate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De asemenea, conferințele județene au analizat modul în care se înlătură obiectivele noi revoluții agrare, căile de acțiune pentru mobilizarea tuturor oamenilor muncii de la sate, a specialiștilor, în vederea folosirii judicioase a pămîntului, a întregii baze tehnico-materiale existente, pentru obținerea unor producții ridicate, sigure și stabile, pentru îmbunătățirea activității în zootehnie și livrarea la fondul de stat a cantităților planificate.

O atenție deosebită s-a acordat aplicării programelor de perfecționare a activității economico-sociale, lărgirii și adîncirii democrației muncitorești revoluționare, participării active a maselor la elaborarea și înlăturarea obiectivelor în profil teritorial.

Participanții la conferințele județene de partid au dezbătut pe larg și și-au însușit pe deplin, în unanimitate, Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. adoptată în ședința din 27 noiembrie, analizînd cu înaltă exigență

și fermitate revoluționară modul în care s-a acționat pentru înlăturarea hotărîrilor de partid și a legilor țării, pentru îmbunătățirea conținutului vieții interne de partid, a întregii activități organizatorice, întărirea continuă a disciplinei, educarea patriotică, revoluționară a cadrelor, a tuturor comunistilor. Conferințele extraordinare au adoptat hotărîri speciale care exprimă angajamentul comitetelor județene de partid de a trage toate învățămintele din Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de a acționa în spiritul celei mai înalte exigențe, în spirit revoluționar, pentru creșterea răspunderii activiștilor de partid și de stat, a comunistilor, a tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor stabilite, pentru realizarea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării.

Alegînd delegații pentru Conferința Națională a partidului, conferințele județene le-au încredințat mandatul de a da expresie sentimentelor de neînmurțită dragoste, înaltă stimă și profundă recunoștință ale comunistilor, ale tuturor oamenilor muncii din județele respective față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, ctitorul strălucit și clarvăzător al României socialiste moderne, personalitate eminentă a vieții politice internaționale, pentru eroica sa activitate consacrată cu neasemuită dăruire patriotică, revoluționară, ridicării patriei pe trepte tot mai înalte de civilizație și progres.

Într-o atmosferă entuziastă, de puternică vibrație patriotică, în încheierea conferințelor au fost adresate telegrame tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. În aceste telegrame se subliniază angajamentul ferm al comunistilor, al tuturor oamenilor muncii din județele respective de a-și mobiliza toate forțele pentru a întâmpina cu noi și tot mai importante realizări marelui eveniment politic din viața partidului și a țării — Conferința Națională a partidului.

Prin întreaga lor desfășurare, conferințele județene prezintă o grațioasă expresie a unității indestructibile a partidului, a întregului nostru popor, în jurul tovarășului Nicolae Ceaușescu, în amplă operă de dezvoltare multilaterală și de înflorire a scumpei noastre patrii, România socialistă.

D. CONSTANTINESCU ■

Decembrie, o lună decisivă

Am intrat în decembrie și număratoarea inversă a zilelor care au mai rămas pînă la sfîrșitul anului se derulează rapid. Dar sfîrșitul de an reprezintă un reper în perspectiva căruia avem de evaluat o distanță și un drum de parcurs. Avem de evaluat, înainte de toate, modul concret și responsabil în care se cuvine să-și înțeleagă oricine misiunea muncii lui, datorită de a se strădui să facă mai fertilă această muncă. Pentru că numai astfel, cu argumente noi, întotdeauna la zi și specifice fiecărui loc de muncă putem afirma răspicat dorința noastră de-a ridica la un nivel superior, prin faptă exemplară, contribuția la realizarea proiectelor prin care se împlinește, treaptă cu treaptă, progresul general al țării.

În toate ramurile economiei naționale, oamenii muncii își desfășoară activitatea, în aceste zile, sub semnul înaltei exigențe formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recentele ședințe ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. puternic mobilizați de vibranta chemare patriotică ce le-a fost adresată, de a întâmpina Conferința Națională a partidului cu rezultate cît mai bune în realizarea planului.

Așa cum sublinia conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, economia noastră națională dispune de tot ceea ce este necesar și există toate condițiile ca — printr-o mai bună organizare a muncii și a producției — sarcinile prevăzute pe 1987 să fie realizate iar întreaga activitate economică să fie ridicată la un nivel superior de calitate și eficiență.

Acest an, 1987, are o importanță deosebită în ansamblul cincinalului. Importanța lui este relevată de faptul că obiectivele și nivelurile de producție prevăzute pe 1987 au un rol hotărîtor pentru lansarea în cele mai bune condiții a producției anului ce urmează și pentru asigurarea condițiilor necesare îndeplinirii cu succes a indicatorilor economici stabiliți, potrivit hotărîrilor Congresului al XIII-lea, pentru întregul cincinal. Prin urmare, obiectivul major al îndeplinirii sarcinilor pe 1987 trebuie să-i fie subordonată activitatea din toate unitățile economice, de la sec-

D. ELIADE ■

(Urmare din pag. 1)

toriei incontestabile pe care o obținem în emoționanta redimensionare morală a omului, ci și inevitabile căderi, triste și regretabile abdicări de la norme și principii a căror altitudine reprezintă aspirația întregii societăți. Documentul elaborat cu acest prilej, Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. se referă nu doar la abaterile celor sancționați pentru abdicare gravă de la exigențele implicate de calitatea pe care o aveau, de răspunderile de mare importanță ce le erau încredințate, ci re-aduc în lumină, în prim-plan, procesul nostru revoluționar, marea datorie pe care o avem cu toții, și cu atît mai mult cei investiți cu muncă de răspundere, cu titlul de activist al partidului sau al societății, de a ne însuși și perfecționarea continuă acele trăsături politice-morale, general umane, care trebuie să ne recomande ca membri ai partidului, ca fii ai acestei patrii, uniți în Frontul Democrației și Unității Socialiste. Concluziile ce se degajă ne privesc în egală măsură pe

toti, indiferent de locul și rolul nostru, într-un moment sau altul, în societate întrucît coeziunea și sănătatea morală garantează în chip hotărîtor împlinirea dezideratelor noastre de mai bine.

atitudine morală, responsabilă în familie și societate. Să nu uităm nici o clipă că partidul nostru, centru vital al întregii națiuni, își desfășoară activitatea cu oameni, prin oameni. Iată de ce, nu în puține

prin puterea opiniei colective, a spiritului critic și autocritic, lipsa de principialitate, subiectivismul, arbitrarul, atitudinile morale reprobabile.

Tocmai de aceea, analizînd cu maturitate aprecierile tovarășu-

celor arătate recent de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că activitatea politico-educativă de formare a omului nou reprezintă o problemă majoră pentru întreaga societate și ea nu poate fi înlăturată decît prin participarea activă a întregului partid, a organizațiilor de masă și obștești, a școlii, a instituțiilor culturale și științifice. Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., stabilește ca toate comitetele județene de partid vor analiza cu cea mai înaltă exigență revoluționară lipsurile și neajunsurile ce se mai manifestă în activitatea lor, și exprimă încrederea că analize judicioase, responsabile, în spiritul eticii și echității comuniste vor impulsiona și dinamiza toate compartimentele și sferile de activitate. Cu siguranță, acest document, dezbaterile pe care le prilejuiește în vederea ridicării exigenței revoluționare, perfecționării și înnoierii raporturilor interumane, vor pune în valoare noi și mari resurse pentru a întâmpina cu realizări cît mai mari Conferința Națională a partidului.

Valorile morale — stâlpi de boltă în edificiul societății noastre socialiste

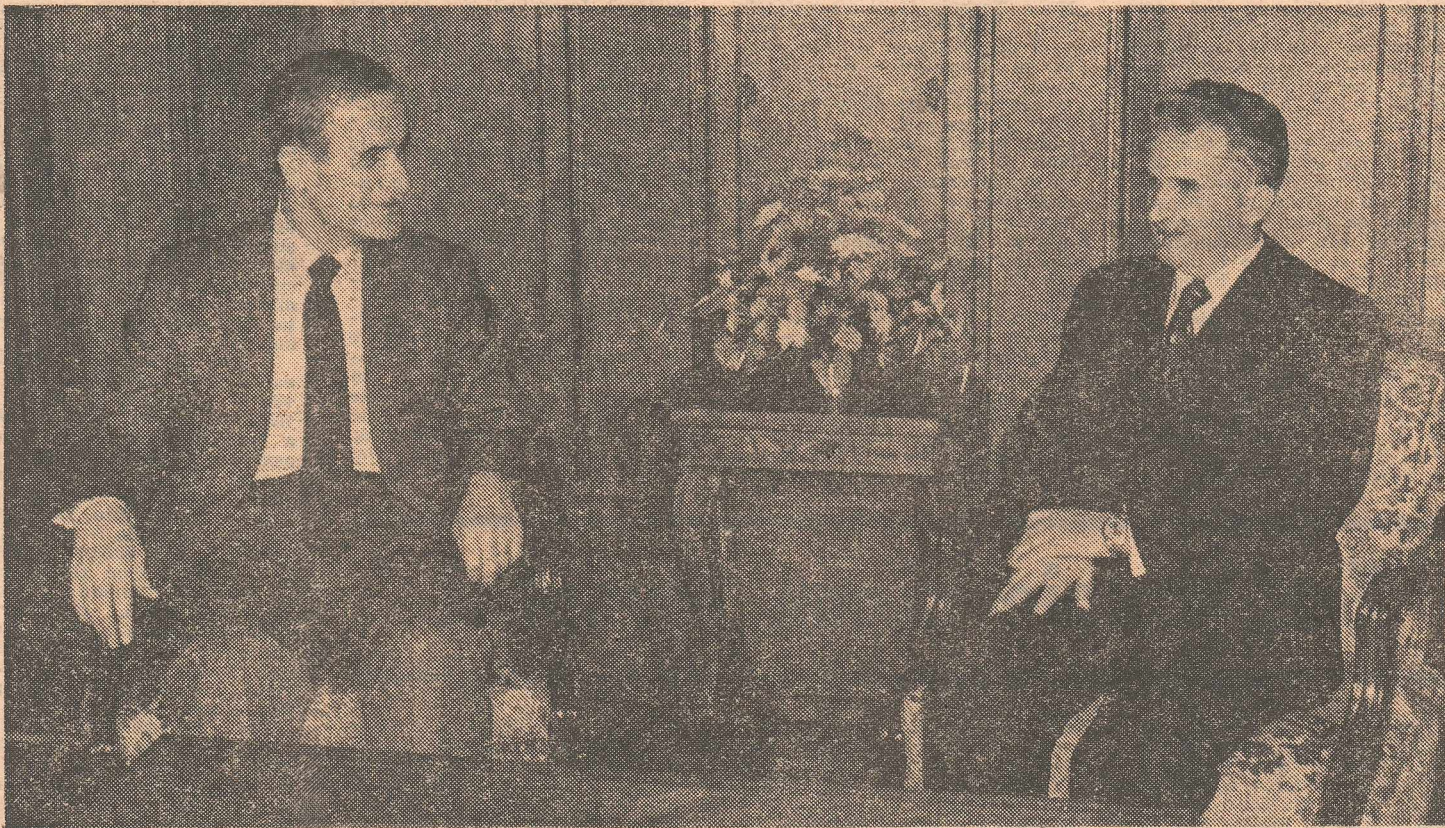
Este știut că nu în puține documente de partid au fost formulate, prin aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, acele cerințe care asigură legătura dintre cunoașterea și comportament, astfel încît fiecare om al muncii să se achite, cu spirit de răspundere, de toate îndatoririle ce-i revin în funcția ce o îndeplinește, la locul său de muncă. În plămîdărea acestui nou univers moral apare ca necesară nu numai o exemplară îndeplinire a obligațiilor profesionale, ci și un mod nou, comunist de viață, de

rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să se refere la calitățile pe care cei alesi în posturi de răspundere trebuie să le demonstreze prin comportamentul lor politic și moral. Sînt sarcini, sînt îndatoriri care privesc, așa cum aminteam, și cadrele cu muncă de răspundere la toate nivelele ale aparatului de stat sau ale organizațiilor Frontului Democrației și Unității Socialiste. A fi comunist, a fi revoluționar, cu sau fără carnet de partid, înseamnă a participa la instaurarea unui climat care elimină,

lui Nicolae Ceaușescu formulate în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv din 27 noiembrie a.c., vom înțelege temeinic că numai promovarea consecventă în toate sferile și domeniile de activitate a spiritului revoluționar, instaurarea ordinii și disciplinei, manifestarea unei înalte exigențe în înlăturarea Programului partidului și respectarea legilor țării reprezintă condiția esențială a progresului general, a optimizării întregii noastre activități.

Vom conchide, în spiritul

Noul dialog la nivel înalt româno-sirian

Pe agenda contactelor internaționale, aflate în atenția generală pentru semnificația și aportul lor în împlinirea speranțelor de pace și înțelegere ale lumii de azi, la un loc de cinste, de amplă și înțemeiată apreciere, se situează întâlnirile și convorbirile pe care președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le are cu șefi de state și de guverne, de partide, mișcări și forțe politice din diferite țări și zone ale lumii, cu personalități de seamă ale vieții politice, economice, științifice și culturale internaționale.

Un astfel de remarcabil dialog la nivel înalt, de indubitabilă semnificație mondială în accentuarea, prin întărirea și amplificarea relațiilor dintre cele două țări și a conlucrării lor pe plan internațional, a cursului spre destindere, înțelegere și cooperare, a fost prilejuit de vizita oficială pe care a făcut-o în România, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Baas Arab So-

cialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad.

Desfășurat în atmosfera de prietenie și înțelegere reciprocă ce caracterizează raporturile tradiționale dintre cele două țări și popoare, și marcat de elocvente expresii ale sentimentelor de caldă stimă și prețuire pe care și le nutresc reciproc popoarele român și sirian, noul dialog la nivel înalt a evaluat stadiul actual al relațiilor dintre cele două partide, țări și popoare și a reliefat noi și eficiente căi și soluții pentru dezvoltarea și adâncirea lor în continuare. Informându-se reciproc despre preocupările actuale și de perspectivă pe care le au cele două țări, despre eforturile pe care le depun popoarele român și sirian, fiecare în interesul propriului viitor ca și al progresului general, pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială, pentru ridicarea continuă a nivelului lor material și spiritual, cei doi președinți

au putut constata cu deplină satisfacție că dezvoltarea largă și multilaterală a relațiilor de prietenie și cooperare rodnică dintre România și Siria corespunde și slujește intereselor fundamentale ale celor două țări și popoare și, deopotrivă, cauzei păcii și cooperării internaționale. Pe temeiul acestei concluzii evidențiată de experiența de până acum și al rolului deosebit, determinant, pe care l-au avut de fiecare dată întâlnirile și înțelegerile realizate la nivel înalt în dezvoltarea și întărirea relațiilor bilaterale pe multiple planuri, cei doi președinți au reafirmat hotărârea de a acționa pentru dezvoltarea și amplificarea în continuare a acestor relații în toate domeniile, pe baza principiilor deplină egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne.

O atenție deosebită a fost acordată relațiilor economice

bilaterale, satisfacția pentru rezultatele obținute însoțindu-se de evidențierea a noi posibilități de creștere a schimburilor comerciale, a cooperării economice în noi domenii și obiective. Expresie a acestor concluzii cu prilejul vizitei au fost semnate de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al-Assad Acordul-program privind dezvoltarea pe termen lung a cooperării economice, tehnice și științifice și a schimburilor comerciale între Republica Socialistă România și Republica Arabă Siriană, precum și alte acorduri și documente ce relevă caracterul rodnic al noului dialog, care se va înscrie, așa cum s-a apreciat în Comunicatul comun dat publicității, ca o nouă și valoroasă contribuție la aprofundarea relațiilor dintre România și Siria și a conlucrării lor în folos reciproc, al cauzei păcii și progresului în lume.

Cum era și firesc, un spațiu

amplu în cadrul convorbirilor l-au ocupat problemele internaționale, problemele a căror rezolvare constituie și trebuie să constituie o preocupare statornică a tuturor statelor.

Președinții celor două țări au exprimat profunda lor îngrijorare față de menținerea unei situații grave și complexe în lume, ca urmare a continuării cursei înarmărilor în special nucleare, a conflictelor din diferite zone ale planetei, a altor pericole care amenință pacea și omenirea. Problema fundamentală a lumii contemporane este acum oprirea cursei înarmărilor, trecerea la o dezarmare concretă, în primul rând la dezarmarea nucleară. Cei doi președinți și-au exprimat sprijinul față de propunerile Uniunii Sovietice privind lichidarea acestor arme până în anul 2000 și au apreciat că apropiata întâlnire sovieto-americană la nivel înalt și semnarea Acordului pentru eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și operativ tactice vor crea condițiile pentru realizarea de noi acorduri în acest sens, al desființării și altor arme de distrugere în masă din Europa și din întreaga lume.

În contextul acesta, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al-Assad au subliniat necesitatea ca procesul de dezvoltare să fie legat de înlăturarea oricăror agresiuni, a ocupației, de lichidarea rasismului și colonialismului.

În continuare, președinții celor două țări au trecut în revistă situația din Europa și au reafirmat importanța încheierii cu succes a Conferinței de la Viena, transformarea Balcanilor într-o zonă fără arme nucleare și chimice, realizarea unor astfel de zone și în Orientul Mijlociu, în regiunea Mediteranei, și în alte părți ale lumii. Ei au subliniat că o pace globală, justă și traianică în Orientul Mijlociu nu se poate realiza decât prin retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate, inclusiv din Ierusalimul arab și restabilirea drepturilor poporului palestinian, în conformitate cu rezoluțiile O.N.U. Cei doi președinți și-au exprimat îngrijorarea față de situația din Liban, de eventualitatea extinderii războiului dintre Iran și Irak, a prezenței militare americane, a altor forțe militare străine în zona Golfului, față de alte pericole care amenință pacea și omenirea și au apreciat că sînt necesare măsuri ferme pentru găsirea de soluții pasnice, la masa tratativilor, că problemele complexe care confruntă omenirea — între acestea, la loc de frunte, evidențiindu-se problemele dezarmării, reasezarea relațiilor economice între state pe baze noi, democratice și echitabile — impun azi participarea activă a tuturor statelor, indiferent de mărime și orînduire socială, iar O.N.U. este forul internațional cel mai potrivit pentru dezbaterea și soluționarea problemelor lumii.

Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al-Assad au dat o înaltă apreciere noului dialog la nivel înalt și au exprimat deplina satisfacție pentru convorbirile avute în înțelegerile la care au ajuns împreună, în interesul popoarelor român și sirian.

Imagini din viața a patru colective muncitorești în care

Faptele lor vorbesc despre

Trustul de construcții industriale antrepriză generală Oradea a implinit în toamna aceasta 10 ani de existență. Ani de luat în seamă. Mai ales dacă ne gândim că trustul a fost grefat pe o unitate de construcții înființată cu 25 de ani în urmă. Ani de muncă. De muncă uriașă. A unui uriaș colectiv de oameni ai muncii. Ai căror copii, nepoți și strănepoți vor învăța la școală istoria de acum a României, știind de acasă, fără profesor, că părinții lor au turnat betoane — în sensul propriu — la temelii acestei istorii de un dinamism și de o efervescență a construcției fără precedent și poate uimitoare de-a binelea abia pentru viitorime. Tulburătorul destin al acestor copii nici nu-l înțelegem poate pe de-a-n-tregul. Cum am putea? Fie și numai la acest lucru dacă ne gândim: de când e lumea nu s-a mai învățat istorie astfel, date fiind proporțiile acestor temelii familiare și familiale pentru atîția elevi de azi și de mine. Peste o sută de ani, părinții de care vorbim, autorii nesemnificați tuturor construcțiilor care au metamorfozat România în 20 de ani, vor fi devenit eroi și legendă. Fie-ne îngăduit să privim mai de aproape o fărîmă din viața acestui fel de oameni. Sint oameni a căror bucurie poate gravita în jurul calității unei fundații de beton și nu știu dacă lumea așezată bine pe aceste temelii va mai înțelege peste generații firescul și vibrația acestui gen de bucurie. Voi reveni la trustul amintit, fiindcă despre oamenii lui va fi vorba mai jos. Poate de deosebire despre unul. Dar fapta unui asemenea om nu este nici o dată decît o gotită în mecanismul faptelor tuturor: muncitorii sau inginerii. Chiar director fiind, el se supune acestei legi a muncii, mai democratică decît cea mai fermecătoare pledoarie pentru democrație. Este și lucrul pe care îl sublinia mereu în diverse feluri, mai direct ori mai învăluit, omul cu care vorbeam de curînd, inginerul Petru Cărmăzan, directorul trustului a cărui vîrstă o menționam la început. De ce l-am căutat? Văzusem salonul de inventică deschis la Oradea cu ocazia unei fructuoase și bine organizate consfătuiri, practic de audiență națională. Ei bine, în uriașă expoziție, desfășurată cu gust în interioarele Casei de cultură a sindicatelor, atrăgeau atenția,

desigur, exponatele concrete. Cea mai bună reclamă pentru o invenție este însuși produsul respectiv, realizat, pe care să-l ai sub ochi. Chiar și cînd este vorba de o jucărie. Dovadă că o mulțime de vizitatori au admirat zile întregi o motocicletă-jucărie, într-adevăr extraordinar de reușită, a întreprinderii „Viitorul” din Oradea. Dar nu orice invenție se poate prezenta astfel într-o expoziție. Una din aceste invenții, puțin atrăgătoare pentru vizitatorul obișnuit, semnată de Petru Cărmăzan și colectivul său de colaboratori principali, se intitula la fel de puțin spectaculos: „Structură de impermeabilizare a haldelor pentru reziduuri industriale lichide”. Cum pentru cunoscătorii era un lucru de deosebită valoare, cum se vorbea de o idee de eficiență senzațională, am încercat să aflu de la autor ce este deosebit în toată această invenție.

A închis o ușă și am rămas

Așa l-aș numi. Am făcut acel lucru de nevoie. Nu degeaba se spune că nevoia îl învață pe om. Sigur, o să ziceți că nu-i destul. Nu e. Trebuie să ai cunoștințele cerute, infrastructura profesională de pregătire, de experiență, de informații care să permită conexiunile noii idei. Mai trebuie să ai și tăria de a te lupta pentru nou. Asta îți consumă timp și chiar nervi. Dar cînd ai biruit trebuie să uiți și să te concentrezi la o groază de probleme pe care școala asta a muncii te obligă să le rezolvi mereu. De la matematici și calculul rezistenței materialelor pînă la starea sufletească a oamenilor cu care lucrezi totul contează, totul trebuie cunoscut, corelat. Fără pauză. Zi de zi. Trimestru de trimestru. O viață. Așa este de fapt. Ideea aceea mi-a impus-o nevoia, v-am mai spus. Dacă aș fi avut la dispoziție 800 de tone de motorină și dacă puteam scoate de la lucrul lor o lună 245 de basculante,

pentru noi un an de extraordinară și reconfortantă colaborare cu Institutul de construcții hidraulice București. Care ne-a susținut. Impreună, am executat o stație-pilot. La scara 1:100. Rezultatul — impecabil. Apoi, am executat halda (pentru uzul întreprinderii «Sinteza» Oradea). S-a executat în aproape 4 luni. „E mult?” „E foarte puțin.” „Ce aduce nou soluția, invenția dumneavoastră?” „N-am mai folosit argilă. Am realizat o acoperire integrală a haldei cu folie de polietilenă — lipită prin termosudură — aplicată pe un strat de cenușă de termocentră. Aici aveam cenușă în cantități nelimitate. Și nu costa nimic. Dispărea transportul argilei și tot costul lui. O economie de 4 milioane de lei. Numai motorina disponibilizată era de 750 de tone. Parcul de basculante l-am folosit doar a 14-a parte față de varianta proiectantului, pentru că utilizam cenușă mai puțină. Peste acea folie am a-

mesc invenție. Faptul că azi este brevetată se datorește unor întâmplări mult mai puțin importante. Este însă ceva important aici: industria românească se află, în general, lîngă C.E.T.-uri pe cărbune. Inevitabil, ele trebuie să se descotorosească de cenușă. Și, tot inevitabil, fostele halde ale începuturilor industriei românești sint pline. Sint necesare altele! Or, pentru acest uriaș necesar, volumul de argilă ar fi imens — nemaivorbind de toate implicațiile; uneri ar trebui adusă de la cine știe ce distanțe — și ar fi păcat să nu facem din această argilă ceramică, sau măcar cărămidă, din moment ce avem altă soluție, mai gospodărească, mai economică, mai eficientă.”

Acolo, în peisajul expoziției, ea, această soluție, această invenție — brevet nr. 91105 din 1986 — nu avea nici o șansă de a focaliza atenția trecătorilor asaltați de toate noutățile prezentate. Ea are însă, în ceea ce nu se vedea, nici nu era așiat, și un merit simplu, dar fundamental: servește — cu mijloacele cele mai ieftine și impotriva rutinei, cum zice directorul Petru Cărmăzan — ideea depoluării, sau, dacă vreți, obligația vitală a omului contemporan de a-și salva mediul înconjurător, de a salva — i-a venit și lui rîndul — de a proteja natura care l-a salvat de atîtea ori. Bărbatul din fața mea nu mai avea ce să adauge despre invenție. De un dinamism molipsitor și de o franchețe caldă, aproape studentească, făcînd parcă o glumă de machiaj din părul său cărunt, îmi spusese dintr-o suflare această poveste, care nu este nici una oarecare, nici demnă de uitat și nici nu s-a consumat fără o luptă încordată cu acea rutină de care vorbește zîmbînd. Aniversarea neaniversată a acestui trust fusese poate această poveste pe care o ascultasem fără martori. (Era o nedreptate inutilă. Rîndurile de mai sus încearcă s-o repare). O parte din marea poveste a muncii acestor oameni care toarnă betoane în temelii. Zi-dec. Și o iau mereu de la capăt. O viață. Ei, oamenii aceștia merită să-i aniversăm. Măcar în acest chip. Deocamdată. Înainte de a ajunge legendă în sufletul și în ghiozonele copiilor mileniului viitor.

DORIN GHERGHINESCU

Era nevoie și-am inventat

singuri. M-a privit cîteva clipe în tăcere. Apoi a zîmbit și, într-un tîrziu, m-a întrebat: „Oare vă interesează așa ceva?” Dar nu mi-a dat răgaz să răspund. Părea că pusese întrebarea mai mult către sine. De-clanșasem în el resortul ascuns al unor amintiri care îi menționau o undă de zîmbet pe față și care l-au făcut să continue singur. „Dacă vreți, am și uitat-o. Avem atîtea de făcut, incit lucrul acela, structura aceea, odată pusă la punct nici nu mai vreau să mă intereseze. N-am timp. Ea este importantă. Aș zice chiar că este teribil de importantă pentru economie și pentru mii de oameni, fiindcă diminuează poluarea. Desigur, eu îi cunosc foarte bine importanța, dar tocmai pentru mine nu-mi mai pot îngădui să aibă mereu importanță, odată rezolvată, ca problema pe care mi-a pus-o viața, meseria. O idee are propria ei viață. Eu trebuie să mă gîndesc la altele. Nici n-a fost ceva care să mi se pară extraordinar. Un lucru obișnuit.

n-aveam nevoie de nici o idee nouă și de nici o bătaie de cap. Mai ales că a trebuit să mă lupt cumplit pentru ea. Cu mijloacele amintite — de care nu dispuneam! — am fi executat cumînți ceea ce cerea proiectantul. Halda migălită de el în toate detaliile acelea costisitoare. Adică un «lighean» cu fundul de 9,7 hectare și cu suprafața totală de 14,4 hectare. Smălțuit cu o pernă de argilă, grosă de 50 de centimetri. Argila necesară trebuia adusă de la 48 de kilometri: 70 000 de metri cubi! Gradul de umiditate la care putea fi aplicată cu mașini este doar teoretic ușor de realizat în asemenea cantități. Stagnările care era cert dinainte că se vor produce — din cauza umidității prea mici sau excesive — scăpau total de sub orice control calculat. Întîrzierile și consecințele lor economice nu se mai puteau evalua.

Atunci am îndrăznit altceva. Am schimbat soluția. Sigur, aceasta a însemnat un an de luptă împotriva rutinei. A fost însă

plicat un strat de beton de les-tare. Cu rol nu doar de lest, ci și de protecție a foliei împotriva tuturor factorilor degradanți, inclusiv împotriva îmbătrînirii ei, de care nu scapă nici un material plastic la schimbări de mediu.” „Era chiar atît de simplu? Cum de nu s-a gîndit atunci proiectantul la așa ceva?” „Cum de nu s-a gîndit, nu știu. Sau să zicem că nu vreau să știu. Dar dacă era simplu vă spun: nu era. Un exemplu banal: în nici o literatură din lume nu există coeficientul de frecare a betonului pe folie de plastic. Și nici pe cenușă.” „Se înțelege că v-ați făcut singuri toate calculele necesare. Dar ați reușit. Nu v-ați temut că e riscant?” „De regulă se zice că în astfel de lucruri, uneori, riști. Nu risc nimic! Nu!! De așa ceva nici nu te apuci, dacă nu știi destulă meserie. Și dacă n-ai lîngă tine oameni în stare să realizeze o idee nouă, să lupte pentru ea. Aceasta este noua soluție. Am făcut-o. Era folosită. Nu m-am gîndit s-o nu-

Dacă cineva le-ar fi spus acum vreo zece ani că vor ajunge un fel de „mecanic șef”, priceput la toate, s-ar fi gîndit cu toții că ael cineva avea chef de glumit. Sincer vorbind însă, nimănui nu i-ar fi trecut prin cap o asemenea glumă, oamenii fiind mulțumiți că băcănoanii se descurcă binișor, că în Bacău s-a născut o întreprindere de mașini-unelte și face ceea ce i se cere, adică mașini-unelte. Reușiseră chiar, după cîțiva ani, să se prezinte onorabil cu vreo 20 de tipuri de asemenea mașini. E drept, pentru ceva mai special, un tip neștiut de ei, lucrau un an, ba chiar doi. Ajunseseră să-și spună că duc pe umeri o întreprindere frumoasă, dar teribil de grea, pentru că produsele erau diverse, fiecare necesitînd o serioasă pregătire de fabricație, care le lua cel mai mult din timp. Se doreau mai dinamici, mai iuți în mișcări și cu uzinarea și cu montajul și în colaborarea cu cei din jur. Visau o comprimare a acestui nesfîrșit timp înghițit de lungile pregătiri și înțelegeau că n-o vor realiza decît atunci cînd ițte ei și tehnica se va produce o nouă întîlnire, iar ceasornicul fabricației lor va respinge și erorile de sutimi de secundă. S-au hotărît să renunțe la toate obiceiurile vechi. Tehnica e rece, nu ține seama de sentimente și obișnuințe, doar așa rămîne tînără. I-au căutat tineretea și vigoarea în rafinatele științifice. Aplicînd formule mearu mai bune, au dat naștere unor mașini care au început să execute aceleași operații mai bine și mai repede.

N-a fost, se înțelege, o treabă care se putea face de unul singur. Au știut-o, de la bun început, și directorul. Va-ile

Gogu, omul ce trăiește parcă numai printre cifre și linii, și Ion Samachiș, inginerul șef cu probleme de producție, cel pentru care lumea este formată din principii mecanice, și inginerul șef Dumitru Bontaș care, răspunzător de pregătirea fabricației, își imaginează doar mașini perfecte, prelungindu-se din gîndirea omului ca niște brațe vii. Convinși că cel ce află infinitul îl află pentru toți, i-au invitat la întîlnirea științei cu tehnica pe cei dornici și capabili de nou. Au căutat soluții. Le-au oferit specialiștii întreprinderii. Au sosit odată cu inginerii Bontaș și Samachiș, cu Simion Tomiș și Paul Cărmămidaru, cu încă mulți alții, cu

tul speciale, care, altminteri, ar fi trebuit aduse din import. În atelierul propriu de creație iau astăzi naștere — și nu în ani, ci doar în săptămîni — proiecte de modernizare a produselor curente, precum și tehnologii cu totul noi, menite să completeze gama de mașini-unelte la nivel de economic națională.

Nu atît faptul că au ajuns astăzi să realizeze peste 120 tipuri de mașini-unelte speciale li se pare oamenilor de bine din Bacău important, cît mai ales cantitatea de inteligență înglobată în fiecare dintre aceste creații, ce tind să copieze în metal iscusința omenească. De-ar fi să reținem din exem-

mașina de frezat longitudinal cu portal și traversă fixă, în ale cărei măruntaie se află două invenții și mai multe inovații. Dincolo de cifrele și literele cu care au fost însemnate, avîndu-și deplin înțeles pentru specialiștii în domeniu, nouă ne rămîne a nota că toate cele amintite doar cu titlu de exemplu sint mașini puternice, utilaje care au rezolvat o serie de probleme ale prelucrării pieselor grele, așezînd, prin performanțele lor, industria construc-toare de mașini românească pe o nouă treaptă în ierarhia țărilor lumii. Pentru că, mai există, în ceea ce-i privește, o realitate care nu poate fi omisă. Succesul, recunoscut în țară,

1986 în R.D. Germană. AF-100-202 A — în mai multe tipodimensiuni — se numără și ea printre mașinile plecate de la Bacău spre alte meleaguri, străine.

Ce-ar mai putea face meșterii cu minți iscoditoare și mîini măiestre, o dată ce rivna modernizării a atins un înalt nivel? Deocamdată, gîndesc la posibilități nebanuite pînă nu de mult, pe care le-au descoperit căutînd noul, îi atrag și le deschid alte drumuri. Inginerul șef Dumitru Bontaș a hotărît să găsească soluții pentru înlocuirea bronzului — din care scotesc a consuma prea mult. O serie de repere s-ar putea realiza cu un material plastic antifrecțiune, de producție românească. De la gînd la fapt drumul s-a scurtat mult la Bacău. Întreprinderea și-a și organizat un atelier special unde să se execute reperele cu pricina. De pe acum se anunță o reducere a consumului acestui material deficitar care este bronzul, cu 20-30 la sută, ca și un nou brevet, pe numele unui om considerat, oricum, sufletul invenției la Bacău. Dumitru Bontaș.

Întreprinderea de mașini-unelte Bacău creează, cum este și normal, mașini, scurtînd mereu drumul de la gînd la fapt. De pe porțile sale ies din ce în ce mai des noi mașini-unelte — și nu de orice fel, ci din cele ultramoderne, cu totul speciale, adevărați coloși ai puterii și iscusinței, mașini „la temă” și „la cerere”, motiv pentru care i se mai spune astăzi, pe bună dreptate și fără nici o glumă, „mecanicul șef” al industriei constructoare de mașini.

LIANA MOLNAR

Nu mașini de orice fel, ci ultramoderne!

zecile, inventatori și inovatori născuți în colectivul creației. Pe nesimțite, întreprinderii de mașini-unelte din Bacău a început să i se adauge la titlatura și termenul „speciale”, Bacăul furnizînd la cerere diferite tipuri de mașini-unelte speciale și la temă. Beneficiarii i-au devenit industria siderurgică și cea metalurgică, aviatică și construcțiile de mașini, viitoarea centrală atomo-nucleară. Moderni în gîndire și concepție și-au asumat răspunderea asimilării unor noi produse cu to-

plele oferite de Petru Zota, șeful Cabinetului tehnic, doar realizările inscrite la capitolul anulului în curs și tot nu le-am putea evidenția pe toate. Nu ne rămîne decît spicuirea. Mașina orizontală de alezat și frezat AF 100-202A, permițînd și acționarea cu comandă numerică, a înglobat patru invenții și încă pe atîtea inovații. Proiectul mașinii ce poartă codul AF 93-3A a permis, de asemenea, depunerea la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci a mai multor cereri de brevete, ca și

le-a dat iscusiiilor constructori băcăoani conștiința că pot și trebuie să se afirme și dincolo de hotarele ei. Tîrgul internațional de la Brno (R.S. Cehoslovacă) din 1985 aducea mașinii speciale de frezat alezat, mult rîvnită Medalie de aur. Întreprinderea din Bacău s-a impus cu repeziciune — și nu doar grație acestei prime reușite. A urmat linia automată pentru prelucrat tamburi de frînă, realizare recunoscută de foruri tutolare la nivel de industrie constructoare de mașini în cadrul C.A.E.R. și livrată în

datoria e lege, iar planul și calitatea sînt datoriiile dîntîi.

abnegație și dăruire revoluționară

În general, cînd trecem unii pe lingă alții, nu este necesar să purtăm încălțăminte de protecție. Cînd în cursa noastră zilnică se nimerește ca unul să-l calce pe altul, din greșală, pe picior, ceea ce urmează e un scenariu cunoscut: faptașul își cere scuze, stînjeneț, iar victima îl asigură că nu-i nimic, oh, chiar nimic nu s-a nîtmplat. Că poate să spună aceste cuvinte strîmbîndu-se de durere, e altceva. Cel mai agresiv și mai greu de îndurat în asemenea cazuri este pantoful cu toc-cui. Dar pentru că nu s-a inventat încă omul care să cîntărească o tonă, cit trecem unii pe lingă alții nu este nevoie, într-adevăr, să purtăm încălțăminte blindată cu oțel, dintr-aceea fabricată la „Vilceana”, la Rîmnicu Vilcea, care te apără de o greutate — după cum am aflat — de pînă la 1 000 de kilograme.

Ai zice că întreprinderea nouă, fiindcă totul scripește de curățenie, parcă schelele constructorilor s-au desprins de zidurile halelor abia de puțin timp. Însă întreprinderea „Vilceana” și-a sărbătorit, în urmă cu vreo cîțiva ani, centenarul. Vechimea însemnînd în acest caz doar o tradiție a muncii aflate între meșteșug și industrie. Altfel rămîne adevărat că întreprinderea, și spațiile ei de producție, și mașinile cu care a fost înzestrată, sînt noi. Din fabricuța de pe timpuri, unde se făceau hamuri pentru cai, bunăoară, sau șeile cu care se umpleau tarabele tîrgului de toamnă de la Riurenii, din marginea orașului, n-a mai rămas cîine știe ce. Uneori s-a păstrat doar numele a ceea ce a fost, același nume pentru o altă realitate. Tăbăcăria era aici și în urmă cu o sută de ani, de exemplu, și tăbăcăria se cheamă că este și astăzi, atîta doar că ea a ajuns să fie, între timp, una dintre cele mai mari din țară.

În totul, ca pondere economică, țînînd seama de producția fizică și de valoarea producției realizate aici, „Vilceana” nu se numără printre cele mai mari întreprinderi din țară, dar nici

printre cele medii. Ea se află, cum zice directorul întreprinderii, inginerul Coriolan Cremene, „de la mediu spre vîrf”. Însă dincolo de dimensiunile și volumul producției, interesează calitatea ei. Iar în această privință „Vilceana” se numără, aflăm, printre cele mai bune din țară.

Care ar fi argumentul pe care se întemeiază o asemenea afirmație?

Argumentul principal este că beneficiarii nu se mai întrebă de multă vreme dacă să cumpere de la „Vilceana” sau nu.

fără repetate de cereri din partea unor parteneri tradiționali ai întreprinderii, pe măsură ce ei și-au consolidat convingerea că o extindere a colaborării cu această întreprindere nu înseamnă și o creștere, pe măsură a riscurilor. La „Vilceana” se știe foarte bine, de asemenea, că a semna un contract nu înseamnă a da cu zarul, în nădejdea că el se va răsuci și se va învîrți în așa fel încît să iasă, poate, cîștigător. Norocul, în această lume complicată a relațiilor economice, se face exclusiv prin competență și foarte

direct să creadă în munca lor. Să creadă că ea este și frumoașă, și importantă. Să creadă că ea este și bănoasă, cu o singură condiție, ca munca asta să fie fără cusur. „Atunci, în urmă cu 18 ani, zice el, am început exportul. Am început prin a colabora cu o firmă din R.F.G., cu care lucrăm și acum, în condiții excelente. Am făcut și facem pentru această firmă încălțăminte de protecție pentru bărbați. Ca aspect, după cum se vede, ea nu se deosebește chiar cu nimic de încălțăminte obișnuită. E foarte modernă și o

nerul străin vrea să o aducă el, toate materialele sînt ale noastre. Pentru aceeași firmă producem, începînd din acest an, și încălțăminte de protecție pentru femei. Încălțăminte de acest fel se folosește în medii speciale de lucru, la stații electrice, în petrol, în minerit, în construcții. Producem însă și încălțăminte de stradă, pentru copii și adolescenți, și noi credem că o facem la un nivel destul de elevat. Aș zice că asta nu-i doar opinia noastră ci și a celor 4 firme cu care lucrăm, două din R.F.G., una din Anglia și una din Statele Unite. Aceste firme sînt parteneri statornici. Cu firma din S.U.A., de exemplu am avut contracte foarte mari în acest an iar pentru '88 contractele sînt și mai mari. Avem de mai mult timp contracte-cadru pentru întreg anul 1988 iar pentru primul trimestru am primit, de pe acum, comenzi ferme. Pînă acum am depășit întotdeauna planul la export și în fiecare lună din acest an oamenii au beneficiat, conform Decretului 185, de retribuții suplimentare.”

Ce-ar mai fi de adăugat? Poate, cel mai bine, tot cuvintele directorului întreprinderii: „Și noi ne-am ajutat, acesta e adevărul, iar în adevărul acesta stă munca tuturor celor 2 500 de oameni care lucrează aici. Secrete pe care le descoperim noi, la Rîmnicu Vilcea, n-au existat, doar că am făcut lucru de calitate și am expediat produsul la timp. Am trecut cu bine de comenzile test ale firmelor noi cu care am venit în contact și am demonstrat, după aceea, că reușita n-a fost o întîmplare. Niciodată nu ne-am făcut de ris. De aceea nu este nevoie să umblăm în fiecare lună după alți parteneri. Colaborăm cu firme care ne cunosc bine și pe care le cunoaștem bine. Pentru că am ajuns să spunem nu doar noi, pentru noi, ci am ajuns ca și alții să spună despre noi că prezentăm garanții. Și asta cred că este chiar totul.”

D. CONSTANTINESCU

— În pas cu lumea, cu un pas înaintea lumii —

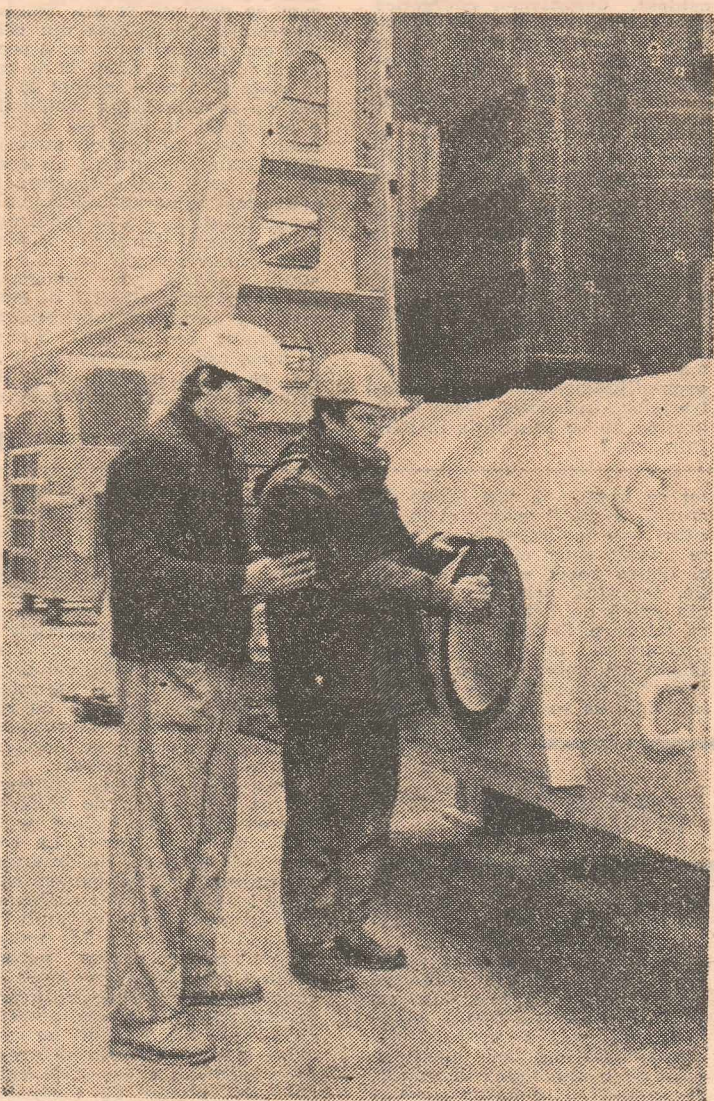
Făcînd numai lucru de calitate nu trebuie să alergi după clienți. Te caută ei!

Beneficiarii externi încheie contracte mari și de durată, iar asta înseamnă, mai presus de orice, încredere desăvîrșită în calitatea produselor fabricate aici, ca și în punctualitatea oamenilor întreprinderii de a livra produsele contractate chiar la termenul stabilit. Cînd se apropie aceste termene, ei nu livrează niciodată amînări, justificări, scuze, promisiuni. Pe scurt „Vilceana” se ferește să calce pe bombeul partenerului cu care a încheiat un contract. Și nu e de mirare că onorînd contractele întotdeauna la timp, cu exactitatea englezească a respectării orei de ceai, întreprinderea aceasta a ajuns să lucreze, cum spune inginerul Coriolan Cremene, „100 la sută export”. Ca totul să fie cit se poate de limpede, ar trebui să subliniem că la procentul „100 la sută export” s-a ajuns nu prin oferte adresate de firmele noastre de comerț exterior unor parteneri întîmplători, de conjunctură, întotdeauna alții, ci prin suplimen-

multă seriozitate. Se înțelege așadar că amploarea exportului realizat de „Vilceana” reprezintă, în fond, recunoașterea din partea beneficiarilor externi a ceea ce în această întreprindere a fost și este muncă temeinică. Producînd pentru export, veghînd la calitatea producției și la ritmurile ei de execuție, întreprinderea a dobîndit o experiență valoroasă învățînd, treptat, să desprindă concluzii folositoare. Iar această experiență se întinde pe nu mai puțin de 18 ani.

Atunci, în 1969, a venit la „Vilceana” și inginerul Coriolan Cremene. Născut și crescut la Iași, unde a făcut și facultatea, a fost repartizat aici și fără să-l intereseze în mod deosebit dacă prin această împrejurare a devenit sau nu oltean, s-a străduit în schimb să-și facă meseria ca la carte iar pe măsură ce i s-au încredințat și unele funcții de conducere, în cadrul întreprinderii, s-a mai străduit ca oamenii cu care lucra în mod

producem într-o gamă întinsă de mărimi, forme și culori. Deci ar fi nedrept ca prin încălțăminte de protecție să se înțeleagă ceva greoi, inform, urit. Cine vede această pereche de ghete, să zicem, va fi de acord că-i ceva bine făcut, chiar elegant. Tălpile sînt din poliuretan, foarte ușoare, iar pielea este impermeabilizată. Însă la bombeu, între pielea de porc din care se face căptușeala și pielea de bovină, de deasupra, se află o placă de oțel. Această placă de oțel, foarte ușoară și ea, are o rezistență precis determinată. Un obiect de 1 tonă, cîzut de la înălțimea de 1 metru, nu poate să deformeze bombeul. Evident, dacă el pică de la o înălțime mai mare, poate. Sau dacă pe bombeu cade o greutate de două tone. Însă împingînd discuția în direcția asta ajungem departe și nicăieri. Încît e mai bine să ne întoarcem de unde am plecat și să arătăm că, de exemplu, în afară de această plăcuță pe care parte-

Înfăptuirea exemplară a sarcinilor de producție — iată imperativul fiecărui colectiv de muncă în acest decembrie hotărîtor pentru întregul an

Om din fața mea, inginerul Ioan Avram, directorul întreprinderii de piese de schimb și reparații utilaj minier, mai pe scurt I.P.S.R.U.M., din Deva, afirmă că are 54 de ani. Aș vrea să-i spun că amănuntul în sine n-ar avea nici o importanță. Imi ghicește, parcă, gîndurile și continuă: „Asta în condițiile în care aproape 80 la sută din muncitorii întreprinderii sînt tineri, adică uteciști”. Ne-am cam obișnuit ca o tînără întreprindere, confruntîndu-se cu dificultățile inerente începutului de drum, să aibă o sumedenie de greutăți și probleme, unele chiar insurmontabile. Nimic din toate acestea la I.P.S.R.U.M. — Deva. Dimpotrivă, pe primul semestru al anului în curs, planul a fost depășit cu o producție fizică de peste 6 milioane lei. Și sînt toate premisele ca pînă la sfîrșitul anului să se înregistreze, în cinstea Conferinței Naționale a partidului și a aniversării celor 40 de ani de proclamare a Republicii, depășiri și mai mari. „Acum ceva mai mult de un an, în mai, cînd s-a înființat întreprinderea care a fost mai întîi un atelier, apoi o secție, a continuat inginerul Ioan Avram, am fost pus în fața unui fapt împlinit. Noi, cîțiva oameni mai în vîrstă, preluam destinele unei întreprinderi cu o fabricație dintre cele mai dificile. Numai eu știu cit m-am frămîntat, cit m-am tot sucit, cînd pe-o parte, cînd pe alta. Cum să facem noi reparații capitale la autocamioanele de 55 de tone, fabricate la Mirșea, cu o mină de copii?! Dar uriașele blindaje pentru morile de la întreprinderea minieră din Moldova Nouă?! Știți ce înseamnă un astfel de blindaj? Înseamnă să căptușim pereții interiori ai unui cilindru cu diametrul de 2,5 pînă la 8 metri. Și cu ce îl căptușim? Cu niște plăci din oțel austenitic manganos, foarte rezistent la abraziune și care, calitate extraordinară, se durifică prin șocuri. Ei bine, acest oțel îl elaborăm chiar noi, aici, la turnătoria noastră, înființată anul trecut, prin toamnă. Ca să nu mai vorbesc

de uriașele excavatoare de carieră, cu cupe de cite 4,6 pînă la 8 metri cubi. Fiecare excavator este, în felul său o adevărată uzină, foarte mică, însă, în comparație cu o moară, sau cu o linie tehnologică de preparare a minereurilor. Numai motorul unei astfel de linii, un motor de 5 MW, are un diametru de 9 metri, adică arată ca o casă cu trei etaje. O astfel de linie tehnologică — și la Moldova Nouă avem patru linii! — prepară 5 500 tone de minereu pe zi, ceea ce ar reprezenta cam tot ceea ce se prepara acum 30 de ani în toată țara. Și mai sînt o mie și-o mie de alte utilaje și piese de schimb pe care le reparăm sau le fabricăm aici, în întreprinderea asta în care,

Încrederea în tineri

cum spuneam, 80 la sută sînt tineri, copii abia ieșiți de pe băncile școlilor, ale liceelor de specialitate. Oare, mă întrebam eu acum un an, nu m-am înhamat la o căruță prea mare?! Mai am de dus în spate un cincinal și jumătate. Oare n-am să mă înec, cum se zice, ia mal?!” Întrebările au fost, firește, retorice. Mai mult decît atît, la țîriitul insistent al unui telefon, interlocutorul nostru și-a intrerupt, pentru cîteva clipe acest dialog cu sine. Abia îl așteptam să spună: Ei bine, cu acești tineri, cu acești copii abia intrați în focul muncii, am reușit să facem adevărate minuni. A plecat brusc, după convorbirea telefonică, promîțîndu-ne că se va reîntoarce peste cel mult o jumătate de oră. „Pînă atunci, a adăugat, colegul meu, inginerul Gheorghe Barbu, inginerul nostru șef de numai cîteva zile, vă poate însoți și vă poate da toate amănunțele privind întreprin-

derea noastră cu toate cele patru secții ale ei”. Chiar dacă inginerul Gheorghe Barbu era numit inginer șef al întreprinderii doar de cîteva zile, datele pe care mi le-a oferit, ca unul care a contribuit, din partea Centralei Minereurilor Neferoașe din Deva, prin urmărirea executării proiectelor și a amenajării liniilor tehnologice premergătoare înființării întreprinderii, erau nu numai la zi, ci și puternic încărcate cu o notă afectivă. „Sîntem, într-adevăr, o întreprindere tînără la propriu și la figurat, iar izbînzile, cite sînt pînă acum, contractizate, parcă, tînerețea noastră. Ne-am încumetat și am reușit să asigurăm o bună funcționare a utilajului minier din întreprinderile ce țîn de Centrala noastră. Mai mult, sîntem la dispoziția și a altor întreprinderi ce ni se adresează. Reîntîlnindu-ne cu directorul întreprinderii, inginerul Ioan Avram, aveam să aflăm că I.P.S.R.U.M. — Deva, întreprinderea cea mai tehnici-zată din toate întreprinderile orașului aflat la poalele secularei cetăți de pe malul stîng al Mureșului, și-a propus un program de cercetare și modernizare a întregii activități extrem de ambițios. Între altele, întregă activitate va fi urmărită printr-un circuit intern de televiziune, ceea ce va spori și mai mult promptitudinea și eficiența măsurilor privind asigurarea unui flux tehnologic — continuu, fără nici o intrerupere. „Vom fabrica în curînd piese din fontă albă înalt aliată, o tehnologie aflată în fază de omologare, o tehnologie prin care vrem să reducem consumul de oțeluri austenitice manganoase. Dar cite altele nu mai sînt de făcut?! O atenție cu totul și cu totul deosebită o acordăm educației tineretului, prin muncă și pentru muncă. Altfel, nu se poate. Mergem înainte cu tehnica, punem la cale tot felul de noi tehnologii, dar lucrul cel mai important, omul, cu precădere omul tînăr, nu trebuie să scape din vedere.”

VICTOR NIȚA

Itinerare ale înaltei performanțe

De când n-ați mai fost prin Zalău? De un an, doi, cinci? Mult, foarte mult! S-ar putea să nu-l mai recunoașteți. Pentru că aici, pe atît de străvechea vatră a Țării Silvaniei, evenimentele se succed cu o rezeziune de neimaginat. Dacă n-ați mai trecut însă de 15-20 de ani prin Sălaj, datele problemei se schimbă radical. Pentru că va trebui să recompuem aproape totul. Cum, adică, aproape totul? Cît pot însemna două decenii, bunăoară, în istoria multimilenară a unor locuri, veți zice! Și, în principiu, aveți dreptate. Numai că atunci cînd douăzeci de ani reprezintă infinit mai mult decît secole de existență în planul devenirii economico-sociale a unei comunități, această istorie densă nu poate fi expedită în cîteva rînduri. Trebuie căutate resursele acelea intime care au declanșat atît de rapidă succesiune a evenimentelor. Vă invităm să participați, împreună cu noi, la cîteva dialoguri purtate nu chiar la întîmplare, dat fiind faptul că ele vor avea drept obiectiv decuparea unor secvențe de viață dintr-un domeniu foarte precis: cel al performanțelor. Da, pentru că, să știți, acum, aici, în Sălaj, și performanțele se nasc cu o rezeziune care obligă consemnarea lor zilnică.

La sediul cooperativei agricole de producție din Someș Odorhei, președintele Grigore Berinde „împrăstie” dispoziții în stînga și-n dreapta, surprinzător de agitat pentru atît de cunoscutu-i calm olimpic.

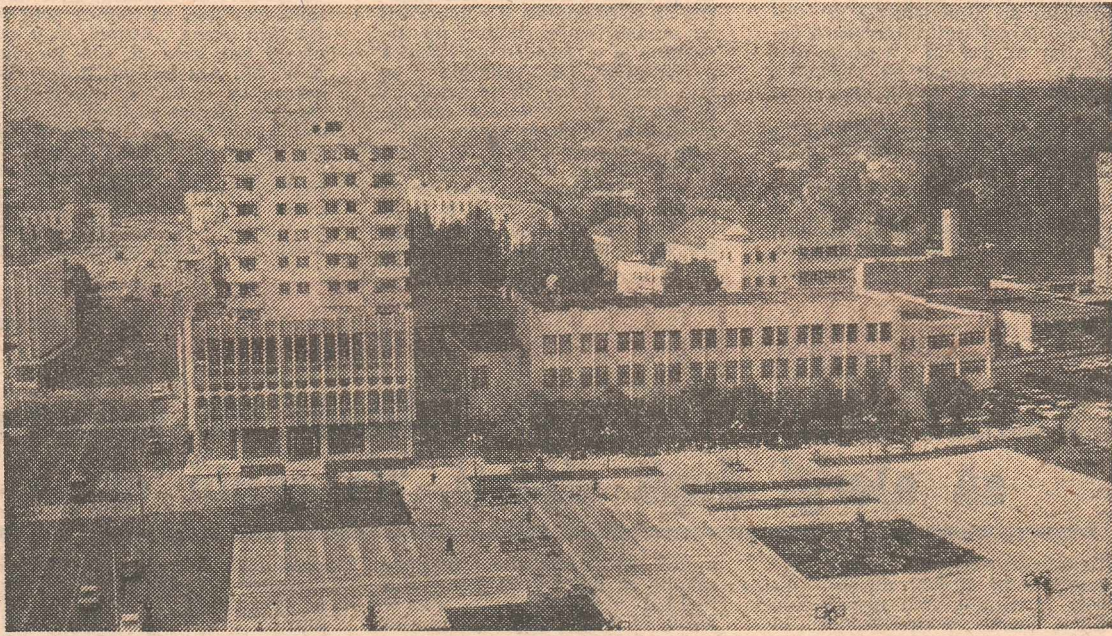
— Ne înghesuie timpul, îmi zice, e mult porumb de adunat.
— Asta nu-i rău.
— Nu, dar trebuie pus altceva în loc. Repede și bine, că la anul...

Și lasă fraza suspensivă, în timp ce-și trece mina peste frunte în semn că... numai noi îi mai lipseam.

— Păi, ce să zic eu, v-ați urcat și dumneavoastră în „trenul noii revoluții agrare”, ați făcut în vară peste 8.000 kg grîu la hectar. Și sînt semne, mi s-a spus, că și la porumb veți repeta figura.

— Și eu cred, numai că odată ce te-ai urcat în trenul ăsta, cum îi spuneți, nu te mai poți da jos. Asta n-are stații de coborire, numai de urcare.

Dar ce, de electrotehnică s-a vorbit în Sălaj pînă acum? veți zice. Da, s-a vorbit, însă tot de 15-20 de ani încoace, pînă atunci termenul fiind respins categoric de realitatea locului. Numai că ceea ce se știe mai puțin sau nu se știe deloc este că Sălajul a născut și naște performanțe și în acest domeniu. Nu ne referim doar la numărările brevete de invenții înregistrate de colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni de la cunoscuta Întreprindere de conductori electrici emailați din Zalău — o bijuterie a industriei electrotehnice românești, sufletul

Sălaj, revanșa asupra timpului

ei de fapt — ci la „minunile” comise în ultima vreme și despre care dialogăm cu inginerul Deak Francisc.

— Ce e nou pe la „Emailați”? Il întrebăm.

— La noi, iertați-mi lipsa de modestie, premierele apar una după alta.

— Chiar așa?

— Noi trebuie să ne grăbim, n-avem altă cale. Să recuperăm timpul scurs oarecum în tăcere pe aceste locuri. Or, din moment ce ni s-a pus la dispoziție — asta-i termenul! — o dotare de vîrf, era firesc să răs-pundem pe măsura acestui efort făcut pentru ieșirea din anonimul a acestei zone.

— Și cu ce ați mai ieșit în față, ca să mă exprim astfel?

— Cu conductoarele ultrasubțiri, spre exemplu, care au devansat — nu știu dacă e bine spus — performanțele prescrise ale utilajelor din dotare. Foarte moderne, repet. Numai că, prin stas, pe aceste utilaje se puteau realiza conductoare de pînă la 0,05 mm grosime, or, noi realizăm în prezent conductoare de 0,04 și 0,03 mm, ca urmare a îmbunătățirii performanțelor mașinilor prin soluții tehnice elaborate în întreprindere. Și ne zăbtem să realizăm conductorul de 0,02 mm. Să mai notăm că tot prin eforturi proprii a fost asimilat și introdus în fabricație (se produce la scară industrială

acum) conductorul termoaderent autosudabil necesar fabricării televizoarelor color, că toate conductoarele ultrasubțiri intră în componența aparatului de mare precizie, în microprocesoare etc. Performanțele obținute de colectivul de la „Emailați” din Zalău au facilitat organizarea unui simpozion pe tema utilizării tehnologiilor de vîrf.

Secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea de țevi fără sudură din Zalău, Ioan Călugăru, ne sună:

— Nu vreți să fiți martorul unui eveniment deosebit la laminorul continuu?

— Asta-i bună, cum să nu doresc?

— Vă așteptăm.
— Ce se întîmplă, de fapt, îl întreb pe inginerul șef Gheorghe Terheș.

— Nimic deosebit în afară de faptul că, începînd de azi, producția de țevi nu va mai fi calculată cu creionul. Întreaga desfășurare a producției la această fază a fost trecută pe calculatorul de proces, instalație realizată de un colectiv de specialiști și muncitori din întreprindere. Instalația respectivă nedă, în tone și număr de țevi, producția realizată pe ore, schimburi, zile, luni etc. Și asta este doar o primă etapă din trecerea pe calculator a întregu-

lui proces de producție din întreprindere.

La Întreprinderea de armături din fontă și oțel — cea mai mare unitate de profil din țară și una dintre cele mai moderne din lume — se discută prioritățile. După o temeinică analiză se conchide: exportul și programul energiei naționale pe primul plan.

— Indiferent de natura lor, armăturile, realizăm peste 1.200 partenerilor pe care i-am cîștigat într-o aprigă competiție cu alți furnizori din lume și, evident, obiectivelor energetice din țară, cu termen rapid de punere în funcțiune precizează inginerul șef de fabricația, Teodor Turcaș.

— Și cu restul beneficiarilor ce faceți?

— Nu vă faceți griji, vor fi onorate în termen toate contractele. Am dovedit-o de atîtea ori pînă acum.

Trei argumente stau la baza prestigiului cîștigat de această întreprindere — competitivitatea produselor, rapiditatea în asimilare și introducerea în fabricație a oricărui tipuri de armături (pe această cale a fost cîștigat un partener la concurență cu o firmă producătoare japoneză), promptitudinea în onorarea contractelor încheiate. Oare toate acestea nu se constituie în performanțe?

La Casa de cultură a sindicatelor din Zalău se filmează. Ce? Fragmente de viață spirituală a sălăjenilor. Concert simfonic, aici, spectacol de teatru la casa orășenească de cultură, simpozion la Muzeul de istorie și artă, ședință a membrilor cenaclului literar „Silvania”, vernisajul unei expoziții de artă a artiștilor plastici sălăjeni. În drum, echipa de filmare, profitînd de timpul favorabil, mai încearcă niște unghiuri care să surprindă pulsul orașului de sub Mezeș într-o ipostază cît mai firească. Superba arhitectură a noilor cartiere de locuințe — au fost date în folosință peste 22.000 de apartamente în Sălaj din 1968 încoace — este oricînd un argument al imprimării pe peliculă a noului sub toate aspectele. Iar faptul că zălăuanul de azi „consumă”, la fel ca locuitorul marilor metropole, muzica clasică, teatrul, participă efectiv la actul de creație se constituie tot într-o performanță dacă-l raportăm condiția la cea a zălăuanului de altădată.

Duminică. Divizionara A, Elcond Zalău, susține un amical în pregătirea pentru ocuparea unui loc onorant în competiția de volei de înaltă performanță, în compania celor mai redutabile formații din țară. Ați văzut vreodată suporterii ei? Galeria aceea extraordinară sub toate aspectele, dar mai ales disciplinată? Nici pe cea a formației de handbal-fete, hotărîtă să revină (rețineți?) în acest an în primul eșalon? Merită să le vedeți. Sînt alcătuite din muncitori, maștri, ingineri, tehnicieni, elevi, dascăli, medici, economiști etc., care știu să guste performanțele, la locurile de muncă fiind ei înșiși performeri.

Sigur, instantaneele ar putea continua. Ne punem fireasca întrebare: de unde aceste performanțe, cum s-au născut ele? Răspunsul vine imediat de la sine: rapidă ascensiune economică a acestei zone a determinat mutații cantitative și calitative pe toate planurile. Așa cum se prezintă ei azi, Sălajul reprezintă, poate, una din cele mai convingătoare dovezi a ceea ce au însemnat ultimii 20 de ani în viața țării noastre. Sînt 20 de ani de la Conferința Națională a partidului, în care s-a hotărît noul destin al patriei, inclusiv al Sălajului. Pentru că tot ceea ce se vede aici — modernele platforme industriale, obiectivele social-edilitare — sînt rodul politicii profund științifice, promovată consecvent de partidul și statul nostru, de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, de dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor țării. Numai în acest cadru nou creat au putut să apară performanțele de genul celor la care ne-am referit.

EUGEN TEGLAS ■

devenită Bulevardul Muncii, a răsărit o salbă de uzine, una mai modernă ca alta, iar în inima lor o la fel de modernă și puternică facultate, gîndită să pregătească specialiști și pentru „azi”, dar mai ales pentru „miine”. Se organizase atunci, ca și altădată, o mare expoziție în care erau prezentate principalele realizări ale școlii ingineresti de la Cluj. Erau ex-

perseverent om din uzină pentru aducerea robotului în secții. Comandamentele pentru „robot” se făceau de fiecare dată cînd era nevoie: și cînd se căutau soluții pentru a se mai realiza un nou reper, și cînd au început să apară defecțiunile, și cînd era mare nevoie de un motor pas cu pas... Enthusiașii au apărut de fiecare dată. Ecoul căutării motorului

tot ce trebuie la trei locuri de muncă, în locul celor trei muncitori care au trecut acolo unde se „nasc” chiar ei, roboții. Da, al doilea robot e deja în secție. Iar alții, prin alte lucruri din uzină au depășit deja faza de tatonare. Și ca să încerc deconspirarea unor gînduri nefăcute azi publice, am „descifrat” și taina ca peste ani aici, în uzină, să se construiască ro-

De unde acest „spor” de hărnicie? Tot de la drumul deschis de primul robot! El a deschis „gustul” inginerilor de la Tehnofrig spre astfel de căutări. Un drum incurajat azi de toată conducerea, de toți cei ce gîndesc mai ales pentru „miine”. Așa au apărut și „miinile mecanice”, și manipuloarele automate la tratamente termice, și agregatele robotizate de sudură, așa s-au făcut și automatizările la mașinile de debitare automată cu disc abraziv.

Ce-a adus, de pildă, automatizarea proceselor de introduș și scos sticle din navete de la liniile de imbuteliere? La fiecare linie procesul de deservire se realizează cu doi oameni mai puțin! Și rețineți: „Tehnofrig”-ul realizează mai mult de o sută de linii de imbuteliere pe an! Dar pentru uzină a mai adus ceva: setea de cunoștințe, nevoia de calificare, necesitatea unei discipline tehnologice ferme. Gînduri pe care uzina încearcă să le transfere și spre beneficii, acolo unde noile produse impun, de asemenea, noi concepții: mai mare grijă pentru întreținere, o mai calificată utilizare.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Uzine model pentru piața mondială

puse acolo și calculatoare, și motoare pas cu pas, și construcții dintre cele mai moderne, dar și un robot. În jurul lui s-au invirtit mult delegații Tehnofrigului, încercînd să-i găsească locul și în uzina lor. Unora li se părea prea sofisticat, altora că n-ar fi destul de „harnic”, altora că ar ridica prea mult costurile. Ce mai, gînduri împărțite.

Rememorăm zilele trecute începuturile de-atunci cu directorul „Tehnofrig”-ului inginerul Alexandru Cuc, poate cel mai

pas cu pas a ajuns și la Electromureș de unde, într-o bună zi, un grup de pasionați, nespecializați într-o astfel de fabricație, a adus vestea că a găsit soluția. O soluție care s-a dovedit bună, barind destule gînduri negre și săgeți ce se-ndreptau spre primul robot introdus la Cluj. Alte colaborări au venit de la Oradea, de la „Infrățirea”, altele de la Cluj, de la Fabrica de Mașini de Rectificat.

Dar totul a rămas doar amintire. Azi robotul lucrează fără răgaz, în trei schimburi și face

boți și pentru cei ce doresc să meargă pe drumul Tehnofrigului. Se va găsi poate pe-atunci și un nou nume care ar putea fi și... Tehno-robotul. Drum care a mai însemnat însă și altceva: proliferarea luptei pentru automatizare, pentru modernizare.

Spre Beijing vor pleca în scurt timp alte tipuri de „linii”, cu productivitate mai mare chiar cu jumătate față de cele actuale: 18.000 de sticle pe oră! Prototipul e deja gata, așteptînd doar instalarea și omologarea la Fabrica de bere din Cluj-Napoca.

O portieră albastră se zbate pe cerul plumburiu. Afirmate de ea, fiare roase de vreme, resturi măcinate de sîrmă — arabescuri în culori schimbătoare, cu înclinări schimbătoare, un joc de linii, însetate parcă, de căutarea unui corp în care să se dispună și să se integreze perfect. Ca un nufăr cu petale răsturnate, ghiare de macara culeg cu mișcări line mecanisme descompuse, agiindu-se în toate fragmentele, depunându-le apoi, în gura mereu flămîndă, de mașină neîndurătoare nici cu metalul. Tipetele fiarelor sfișiate se întretaie, se împlinesc într-unul singur, vestind conflictul dintre mașină și materie. În ciocniri și vibrații, bucăți răzlete de oțel se strîng într-un singur corp, devin cuburi, cilindri sau paralelipiede cenușii. Cabluri de grosimea unui braț își arată, printr-o simplă prelingere de cuțit, inima — și inima lor este de mai multe culori: verde, galben, roșu. Motoarele își dezvăluie, la fel de supuse, obositele lor măruntăie, piulițele se rostogolesc zdroncănind, omul ciocăne ascultînd sunetele, scoate la lumină piese izolate — șuruburi, capace, duze, cilindri, pe care le privește, mai întii, cu atenție, pentru a le da drumul, apoi, alături de piulițe. Streifuri de tablă — încrîngături de linii sferice — par mai întii niște bijuterii metalice. Mișcările unor noi mecanisme le transformă în adevărate lingouri. După înfricoșătoarea luptă pentru sfîrșimarea metalului, supunerea foliei de plastic sau a hîrtiei pare un joc. Mașinile uriașe își răsar ca o copie în metal a icușinței, elasticității, preciziei mîinii, la care s-a adăugat o infinită putere. Acolo unde munca omenească era, poate, cea mai grea, și, sigur, cea mai murdară, nu se zărește nici praf, nici ulei, nici mișcări greoaie, ci mai degrabă finețe. Aici s-a produs în cîțiva ani o nouă întîlnire între om și tehnică. Forțe de acționare și de reglare au

deschis noi orizonturi, făcînd posibilă integrarea celor 3 R — problema fundamentală a unei economii moderne — în calculele de eficiență și rentabilitate.

Insemnătatea acestor 3 R — recuperare, revalorificare, refolosire — ne-a fost, încă o dată, sugerată de ing. Sorin Buligescu, directorul „Centralei de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile”, prin cîteva exemple: peste 50 la sută din producția de oțel a țării rezultă din fier vechi, o tonă de masă plastică înseamnă 7 tone de petrol, o tonă de hîrtie este

nării tehnico-materiale a economiei naționale. S-a făcut mult și pe planul investițiilor. În fiecare județ au fost create întreprinderi specializate, coordonate de Centrala noastră, aflată, firește, în subordinea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe. În locuri unde erau, fără exagerare, adevărate rișe în care se arunca ceea ce era considerat gunoi, au apărut întreprinderi, iar prin dotările actuale, se apropie cu pași mari de ceea ce înseamnă industrie, asigurînd colectarea, sortarea, prelucra-

ția Buftea are o capacitate de 55 000 tone pe an, compunîndu-se dintr-un sector destinat fierului vechi, întregit de un atelier pentru dezmembrarea mecanismelor. Materialelor refolosibile nemetalice le-a fost rezervat un sector de măcinare, aglomerare și granulare a polietilenei de înaltă și joasă densitate, ca și un sector de sortare și balotare. Instalația de decositorie a streif-urilor de tablă și a cuțitorilor de conserve este o premieră națională, creație a cercetătorilor și proiectanților de la ICECHIM—IAMN. Din momentul punerii în func-

obligățiile izvorîte din decretul 465, aducînd materialele într-un amestec imposibil de deslicit N-am să-i numesc decît pe cei ale căror mașini le-am refuzat astăzi: IAMPASIA — Buftea, Antrepriza Construcții-Montaj, ICRAL Herăstrău, Constructorii au adus bascula — jumătate fier, jumătate pămînt. Tabla este amestecată cu fierul, feroasele cu neferoasele. Și, am mai avea un necaz. Am făcut numeroase apeluri, încercăm să profităm și de ocazia aceasta. „Centrala de antrepriză generală construcții industriale” prin antrepriza de specialitate — București, a „omis” anul trecut, cînd a fost gata secția — și, din păcate omite în continuare — instalarea macaralei portal de 12,5 tone/forță, dotată cu graifer polielectrohidraulic și electromagnet. Au rămas restanțieri și în ceea ce privește realizarea podului-basculă CF din stația Săbăreni, ca și a liniei CF de trageră. Nu sînt niște mofturi ale noastre, obiectivele sînt absolut necesare procesului tehnologic conceput pentru secție, iar consecințele lipsei lor se răsfrîng negativ asupra activității noastre. Nu e vorba doar de oamenii care muncesc la Secția Buftea, ci de toți muncitorii capitalei, care au înțeles cît de valoroasă este recuperarea materialelor refolosibile.”

Cei 3 R și-au căpătat, așadar, în anii din urmă, întreaga considerație. Am înțeles toți că activitatea de recuperare echivalează cu exploatarea unei mine la suprafață și asta a dat oamenilor, la nivelul întregii țări, sentimentul de răspundere. Acei cîțiva pe care îi mai domină nepăsarea, ar trebui să se gîndească la un fapt: s-a născut o adevărată ramură industrială. În lumea întreagă, cei care dau atenție acestei industrii, se numără și printre cei mai bogați.

LIANA MOLNAR ■

Mina de la suprafață

egală cu o tonă de celuloză; în vreme ce tona de celuloză s-ar importa la prețul de cca. 5000 dolari, o tonă de maculatură costă numai 500 de lei. Jumătate din cantitatea de cupru recuperat astăzi poate înlocui întreaga cantitate de cupru electrolitic fabricat la Baia Mare. Exemplele ar putea continua astfel, pentru fiecare dintre materialele ce se recuperează: oțel, fontă, cupru, alamă, bronz, plumb, zinc, aluminiu, hîrtie, mase plastice, fibre, spărturi de sticlă. „Este o adevărată mină de suprafață — sublinia directorul Sorin Buligescu — iar pentru exploatarea ei s-a făcut mult în ultimii 7 ani, atît pe plan legislativ, cît și organizatoric. Au fost elaborate și au intrat în vigoare reglementări și acte normative cu putere de lege, prin care se conferă un caracter unitar întregii activități de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile, reciclarea resurselor fiind integrată procesului amplu de asigurare a aprovizio-

rea și redistribuirea resurselor recuperate pe diferite circuite economice, în condiții de eficiență maximă.

„Secția de preindustrializare a materialelor refolosibile — Buftea” aparținînd de „Întreprinderea pentru recuperare și revalorificare a materialelor refolosibile — București”, demonstrează, nu doar apropierea acestei activități de marea industrie, ci și de schimbarea de concepție asupra acestor resurse valoroase, care asigură economiei noastre o parte din materia primă necesară și înlocuiesc importul. După spusele directorului întreprinderii, economistul Gheorghe Preda, înființarea acestei noi secții a urmărit descongestionarea capitalei, și scurtarea drumului parcurs de materialele din nord-vestul Bucureștiului, care pînă în septembrie anul trecut, erau transportate la secția de prelucrare din Berceni, străbătînd inutil 20—30 de kilometri.

Extrem de modernă, Sta-

țiune, instalația a livrat peste 12 tone cositor care, pînă nu de mult, se pierdea în procesul de elaborare a oțelului.

În secția de la Buftea s-a creat, fără doar și poate, o adevărată industrie. Ți-o demonstrează uriașele mecanisme care macină și transformă continuu vechiul în nou, inutilul în util: foarfeci aligator pentru fier, instalații de mărunțit și brichetat span, soneta cu bilă care înfrînge fonta, șarjarea oxiacetilenică, racordul de cale ferată, întreaga mecanizare.

S-a făcut mult, s-a investit foarte mult pentru această nouă industrie, normal ar fi ca totul să meargă precum mecanismul unui ceasornic. Și totuși, dezvăluie gospodarul numărul unu al acestui sector, inginerul șef Sever Rocsin, lucrurile nu se petrec chiar așa. „Pentru a putea folosi secția la întreaga capacitate, materialele refolosibile trebuie sortate și pregătite conform normelor în vigoare. O serie de întreprinderi furnizoare „uită” să se achite de

Recuperare • Recondiționare • Refolosire

Întreprinderea județeană de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile „Maramureș” ocupă de doi ani un loc fruntaș între unitățile cu același profil din țară, și anume locul doi. Faptul exprimă limpede nu doar hărnicia colectivului băimărean, bunele sale idei în materie de organizare, dar și o anumită mentalitate, aceea de a privi în mod adecvat procesul de recuperare al materialelor refolosibile, înțelegînd exact ceea ce astăzi pricepe o lume întreagă, realitatea că nimeni și în primul rînd țările dezvoltate și foarte dezvoltate — nu-și permit, să piardă ceea ce se poate reutiliza, aproape totul devenind materie primă. Astfel, I.J.R.V.M.R. Maramureș a primit în acest an și distincția *Ordinul Muncii clasa a II-a*, succes pe care băimărenii îl confirmă și cu rezultatele obținute în primele nouă luni printre altele, la recuperarea fontei, oțelului, cuprului, plumbului, zincului și aluminiului, cele mai spectaculoase depășiri de plan înregistrîndu-se la plumb și la cupru. Singurele neîmpliniri, la alamă și la bronz. Ele nu sînt întîmplătoare și vom reveni ceva mai încolo asupra lor.

O întreprindere care își propune să meargă ceas, nu neglijează nici un amănunt. Deși ponderea materialelor recuperate de la populație este mică în comparație cu ceea ce dă industria, conducerea întreprinderii s-a ocupat îndeaproape de punerea la punct a unor metode care să conducă la „recolte” deosebite. „Este o chestiune de educație, spune directorul întreprinderii, Zoltan Sas, de educație, în primul rînd. Nu poți fi un bun gospodar la locul de muncă și un indifereent acasă, după cum să nu uităm, copiii noștri ne vor lua mline locul. Lecția recuperării trebuie s-o învețe bine încă de

la această vîrstă”. Și dacă întreprinderea de recuperare iese în întîmpinarea populației în această privință este lesne de înțeles că ea nu-și va îngădui în nici un mod să risipească ceea ce poate să redea industriei prin efortul propriu. Astfel s-au născut, prin autodotare, cuptorul cu vatră fixă și cuptorul rotativ. Primul — concretizarea lucrării de diplomă a subinginerului Teodor Costin — recuperează integral zincul din diverse mecanisme, ansamble și subsansamble, care pleacă apoi sub formă de lingouri la Tirnăveni, unde se fabrică oxidul de zinc. Se reduc

o colaborare cu Institutul de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru mineuri neferoase, tehnologia constînd în transformarea oxidului de aluminiu în sulfat de aluminiu. Oxidul se găsește în haldele amintite, al doilea se obține cu mari cheltuieli din aluminiul metalic. Nu insistăm, specialiștii realizează mult mai precis virtuțile noii tehnologii, însă revenim la ambiția întreprinderii băimărene de recuperare și valorificare, de a dovedi că o asemenea întreprindere, nu este un depozit, valorificînd pe de-o parte, dotările cu care a fost

obligativitatea întreprinderilor de a elabora anual bilanțul materialelor care să cuprindă cantitățile de materii prime ce vor fi introduse în fabricație. Pe baza acestor consumuri se stabilesc și sarcinile de recuperare. Dar iată că, dincolo de împlinirile întreprinderii din Baia Mare, dincolo de performanțele tehnologice amintite, există și două produse la care planul de recuperare pe aceste nouă luni este rămas în urmă: alamă și bronz. Principalul „vingător”: întreprinderea metalurgică de metale neferoase Baia Mare. Spunem principalul pentru că restanțe la recupe-

văzute în planul de recuperare”. E greu, adică, să recuperezi mai mult decît introduci în fabricație. Numeroasele demersuri făcute pe lângă centrala de resort rîmîn fără răspuns întreprinderea urmînd să se descurce cum poate. Și ea nu poate. La bronz a primit în acest an o cantitate de 12,2 tone, iar planul de recuperare numără 180 tone. Au realizat pînă acum 2 tone și vor da, pînă la sfîrșitul anului, 3 tone. Nu discutăm cantitățile. Ci diferențele între ce au primit și ce trebuie să recupereze. Nu discutăm, deasemenea, nici cantitățile pe care centrala de profil are în sarcină să le recupereze. Ele reies din planul de stat, care pentru toată lumea este lege. Punem în discuție însă modul în care centrala numită a procedat la repartizarea acestor sarcini fiecărei întreprinderi din țară. Care sînt criteriile pe care le-au avut în vedere și cum a respectat legea privind recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile, mai precis Decretul 465? Răspunsurile la aceste întrebări, sîntem siguri, nu vor înlocui procentele privind nerealizările celor două întreprinderi maramureșene, dar poate că îi vor ajuta pe cei în drept să porceadă la împărțirea mai echitabilă a sarcinilor amintite sau, măcar, printr-o colaborare mai strînsă, să le dezvăluie soluții pe care cei din Baia Mare nu le văd. Fiindcă importantă este recuperarea efectivă a metalelor respective. Vom fi primii așadar, care vom face publice aceste soluții, tocmai din dorința de a rezolva o problemă cu care nu-și bate capul deocamdată decît I.J.R.V.M.R. din Baia Mare, întreprindere ce pînă una alta, trage ponoasele.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cum nu puteau fi risipitori au devenit inventatori

cheltuielile de transport, pe lângă faptul că întreprinderea de recuperare dă ea însăși materia primă, cu beneficii importante pentru colectivul ei. Al doilea — cuptorul rotativ — recuperează aluminiul din cenușa de aluminiu rezultată din elaborarea și turnarea aliajului de aluminiu, fiind singurul de mare capacitate din țară. Să adăugăm la cele două reușite și tehnologia prin care o haldă de cenușă pînă acum inutilă devine „un munte de aur”, tehnologie care se pune la punct în stația pilot a întreprinderii de trei oameni deosebit de pricepuți și ingenioși, inginerul Marin Bivolaru, chimistul Ștefan Rentz și tehnicianul chimist Gheorghe Saroszi. Mai exact, este vorba de

înzestrată, prin grija centralei de resort, sau cele pe care și le-a gîndit singură, și pe de alta, inteligența propriilor specialiști. Sînt, pe scurt, principalele succese ale întreprinderii din Baia Mare, confirmate, așa cum arătăm, de locul de frunte ocupat, precum și de distincția amintită. „Rezultatele noastre bune, explica Zoltan Sas, sînt și urmarea modului în care își îndeplinesc sarcinile de recuperare întreprinderile din județ”.

Aici este un mare adevăr. O întreprindere de recuperare nu-și poate atinge scopul fără contribuția unităților care să-l furnizeze materialele recuperabile. Nu întîmplător legea, avem în vedere Decretul 465/1979, menționează, printre altele,

rare mai au și alte întreprinderi, dar cifrele, în comparație cu „datoria” întreprinderii metalurgice sînt extrem de mici. Întreprinderea metalurgică de metale neferoase este restantă față de I.J.R.V.M.R. cu peste 10 milioane lei, reprezentînd planul de colectare al acestora pe o lună. Este o rămînire în urmă care, printre altele, are urmări decisive asupra planului întreprinderii de recuperare, anulîndu-i o parte din eforturile depuse pentru obținerea primului loc între unitățile de profil.

La întreprinderea metalurgică, directorul Cornel Tohătan ne spune că „în planul de aprovizionare, cantitățile de alamă și bronz sînt mai mici, mult mai mici decît cele pre-

„E scris pe tricolor Unire!”

Destinul istoric al românilor poartă pecetea geografiei lor: o geografie armonioasă, de o rară simetrie și unitate. Pământul românesc pare a fi o cetate. În mijloc e podișul Transilvaniei (c. 500 m înălțime) foarte prielnic locuirii. În jurul lui, din toate părțile, sint munții, că o uriașă cunună (cei vechii ziceau „corona montibus”). Nu sint munți înalți „îngăduind traiul omeneșc pînă aproape de virfuri”. Ei se continuă cu dealuri, uneori întinse pe o zonă largă, ca în Oltenia, altele pe una mai strîmtă, ca în Țara Crișurilor sau în estul Munteniei. Dealurile se prelungesc în cîmpie, cîmpii întinse străbătute de numeroase cursuri de apă adunate de Dunăre sau de mare, fereastra noastră spre lume. Înfașurarea aceasta a pământului românesc a influențat etnic poporul nostru, care a fost și a rămas un popor unitar. „Cine locuiește centrul pământului românesc, podișul Ardealului, acela în chip firesc va locui și în jururile mai joase dimprejurul podișului” — scria istoricul Constantin C. Giurescu. Așa a fost în vremea dacilor, așa este și azi.

„Am fost și sintem legați de Carpați — scria geograful G. Vălsan, nu din orgoliu politic, ci pentru că facem un singur tot cu ei, pentru că sintem produsul lor, cum sint pădurile lor, pășunile lor și cursurile lor de apă”. Bastionul munților a fost puterea statului dar, pădurile, văile și depresiunile lor au oferit de adăpost românilor în primejdiiile veacurilor, întemeierea statelor românești s-a făcut în strînsă legătură cu munții și multe bătălii, unele hotărîtoare pentru români, s-au dat în munți. Născute în preajma munților, statele feudale românești n-au putut să se dezvolte decît apropiindu-se de Dunăre și mare. Capitalele lor s-au mutat treptat din lanțul Carpaților spre sud sau spre est pe măsură ce viața lor se întindea spre Dunăre sau spre mare. Munții au simțit nevoia să îmbrățișeze cîmpia.

Unitatea și armonia geografică a teritoriului a favorizat dezvoltarea unitară a neamului românesc. Limba românilor e de o surprinzătoare unitate. Muntenii se înțeleg la fel de

bine cu moldovenii, cu transilvănenii, cu bănățenii sau cu dobrogenii. Faptul nu se poate explica decît prin îndelungata viețuire împreună, prin necontenite contacte și transhumante. Limba română, lipsită de dialecte la nord de Dunăre, e cea mai bună dovadă a continuității românilor pe unul și același teritoriu.

Dezvoltarea unitară e manifestă în evoluția economiei. Aceasta a respectat unitatea creată de natură. Din timpurile cele mai vechi produsele munților și platoului transilvănean au fost schimbate cu cele din cîmpie, de la sud și est și invers. Așa au făcut negustorii greci și romani cu cei daci, așa au făcut transilvănenii în evul mediu, ducînd mărfurile lor în Principatele dunărene. Strînsele relații economice au continuat și luat amploare în epoca modernă. Atunci cînd statul ungar, după înglobarea Transilvaniei în 1867, a încercat deurtarea vehiculului de mărfuri spre Budapesta și Fiume, rezultatul a fost dezlănțuirea unor adevărate războaie vamale și, pînă la urmă, o reîntoarcere la matcă.

La unitatea de teritoriu, de limbă și de dezvoltare economică complementară se adaugă unitatea credinței religioase (români sint cei mai vechi creștini din această parte a Europei, creștinarea lor fiind concomitentă cu formarea ca popor), se adaugă comunitatea de datini, obiceiuri, de construire și ornamentare, de îmbrăcăminte și înzestrare a mediului ambiant și, în general, de mod de viață. Din toate punctele de vedere poporul român este chemat la o viață istorică comună, în cadrul unuia și aceluiași stat. Împrejurările nu i-au fost însă favorabile.

Fiecare popor își are istoria sa. A românilor nu se poate nicidecum caracteriza cu dictonul latin: sors bona, nihil aliud (șansă bună, nimic altceva). Șansa este exact ceea ce le-a lipsit cel mai tare. Într-un spațiu geografic unitar, poporul român nu s-a putut aduna întreg la un loc decît după multe, prea multe secole de suferință. Împrejurările fuseseră de-a dreptul ostile: invazii, cotropiri, asupriri, confruntări

între mai puternicii vecini, amestecuri în treburile interne, rapturi teritoriale. Români traseră într-o invazie și alta și dintr-o asuprire într-alta. Cum scria Mihai Eminescu în decembrie 1877: „ne apasă cu greu gîndirea, la ce rău loc ne-au așezat Traian împăratul pe această mușche de lume, la acest vad de popoare, care ne privesc pe noi numai ca un fel de gard, pe deasupra căruia se ceartă”.

Prin vitregia veacurilor, în lipsa unei unități politice și în pofida unor granițe artificiale, a trăit și s-a dezvoltat necontenit o conștiință a unității de neam, întreținută mereu de valorile spirituale ale acestui popor, a cărei operă a fost cunoscută deopotrivă în toate părțile locuite de români. Chemării ei răspundea actul de energie al lui Mihai Viteazul din 1600. Existența ei mîngia suferințele neîncetate ale românilor aflați sub asupriri străine. Conștiința aceluiași neam s-a întemeiat pe două elemente esențiale: unitatea de limbă — prima dovadă a existenței oricărei naționalități — și ideea originii latine; „o infuzie de încredere într-o epocă de decădere și descurajare”, cum numea istoricul P.P. Pănaiteșcu această idee forță a culturii române, îmbrățișată cu mare convingere de cronicarii moldoveni, susținută cu dirzență de cărturarilor ardeleni și răspîdită de ei pretutindeni. Pe temelul unității de limbă și a originii latine s-a constituit în evul mediu unitatea spirituală a poporului român. În secolul al XVIII-lea ei i s-a adăugat, ca o firească urmare, necesitatea unității statale. Unificarea cutumelor administrative și judiciare, a sistemului fiscal (și nu numai) sub fanarioti în Principatele dunărene, activitatea lui Samuel Micu Clain sau violenta izbucnire a românilor conduși de Horea, Cloșca și Crișan în Transilvania au pregătît ideea unității politice în pragul intrării în secolul al XIX-lea, secolul naționalităților. Acum, în acest secol conștiința unității ajunge o forță politică activă în jurul căreia și prin care se exprimă întregul popor român: „Se instăpînise în toate inimile lo-

zina unirii. Cu o freneză nestăvilă se rostogolea pretutindeni valul biruitor” rezuma Octavian Goga sentimentul dominant al societății românești mai cu seamă după ce la 1859 procesul de unire începuse.

Români din Vechea Românie n-au mai trăit decît cu „mistica Ardealului”, iar cei de la vestul Carpaților cu „mistica Țării”. Societatea românească întreagă, dincolo de raționamente politice, de calcule diplomatice, apucase pe acest făgaș, clădit de gîndul nestăvil al mării împliniri naționale. Graiul inflăcărat al lui Delavrancea îl prinsese sugestiv: „Sintem una, un singur trup revărsat de amîndouă părțile munților. Carpații ne sint șira spinării”. Era forța și țăria ideii naționale care în ultimele două secole a ridicat în primele rînduri ale istoriei atitea și atitea popoare și a călăuzit și pe români în trăirea lor modernă. Dorința unirii ajunsese „o văpaie pe miriști” și era forma sub care trăia fenomenul românesc.

Procesul de unire este forma de exprimare a ideii naționale, a intrării poporului român în modernitate. O conștiință comună a destinului domină spiritele dincolo și dincoace de Carpați. Nimic din ce se întimplă dincolo nu rămîne fără ecou dincoace. Ce se întimpla cu românii din România neliberă interesa pe toată lumea din cuprinsul românesc. Soarta lor îi dădea pe toți și spre ei zburau cele dintîi gînduri românești și peste țevaturii zilnice, viitorul neamului se hrănea din ele. Dincolo de ajutorul material, după împrejurări mai mari sau mai mici, era sprijinul moral, erau atitudinile în presă, în parlament, în manifestațiile de stradă sau și oficial, atunci cînd diplomația română găsea posibilități de manevră. folosind de regulă Berlinul contra Vienei și pe aceasta contra Budapestei. Și totul în ideea, tot mai evidentă tuturor spiritelor, și căreia Slavici i-a dat expresia cea mai plastică: „Soarele la București răsare”. Toți intelectualii români ardeleni erau educați în această idee și realizarea unității cu „țara” prin relații economice, culturale și umane cu

frații de peste Carpați era obiectivul prioritar. Necontenite contacte nemijlocite, asidua circulație de carte românească în toate părțile locuite de români din care transilvăneanul I. Bianu de la Academie făcuse o rațiune a existenței sale, abonamentele la ziarul din Regat (la cite dădeau voie autoritățile maghiare, extrem de vigilente) excursii numeroase, permanente relații în presa românească transilvăneană a tot ce se întimpla în Regat (și invers) s.a., toate acestea educă pe românii din România neliberă în convingerea că „numai politicește sint despărțiți”. Români porniseră pe un drum istoric ireversibil: de la conștiința de neam și unitate spirituală, la o conștiință politică foarte activă și la punerea în practică a ceea ce fusese doar o speranță încălzită în suflete de-a lungul veacurilor.

1 Decembrie 1918. „Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia... decretează unirea acestor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România”. După îndelungi secole de despărțire, de asupriri străine, de dramatică existență istorică, românii se regăseau într-un stat al lor, al tuturor. Un vis de veacuri se realizase. Un vis mare și pentru români o mare realizare istorică. Împlinirea fusese scump plătită. Dreptul de a trăi pentru ei înșiși români nu și-l dobîndiseră decît jertfindu-se. Bucuria care inundă în 1918 toate sufletele românești din spațiul lor geografic de existență națională era mare, era imensă. Era răsplătă a durerilor trecute și o nețărmurită încredere într-o nouă viață națională. Un sentiment viu și înălțător care n-a încetat de atunci încoace să încălzească sufletele tuturor locuitorilor acestor țări potențindu-le viața de zi cu zi cu durată și pilda istoriei. Națiunea română astăzi, strîns unită în jurul partidului, a secretarului său general, își clădește marea cîntorie a socialismului pe vatra pregătită de luptă și dăruirea patriotică a înaintașilor.

ION BULEI

Rod al luptei maselor largi populare de pe întreg teritoriul locuit de poporul român, unirea din 1918 a constituit momentul eroic al infăptuirii unei năzuințe care animase de secole conștiința sa politică, concretizarea unui vis pentru care au luptat și s-au jertfit numeroase generații de înaintași, împlinirea, în ultimă instanță, a unei necesități obiective ridicate de însăși dezvoltarea istorică. Pe același fir al necesității istorice, actul unirii s-a constituit într-o premisă esențială atît pentru cursul ulterior al luptei forțelor social-politice progresiste, democratice în frunte cu clasa muncitoare și partidul ei politic, pentru libertate socială cit și în suport istoric al acțiunii pentru apărarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității naționale.

De altfel partidul clasei muncitoare, care, pe bună dreptate, a revendicat și revendică unirea infăptuită ca operă a celor mulți, deci și a luptei sale, se angaja cu fermietate, la puțin timp după 1 decembrie 1918, nu numai de a respecta și apăra „legămintele de unire hotărîte” dar și să schițe, totodată, și calea de viitor a poporului român, ale cărei destine istorice le intruchipau clasa muncitoare, partidul ei politic. Făcînd apel către „toate forțele proletare și socialiste” ale țării, se lansa din primele momente chemarea la acțiune „pentru unificarea lor”, pentru ca, „formînd un singur bloc socialist, un singur partid proletar... să ducă înainte lupta clasei muncitoare din România spre realizarea idealului ei socialist de dezrobire de sub apăsarea burghezo-capitalistă. România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mine”.

Să notăm că acesta nu era doar un simplu deziderat programatic, ci un imperativ fundamental, unul dictat de însuși sensul mișcării istorice și reclamat ca atare de realitatea social-politică românească posteroară unirii. Nu numai atît, dar, ea și înainte de 1918, cînd lupta

poporului român vizare înfăptuirea unirii și desăvîrșirea construcției statului unitar ce urma să fie un cadru mai prielnic desfășurării luptei pentru libertate socială, și după aceea, în întreaga perioadă dintre cele două războaie mondiale, clasa muncitoare, avîndu-i în frunte pe comuniști, a acționat consecvent mai întîi pentru consolidarea statului național iar mai apoi pentru apărarea acestei importante cuceriri istorice în fața tendințelor revizioniste externe. Iar considerentul major

că proiecte de agresiune și expansiune imperialistă. Referindu-se apoi la „existența neamului românesc ca națiune”, la „existența României ca țară independentă”, Partidul Comunist Român a exprimat limpede și hotărît ideea că, în fața unei asemenea politici promovate de regimurile fasciste din Europa, „poporul român nu poate da decît un singur răspuns. Cu toată energia, la nevoie cu arma în mînă, poporul român își va apăra existența contra bandiților hitleriști care vor să ne răpeas-

1944 a dus la făurirea unei realități noi, produs al inițiativei și faptei revoluționare ce au angajat clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii fără deosebire de naționalitate, ceea ce a făcut posibilă și cucerirea în mod treptat, îndeosebi în anii de după Congresul al IX-lea al Partidului, a adevăratului statut de națiune liberă, independentă și suverană.

Mesajul istoric al Marii Uniri de la 1 decembrie 1918 își găsește astăzi o amplă și semnificati-

omagiu adus celor ce s-au jertfit pe cîmpul luptei pentru unirea într-un singur stat unitar și independent a celor de același neam și aceeași limbă, dar, așa cum a arătat în repetate rînduri secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și ca dovadă elocventă, mai ales în contextul lumii contemporane, cînd zeci și zeci de popoare luptă pentru apărarea și consolidarea independenței lor politice și economice, că aspirațiile juste ale unui popor își vor găsi împlinirea necesară; că, în pofida oricăror obstacole, dacă acel popor acționează unit, victoria va fi de partea sa.

Aceleași fapte, desăvîrșirea unității statului național român, ca operă a întregului popor, acum în ajunul Conferinței Naționale a partidului, oferă temeiurile concrete pentru relevarea caracterului riguros științific al tezei formulate de secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind caracterul unitar al istoriei poporului român, clasa muncitoare acționînd și în timpul războiului și în focul viu al luptei pentru infăptuirea unirii, așa cum am arătat și mai sus, ca parte componentă a largului avantaj de forțe social-politice care s-au pronunțat pentru unire, istoria clasei muncitoare fiind o parte organică a istoriei poporului nostru. Este aceasta o concepție luminoasă ce relevă odată mai mult adevărul că partidul este produsul nemijlocit al realității istorice românești, o realitate concretă cu care s-a identificat pe deplin, pe care s-a angajat de la început s-o supună transformării revoluționare, s-o împingă într-un sens istoric care să concorde întru totul cu aspirațiile de libertate socială și națională a tuturor celor ce locuiesc pe pământul României, afirmîndu-se, în condițiile luptei poporului român pentru făurirea societății socialiste multifateral dezvoltate și înaintare treptată spre comunism, ca un veritabil „centru vital al întregii națiuni”.

Dr. MARIN BADEA

Stegar al unității independenței și suveranității patriei

pe care l-au invocat reprezentanții clasei muncitoare a fost același: interdependența dintre social și național, faptul că lupta pentru libertate socială, pentru infăptuirea misiunii istorice a clasei muncitoare poate avea cîștig de cauză numai în condițiile existenței unui stat liber, independent și suveran.

Sub semnul acestei necesități istorice a angajat Partidul Comunist Român clasa muncitoare, țărănimea, alte forțe social-politice cu vederi democratice și progresiste la lupta împotriva fascismului ca pericol fundamental pentru soarta independenței și suveranității țării, a integrității teritoriului național consfințit prin actul unirii de la 1 decembrie 1918. Demascînd în fața maselor politice externă a statelor fasciste „care și-au pus drept scop cucerirea întregii Europe orientale și chiar o bună parte din cea apuseană”, comuniștii români au acționat cu fermietate politică în vederea găsirii căilor și mijloacelor de luptă necesare ca să poată fi împiedicată realizarea „acestui plan monstruos”; pentru ca, sub lozincă falsă a „îndreptării nedreptăților din tratatele de pace”, să nu se pună în practi-

că independența națională”.

Cu aceeași dragoste de țară și cu grija politică necesară pentru destinul istoric al națiunii lor au acționat comuniștii și în condițiile deosebit de grele ale declanșării și desfășurării celui de al doilea război mondial, ale instituirii regimului de dictatură militar-fascistă și angrenării țării în viltoarea marii conflagrații. A revenit atunci P.C.R. misiunea istorică de a organiza rezistența clasei muncitoare, a poporului român, a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, față de dominația Germaniei naziste; de a conduce nemijlocit lupta pentru salvarea țării, pentru eliberarea Transilvaniei de nord, pentru recîștigarea independenței și suveranității naționale depline, pentru reincadrarea României în rîndurile țărilor iubitoare de pace, toate acestea fiind, în realitate, adevăratele năzuințe ale poporului român, și, în ultimă instanță, adevărul său mod de a gîndi, de a acționa, de a-și pune în valoare capacitatea-f de creație, umanismul profund și noblețea-i spirituală.

În derularea sa istorică, nu lipsită de greutate, procesul revoluționar declanșat în august

vă reflectare în planul conștiinței istorice a națiunii noastre constituindu-se ca un adevărat îndreptar pentru acțiunea politică subsumată dezvoltării necontenite a unității sale moral-politice în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca arhitect nu numai al întregii epoci de transformare socialistă a țării dar și al programului de edificare în perspectivă a societății socialiste multifateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, o unitate de voință și de acțiune imprimată conștiinței întregului popor care nu întîrzie să se materializeze în dezvoltarea generală a societății, în avansarea ei ritmică spre piscurile tot mai apropiate ale socialismului și comunismului.

Aceleași mesaj istoric, în impactul cu practica social-politică a zilelor noastre, cu exigențele conștiinței istorice a națiunii, a alimentat și alimentează și în această toamnă o suită întreagă de manifestări științifice și culturale-artistice care s-au derulat și se derulează sub semnul împlinirii a 69 de ani de la actul unirii din 1 decembrie 1918 și care se inscriu în viața politică a țării nu numai ca un călduros

Trăim un timp al unor mari prefaceri revoluționare, înnoitoare în toate planurile vieții noastre social-politice și culturale, un timp în care toți oamenii acestei țări, pe deplin stăpîni pe destinul lor, cunosc prin munca lor de zi cu zi împlinea idealurilor celor mai înalte. Trăim de fapt așa, cum spunea poetul, „în miezul unui ev aprins”, în care fiecare este chemat să participe nemijlocit și cu deplină responsabilitate la înălțarea patriei române pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

Un astfel de amplu proces revoluționar presupune, pentru o lume nouă, oameni noi, cu o înaltă conștiință a faptelor lor, angajați cu toată ființa în acest complex prezent. Nimeni nu se mai îndoieste astăzi că fiecare dintre noi nu poate să fie altceva decît un om al cetății capabil să scruteze cu luciditate fenomenele ce-l înconjoară și care, totodată, nu acceptă să se lase purtat în mod pasiv de desfășurarea lor, ci intervine energic și creator, influențându-le cursul. Iar pentru ca rolul în istorie al omului timpului nostru să fie cît mai hotărîtor, culturii îi revine nobila misiune, de o importanță covârșitoare și de o stringentă actualitate, de a contribui cu toate mijloacele ei la modelarea unor astfel de reprezentanți demni de epoca de azi.

Desigur, aceste mijloace ale artei și culturii acționează în mod subtil și efectul lor este un

unul imediat, ci în perspectivă, dar cu atît mai durabil. Nu mai este necesar să amintim toate cuceririle spiritului contemporan românesc în acești ani ai socialismului. Ele fac parte deja din fibra intimă a ființei noastre, sînt achiziții de mare preț, care ne-au conturat un alt statut și ne-au transformat în așa fel încît, la rîndul nostru să putem acționa cu eficiență și în deplină cunoștință de cauză la orice moment al vieții.

A fi la înălțimea prezentului

Cultura și arta, aceste vaste domenii ale creativității, pot deveni, fertilizate de spiritul revoluționar care caracterizează epoca noastră, veritabili catalizatori ai spiritului uman, deschizînd noi și noi orizonturi dorinței firești de cunoaștere, de pătrundere mereu mai rafinată a sensurilor existenței umane. Pe aceste adevăruri se întemeiază marea responsabilitate a oamenilor de cultură și artă, în toate epocile, dar mai ales în etapa pe care o parcurgem. Așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, „...țara noastră, so-

cietatea au nevoie de opere literare militante, cu un profund conținut revoluționar, care să contribuie la marea epopee a edificării lumii noi în România, să cînte lupta și munca eroică a poporului, bucuriile și nechezurile, speranțele și visele sale, să însuflețască milioanele de creatori ai orînduirii socialiste, să dea glas năzuințelor lor arzătoare spre o viață liberă, demnă și fericită”. Numai astfel în țara noastră s-a statornicit un climat în care este cultivată concepția de transformare progresistă a omului și a societății. Numai pe această cale se poate ajunge la o concepție cu adevărat revoluționară despre lume și viață, conform căreia omul este bunul cel mai de preț și pentru fericirea caruia nu trebuie precupețit nici un efort. Sînt, acestea, principii ale unui nou umanism revoluționar, care pune mai presus de toate omul, colectivitatea, interesele întregii națiuni.

A fi la înălțimea prezentului, înseamnă pentru oamenii de cultură și artă, a porni la drum, în orice act de creație, de la aceste nobile deziderate care reprezintă un adevărat program. A fi la înălțimea prezentului este totuna cu a sluji devotat, cu priceperea, talentul și abnegația fiecăruia dintre noi, țelul fundamental al propășirii spiritului românesc, al patriei române.

ION ANDRONE ■

POEM PENTRU PĂTRIE

Simbol de unitate

Pe cîmpia de la Alba s-aprind maci în luna mai;
printre rădăcini de castre curg și orzul și seara;
Transilvania-n Decembrie urcă-n visul lui Mihai
strigînd lumii-ntrégi voința-i: vrem să ne unim cu Țara!

Strigătul străbate veacuri; veacuri năruie imperii;
țara își adună fiii — cei de-un cuget — la un loc
lingă datina și limba peste care grănicerii
n-au putut să pună stavili, nici s-o facă serum în foc.

Pentru noi, Carpații dacici n-au fost nicicînd frontieră;
și de-o parte și de alta, din același pur izvor
a curs fluviul de lumină — ca o apă meliferă —
din care-au băut toți pruncii încercatului popor.

Piatră de hotar și filă de-nceput de calendare
scrîșă-n cartea veșniciei cu condeie de eroi,
Decembrie-nții rămîne pentru țară, sărbătoare,
simbol sfînt de unitate și-nfrățire pentru noi.

NICOLAE NICOLAE ■

Aceștia sînt tipograful care, în clipele lor libere,
pun temeiul de frumusețe vie al literei scrise

Un premiu pentru poezia română

nistului Daisaku Ikeda. Între 15 și 23 noiembrie 1987 poetul Ioan Alexandru a fost invitat la Tokyo. La 17 noiembrie, în cadrul unei ceremonii la care au participat numeroase personalități japoneze, oameni politici, profesori universitari, scriitori, ziaristi, precum și membri ai ambasadei române în Japonia, la sediul din Tokyo al Organizației internaționale progresiste Soka Gakkai, președintele acestei organizații, Daisaku Ikeda a decernat poetului Ioan Alexandru Premiul internațional cu medalia de aur, premiu care pînă la această dată a fost acordat doar citorva personalități politice și guvernamentale din lume.

Cu patru ani în urmă revista Flacăra publica o pagină remarcabilă prin actualitatea ei perpetuă, de convorbiri între japonezul Daisaku Ikeda și Ioan Alexandru. Dacă poetul e cunoscut în literatura română prin patosul cu care actualizează valorile morale ale tradiției, șansa lor neîntreruptă de a reaseza victoria ființei naționale într-o lumină mai apropiată de rostul și menirea multimilenareie prezente a omului în istorie și în univers, vom aminti cititorilor noștri că japonezul Daisaku Ikeda este una din personalitățile de seamă ale lumii contemporane, cunoscut deopotrivă în Asia, Europa și America prin deschiderea sa către marile spirite ale culturii actuale, prin dialogul pe care l-a provocat și întreținut cu conducători de state și personalități politice de pe trei continente.

În urma acestui dialog purtat în 1983, poetul Ioan Alexandru a fost invitat în Japonia să țină o conferință despre inima omului și inima poetului. Iată că au trecut patru ani și urmele acestei convorbiri nu s-au șters din inima și poemul conștiinței omului de cultură și uma-

ION ZUBAȘCU ■

Comentariul în pag. 14

Silviu Stănculescu:

„Actoria este ca un sport de echipă!”

— Care este cea mai veche amintire despre teatru, stimate Silviu Stănculescu?

— Cea mai veche amintire a mea despre teatru este, într-adevăr, foarte veche: are aproape o jumătate de secol. Și cum pe atunci, puțin înaintea intrării în clasa întâi, mă aflam incontestabil în centrul lumii, mă văd alături de mama, care mingia binisor clapele pianului, cîntînd vechi melodii la modă prin anii 1937-38, spre delectarea unei asistente compusă din prietenle ei sau rude. Mă lăudau întotdeauna zîcînd că așa avea voce. Tot cam din vremea aceea am cunoscut și scena propriuzisă. Desigur, o vedeam din sală,

greu de apărut. — Teatrul a fost, deci, rodul unei renunțări?

— Nu, nicidecum. De altfel, primul meu examen la teatru l-am trecut în clasa a III-a primară. Aveam de scris o povestire pe caiet. M-am gîsit și eu printre cei desemnați să-și citească tema în clasă. Am citit atît de mult încît am trezit curiozitatea învățătoarei. Fără să bag de seamă, m-am trezit cu dînsa în spatele meu, atingîndu-mi cu degetul foaia albă. Am fost pedepsit cu multă îngăduință atunci, iar cu timpul, iertat de-a binelea pentru asemenea jocuri ale imaginației. „Ce să-i cerem? Asta se face artist!”... Și cită carte îi trebuie unui artist!...

— Ați știut dintotdeauna acest lucru?

— Bineînțeles că nu. Am descoperit-o însă atunci cînd viața m-a pus în fața unei pagini pe care n-o umplusem...

— În afară de actorie, faceți și o altă meserie încă mai puțin compatibilă cu jocul de-a pagina albă: aceea de director de teatru.

— E drept. Jocul a rămas undeva în partea mea de ființă visătoare. N-am devenit un riguros. Nu, deloc. Am rămas, într-un fel, un boem. Cred însă că

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

Vitrina artelor

Plastică

Elementul creație

De multe ori li se spun creații unor obiecte sau imagini semnate de artiști plastici, deși efortul creator dovedit e minim. În realitate e vorba de un fel mai aparte de producție de serie, unde o seamă de soluții rezultând dintr-o gândire plastică — la origini — creatoare sînt întrebunțate și difuzate pe înțelesul unui public variat uneori refractar la originalitatea metodelor de referință. Se scrie adesea despre „pictura post-impressionistă” ca despre un fapt de creație autentic, pierzîndu-se din vedere că, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, avem de-a face cu o pictură de procedee. Uneori, e drept, de un mare meșteșug, dar dacă se cade să punem aici chestiunea creației rămîne de văzut, cît timp artiștii înșiși nu sînt preocupați să inoveze, ci doar să desăvîrșească. Un anumit stadiu al măiestriei poate fi calificat în termenii cu care se califică și creația, însă a ignora componentele esențiale ale actului creator — între care nevoia de a primumi ceva în domeniu e decisivă — înseamnă a proceda abuziv.

Există artiști preocupați intens de efectul pe care lucrările lor îl fac în sensul unui absolut creator. Elena Urdăreanu-Herța, spre exemplu, se găsește pe sine inovind permanent. Cercetările și izbînzile sale privesc, în primul rînd, rosturile imaginii pictate. În recenta expoziție de la Galeriele „Simeza”, mai accentuat decît în manifestările anterioare, lucrul artistei e dominat de o întrebare, pe care puțini pictori și-o pun: de ce pictăm? Răspunsul conținut de tablouri e categoric: artistul trebuie să nască o lume de forme și culori nouă, pentru a o defini mai bine pe aceea în care trăim. Cu toate că, în detalii, tablourile Elenei Urdăreanu-Herța ne par mai degradate „realiste” decît „simbolice”, în întregul lor impresionează prin calitatea și forța simbolurilor. Se înțelege că o tematică atît de revizuită reclamă mijloace picturale restudiate și ele, adecvate țelului. Intrucît publicul e izbîit de originalitatea procedeei, pictorul a trebuit — în catalogul expoziției din 1983, cînd s-a produs și cea dintîi expoziție de succes deplin — să dea lămurirea că tablourile sînt toate „în tehnica (tradițională, n.n.) a culorilor de ulei pe suport de pînză”. O precizare de natură a orienta analiza operei spre fondul ei. Tot atunci, Marin Sorescu observa că pînzele „au o citime de straniu — iar neobișnuitul își produce la început frig”. Poetul reușea să deslușească mai bine decît au făcut-o exegezele unor critici, elementul creator,

darul acesta rar, totuși, la pictori de a sugera straniu în plin plauzibil. Fără să-ți poți explica întotdeauna de ce, picturile Elenei Urdăreanu-Herța se țin în minte. Cu trecerea anilor, imaginile se așază în memorie parcă improspătate, reîmbogățite, adăugate în trăire. Ceea ce e și mai straniu.

La Galeriele Municipiului, Florentina Marinescu — o pictoriță aparținînd generațiilor tinere, în căutarea unui drum, a deschis prima sa „personală”, dezinteresîndu-se, la prima vedere, de imperiosul creație — inovație. „Ideatic și pictural — scrie Virgil Mocanu în catalog — arta ei se înscrie în linia de forță și rafinament, de certitudine și visare în care se conturează prezența unor Pallady, Dărăscu, Steiadi, cu un rațional filtru aplicat în calea efuziunilor și a pitorescului”. Atita ardoare în însușirea unei lecții trebuie să ne pună în gardă: artistul e un ambițios ce-și amină momentul de radicalizare a expresiei, excedat de gîija rafinării mijloacelor. Intr-adevăr, peisajele și naturile statice ale Florentinei Marinescu sînt superioare multora din încercările de a reinoda un fir al tradiției — cu toate consecințele date de trecerea deceniilor și de presiunea noilor estetici — fapt care ne spune că exemplul unor pictori ca Dărăscu, Steriade și Lucian Grigorescu e unul descurajant de complex. Aceștia nu au dat urmași, pentru că urmașilor li se cerea un talent devotat și foarte multă muncă. Alte exemple au fost se pare mai lesnicioase. O pictură de ceremonii tîhnite, ca aceasta semnată de Florentina Marinescu, sigur controlate afectiv și pictural, ne obligă să fim preocupați de destinul ei.

TUDOR OCTAVIAN

Teatru

Textul deschis

„Teatrul nu-l o floare perfectă, de aceea e atît de divers și fără de moarte, teatrul e o buruiănă plină de enigme” — spune D.R. Popescu și nu-și scrie altfel propriul teatru. Dormind pe un șarpe — sau — Patul de foc — sau — Omul care aduce zăpada — sau — Pe-acest verde țărîm de mare (titlul complet, deloc gratuit, pentru că sugerează ambiguitatea necesară a textului dramatic, multiplele lui valențe interpretative, piesă prezentată în premieră absolută pe scena Teatrului de Stat din Oradea, este tipică pentru gîndirea teatrală (nu departe nici de proză) a acestui deosebit de important autor. Difil pentru critică, devine simplu, vital pentru actori și public. Joacă o benignă farsă amalgamînd (și în această

piesă) cit poate din viață, cultură, stare de creație, comedie, tragedie etc., comunicînd însă în multiplele sale finaluri concluzii necomplicate despre toate cele de mai sus, adică adevăruri vizibile, accesibile atît filosofiei abstracte, cît, mai ales, gîndirii cotidiene, obișnuite. Așadar, textul pus în scenă la Oradea conține, ca de obicei, mult: citate celebre și reluări din propria operă, simboluri, anecdotă, crime, anchete juridice și psihologice, iubire carnală, contemplație, extaz și suferință. Dreptul la dragoste, la fericire și adevăr este încă o dată predominant, chiar dacă în conflictul posibil dintre cei trei termeni se însinuează adesea chiar și nedreptatea.

Sergiu Savin a înțeles mai bine lecția complicației, decît pe aceea a simplității textului lui D.R. Popescu. În regia, dar mai ales în scenografia sa (de semnează deopotrivă) a încărcat spectacolul, a complicat, în loc să descifreze sensurile. În general, s-a lăsat sedus de terifiant (e drept, grandios) decît de seninătate. Spectacolul rămîne astfel mai mult o teorie decît o realitate scenică. Ceea ce se întimplă totuși în scenă, ca joc, ca organizare a spațiului este interesant. Actorii dau o măsură reală a posibilităților lor. Eugen Tugulea (Ilie), Ion Abrudan (Anton), Alla Tăutu (Georgeta), Ion Miinea (Darcopol) și Cristina Șchiopu (Ella) fac, fiecare în parte, roluri interesante, aderențe la specificul teatrului lui D.R. Popescu, reușind să combine un anume patetism cu cinismul și anecdoticul vieții cotidiene. Toți reușesc să fie actori, personaje și oameni, după cum autorul sugerează că viața ar putea fi deopotrivă teatru, literatură și existență într-o combinație aleatorie, dar exact coordonată estetic. Fiecare replică a lui D.R. Popescu dă satisfacție, atît interpretului, cît și spectatorului. Se ride și se plînge fără graniță la un asemenea spectacol/text, se bagatelizează și se hiperbolizează naturalul cu același aplomb: e unul din secretele popularității acestui teatru. Între actori, nimeni nu se remarcă, dar nimeni nu oșuează: altă generozitate a teatrului lui D.R. Popescu. Ambiguitatea se conservă atfel pînă și în momentul receptării. Nu mi-a displăcut spectacolul, chiar dacă am obiectii în ceea ce privește desfășurarea lui. Ceea ce a reușit regia, dar, bineînțeles, pe șansa oferită de text, este atmosfera de teatru perpetuu, implicarea tuturor factorilor prezenți în actul de creație; spectatorul însuși se simte parte a spectacolului, pentru că, oricum, efortul său de receptare nu poate fi neglijat. Esențial pentru textul lui D.R. Popescu, iar regia și actorii au îndeplinit aceasta, e spiritul de teatru integral, aproape și departe de viață, pe scenă, în sală și mai departe de ele, la care se adaugă faptul că singura convenție eficientă pe tot acest traiect ar fi înlăturarea

rea convenției. Fără îndoială, spectacolul este dominat de personalitatea autorului piesei, care a impus de la bun început codul echivocului, dar și regula teatrului ca scenă a vieții. Bineînțeles, va trebui să urmărim și alte montări pe acest text pentru a înțelege cît de mult s-a apropiat sau s-a depărtat de el acest spectacol. Textul e, fără nici o îndoială, „deschis”.

În alte roluri: Marcel Segărceanu, Petre Panait, Laurian Jivan.

VALENTIN TAȘCU

Muzică

Gala speranțelor

„Vă place opera?” Întrebările puse de conducerea muzicală a Radioteleviziunii — prin ciclul de concerte cu același nume intrat, iată, în cel de al patrulea an de existență — melomanii i-au răspuns afirmativ și cu entuziasm, dovada elocventă constituind-o afluența publicului în Studioul din str. Nufierilor. Luminii Constantinescului se dovedește a fi mereu inventivă gîndind concertele și emisiunile RTV, pe care le semnează, nu doar pentru obținerea unor succese facile — prin aducerea pe podium a unor mari interpreți lirici — dar orientîndu-se și către alte diferite planuri tematice. Iar dacă adăugăm că pe lângă cele 12 soprane, 2 mezzosoprane, un tenor — rara avis! — și un bas, încă două nume de mare prestanță în arta românească — Maria Slătinaru-Nistor și Gheorghe Roșu au acceptat să-și dea concursul, vom concludiona că — încă din pornire — manifestarea ce a avut loc zilele trecute trebuia să se bucure de un deplin succes; așa cum s-a și întimplat, de altfel, beneficiind însă și de experimentata baghetă dirijorală, personificată prin maestrul Paul Popescu.

Despre vocile de aur ale Leontinei Ciobanu-Văduva, Siminei Ivan, Feliciei Filip, Angelei Burlacu și ale mezzosopranelor Lilliana Nichiteanu și Ruxandra Donose, noi am mai scris; așa încît, pentru a lăsa mai mult spațiu celorlalți, ne vom rezuma în a afirma că interpretările oferite nouă, duminică seara, de aceste purtătoare ale artei românești, s-au ridicat la o excelență cotă valorică valabilă în oricare loc de cultură de pe mamapond!

Pe scurt, Adriana Mesteș — eleva maestrului Visarion Huțu — laureată a concursurilor internaționale „Bach” (Leipzig) și „Schumann” (Zwickau), ne-a atras atenția prin muzicalitatea și amplitudinea vocii sale relevată în prezentarea ariei Leilei, din opera „Pescuitorii de perle”, de Georges Bizet; o voce care face cînte scenei lirice ieșene (Gilda, Violetta, Lucia, Adela ș.a.) și nu numai cetății

moldovene. Maria Diaconu, solistă a Teatrului Muzical din Brașov și a Operei din Berna, după ce a obținut lauri la Toulouse, a „colecționat” în acest an alte patru importante premii, chiar în templul muzicii, la Viena! Valoarea sa, de excepție, a fost remarcată în interpretarea plină de nuanțe și de inflexiuni vocale a celor două turburătoare eroine din lumea operei: „Manon Lescaut”, de Giacomo Puccini și „La Wally” de Catalani; despre Diaconu, atît, deocamdată... Tot la Brașov, Lilliana Dumitrache atrage săli pline de melomani, care vin să asculte o autentică Mimi, Violetta, Michaela, Cio Cio San și chiar Silvia sau Contessa Maritza; atribuțiile primadonei s-au vădit și în aria Odabellei, din opera „Attila”, de Verdi. Andreea Lori, o altă ieșeană, ne-a arătat o frumoasă tinută scenică și interpretativă, intruchind difilul personaj al Leonorei, din opera „Forța destinului”, creație a aceluiași geniu al muzicii italiene. Școala de canto clujeană a fost reprezentată cu cînte de Carmen Gurban, care și-a etalat bunele sale însușiri vocale, tocmai prin tehnica sa bine pusă la punct; iar cele douătribute au fost observate în aria Lizei, din opera „Dama de pică” de Piotr Ilici Ceaikovski, moment difil și de vîrf al lucrării. Studenta a fost urmată de maestrul său, basul Gheorghe Roșu, artist cu o amplă activitate concertistică internațională și care ne-a demonstrat cît este de frumoasă aria lui Fiesco, din opera „Simonne Bocanegra”, de Verdi; cu condiția să ai măiestria solistului transilvan! Tot din orășul de pe Someș, Mirela Cișman — discipolă a maestrilor Edith Simon și Lya Hubic — ne-a reafirmat și la București (o altăscasem și pe scena Operei Române din Cluj-Napoca) exigența sa artistică dublată de calitățile sale vocale, însușiri care îi vor aduce, în mod sigur, o mai rapidă ascensiune. Credință justificată, mai ales după audierea ariei Aminei, din opera „Somnambula”, de Vincenzo Bellini. Irina Săndulescu-Bălan are o voce splendidă și constituie o certă speranță a școlii bucureștene; ea și basul Mihnea Lamatie (aria lui Gremin, din opera „Evgheni Oneghin”, de Ceaikovski) și, respectiv, tenorul Corneliu Tudose, student și el la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, clasa maestrului Iulian Băieșu (aria lui Enzo, din opera „Giocconda”, de Amilcare Ponchielli); prea difilă însă pentru acest moment de studiu; și chiar cea mai tinăra protagonistă a seriei, eleva Andreea Iacob.

Și iată-ne ajunși în finalul comentariului nostru, nu înainte însă de a sublinia bucuriile estetice dăruite, întotdeauna, de celebra noastră artistă Maria Slătinaru-Nistor, satisfacții trăite și în această memorabilă manifestare a dragostei și înțelegerii față de nemuritoria muzică de operă.

CLAUDIU NEGULESCU

CAP LIMPEDE

● Literatură, stiluri, modă. Deosebit de ingenioasă ideea realizatorilor almanahului 1988 al României literare, care au adunat laolaltă o suită de texte interesante — traduceri, adaptări, pagini literare, — precum și o bogată iconografie, de cea mai bună calitate pe tema enunțată deja pe copertă. ● Relatînd despre marii creatori de modă, de-a lungul timpului, cu, uneori, savuroase portrete (vezi, de pildă, pe cel al celebrei Gabrielle Chanel, zică Coco Chanel), reconstituind istoria unor mărunte dar prețuite accesorii ale modei (umbrela, pălăria, mustața, crinolina, turnura, barba și pieptănăturile, pija-maia, pantalonii etc.

etc.). Redactat cu în-grijire și farmec, almanahul se citește cu cea mai mare plăcere. ● Nu lipsesc povestirile polițiste. În almanahul României literare puteți citi deci și o interesantă proză de Agatha Christie. ● Pagini semnate de Boris Vian, Camil Petrescu, Ryunosuke Akutagawa, Kurt Vonnegut jr., Radu Cosasău, D.K. Broster etc. întregesc sumarul. ● Anecdote, istoria pantofilor, moda filmului, moda și teoria informațională ș.a.m.d. Literatură, stiluri, modă e o cutie cu surprize plătute. ● La Teatrul Ion Creangă, Albă-ca-Zăpada a înfruntat pentru a 300-a oară vicleniile vrăjitoarei. Altfel spus, unul din specta-

coale de succes ale teatrului bucureștean a ajuns la 300 de reprezentări cu săli pline. Autoarea performanței, regizoarea Ileana Cirstea.

● O altă aniversare. Revista noastră, publicație a Liceului „Unirea” din Focșani, a împlinit 75 de ani. Paginile numărului aniversar tipăresc mesaje de felicitare: Radu Voinea, Eugen Barbu, Nicolae Ciobanu, Ion Larian Postolache, Petre Ghelmez. ● Personalitatea lui Marin Preda este evocată în paginile unui interviu cu Elena Preda, soția scriitorului. ● Invitatul rubricii Opinii este, de această dată, prof. univ. dr. doc. Solomon Marcus. (T.M.) ● Toamna culturală

buzoiană. Un eveniment de amploare în viața culturală buzoiană l-a constituit cea de-a XX-a ediție a „Toamnei culturale buzoiene”, complex de manifestări politico-educative și culturale artistice dedicate Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și aniversării a 40 de ani de la proclamarea republicii. Programul acestei acțiuni de mare anvergură, desfășurată în municipiul Buzău și în celelalte localități ale județului, a fost pe cît de bogat și variat, pe atît de interesant, de atractiv, vizînd educația complexă, revoluționară a omului nou de astăzi, constructor activ al României socialiste largirea orizontului

cultural, spiritual și avînd un profund conținut patriotic și educativ.

Prin activități precum „Unirea, ca ideal și simbol în istoria poporului român”, găzduită de Muzeul județean Buzău, prin expuneri ca „Legămint străbun — vitejie, cînte, neatinare; 1900 de ani de la începutul domniei regelui erou Decebal” — organizate în diverse așezăminte de cultură din județ, s-a urmărit cunoașterea istoriei poporului nostru, a glorioaselor fapte ale înalțășilor, săvîrșite în vederea păstrării ființei naționale, a paginilor de eroism ale constructorilor socialismului din patria noastră. Spectacole ai căror

protagoniști au fost interpreți și formații artistice laurate ale Festivalului Național „Cîntarea României”, spectacole dedicate, printre altele, frunțășilor în campania agricolă de toamnă de anul acesta, o sesiune de comunicări și referate pe teme de folclor, concursul interjudețean de interpretare a cîntecului popular, cu genericul „România — plai de dor”, saloane de carte social-politică, vernisaje de expoziții de artă plastică, precum și altele, vor completa paleta ampleror manifestări incluse în ediția din acest an a „Toamnei culturale buzoiene”. (Dan Stroe)

● Numărul din octombrie al revistei

Teatrul cuprinde pe lângă obișnuitele cronici de spectacole și dezbateri privind fenomenul teatral actual, citeva rubrici noi care anunță o beneficiă revitalizare a publicației: „Ce e nou la... Paris, Londra, Dublin, Sofia”, cu informații aduse la zi în ceea ce privește stagiunile teatrelor lumii. „Interviu T” sau „Reflector” — pagini alerte în care scena e văzută cu un acidulat spirit critic, de la „Cum se poate degrada repede și bine un spectacol”, pînă la „Citeva sfaturi și im-bărbătări pentru candidații la I.A.T.C.”. Dramaturgul Tudor Popescu publică noua sa piesă „Vulturul zboară prea sus” (I.Z.)

Vitrina cărților

Dramatism și frumusețe

După *Ingerul a strigat*, roman al unor tragice dislocări și, totodată, carte a purificării prin suferință, *Scaunul singurătății* este un „cîntec al amintirii” unor vremuri mai apropiate, care fac parte din biografia scriitorului: undă melancoliei se înalță de aceea mai puternic, precum fumul negru dintr-un rug al jertfelor. La prima vedere (lectură) această carte somptuoasă ca un covor oriental este un imn înalt al existenței frenetice, o glorificare a puterii de a iubi viața, natura și poezia lor. Întîlnim și aici arta lui Fănuș Neagu de a transmite, inimitabil, poezia grea de mirosuri și culori a unui fabulos tărîm dunărean cu oameni vulcanici, temperamente vijelioase și „haiducești”, cu evenimente „neverosimile”, ilustrînd o rară capacitate halucinatorie a unor minți turmentate de pofta de a trăi și trăind, efectiv, sub narcoza („buimă-ceala”) emanată de acest dor fără sațiu. Intensitatea trăirii memorabilelor fapțiuri dunărene atinge treapta exaltării față de care „normalitatea” devine o penibilă infirmitate. Intr-o anumită mentalitate populară, de altfel, individul cu personalitate puternică, ieșită din comun, sînt „bolnavi”. Romanul lui Fănuș Neagu este populat de asemenea bolnavi de adevăr și de viață trăită sub semnul freneziei și al exaltării: sînt ființe „naturale” fără complicații interioare, intruchipînd o libertate, în năzuința ei absolută, dar, în realitate, iluzorie și precară. Vitalitatea excesivă a acestor existențe libere este un simptom al dispariției lumii căreia aparțin. O lume ce-și trăiește ultimul act făcîndu-și agonia expresivă prin exces, travestind-o mereu în formele unei vitalități debordante și dîndu-i aparențele unui act festiv, sărbătoresc. Lectura romanului este, din această pricină, dificilă căci presupune tot timpul o atenție distribuită în două planuri: cel strict „narrativ”, în care urmăm un scenariu pitoresc, baroc și extravagant, o seamă de aventuri care mai de care mai spectaculoase și „neverosimile” și altul, al

acelor cititoria mari simboluri pe care cartea le conține: dragostea, iubirea, moartea, singurătatea marilor posedați care răs-pîndesc „cumințenia sub bici” și infernul fricii. Toate concurînd, în ultimă instanță, la rînirea vitalității și transformarea omului într-o ființă dominată de prudență și calcul, de suspiciune și neîncredere: maladii care sufocă șiucid instinctul liber al lumii „vechi”, aceea căreia în romanul lui Fănuș Neagu îi sînt dedicate cele mai frumoase pagini. O lume cu sentimente nefalsificate clocotind de o energie al cărei exces, îi semnălizăază amurgul inevitabil: consumat într-o viltăție ce-i sporește dramatismul și frumusețea confundînd-o într-un „veac de singurătate”.

C. STANESCU ■

Excesul de pitoresc

Îmbătîndu-se cu rouă, Fănuș Neagu și-a înmuiaț penița de scortșoară într-un cuib de viespi și a scris pe fildeșul unui iatagan de operetă un roman de adormii copiii în luna mai, lună în care Editura Cartea Românească își leagă spiritul critic cu ibrișin și îl aruncă în Marea Marmara...

„Mărturisesc că în acest stil voiam să-mi scriu tot articolul, dar m-am gîndit că i-aș supune la grele chinuri pe cititori. O frază mai merge, dar de la a doua se crează deja o senzație de sațietate. Fănuș Neagu nu și-a făcut probleme de acest fel. Noul său roman, *Scaunul singurătății*, publicat recent de Editura Cartea Românească, însumează 368 de pagini și este scris în întregime... cu o peniță de scortșoară. Toate personajele — profesori, activiști de partid, funcționari, ofițeri, barmani, femei mai mult sau mai puțin ușoare — vorbesc la fel. Dacă nu li s-ar preciza din cînd în cînd numele, nici n-am putea să le distingem. Iată, ca exemplu, un dialog (din care omit intenționat numele) între o infirmă imobilizată în scaunul ei de paralizică (scaunul singurătății?), un activist al comitetului raional și o pictoriță:

„— ...azi-noapte, cînd se sfîrșea anul vechi și începea ăsta nou, luna s-a schimbat în țigan-

că codoasă, a scos din bălți cincîl iepe și le-a dat pușcărișilor din închisoarea orașului, să-i bucu-re cu carne femeiască...

— ...ca să te plătești de vorbele alea urite, aprinde o ramă de visc și roagă-te la brazi să te schimbe, timp de zece nopți, în vechea...

— ...il iubesc, în zori m-a trecut Dunărea pe gheață, ca să căutăm la cherhana crapul ăla roșu pe care l-au zărit unii, la copca navoadelor, și despre care se zice că e jumătate de argint, jumătate cal de aramă...

Poate cineva să ghicească cine anume spune fiecare replică? Bineînțeles că nu. Iar confuzia este mărită de faptul că prozatorul însuși vorbește la iel, în stilul baroc pe care de altfel îl cunoaștem de multă vreme, din romanul *Frumoșii nebuni ai marilor orașe* și din cronicile sportive publicate în revista *Luceafărul*.

Nu se poate nega faptul că la început, cînd încă nu alunecase în manierism, acest stil avea frumusețea lui. Și chiar și în prezent, deși seamănă cu propria lui parodie, încă ne mai delectează din cînd în cînd, cu imagini pitorești (nu intimplător, dintr-un roman aproape ilizibil ca *Scaunul singurătății*, pot fi decupate pasaje cu valoarea unor scurte poeme în proză). Inșă, în general, complicatul și, în același timp, previzibilul mod de a scrie al lui Fănuș Neagu nu mai are eficacitate estetică. S-a transformat într-o birocratie lingvistică, într-un protocol al exprimării sofisticate și comic, asemănător cu limbajul „prețioaselor ridicole” satirizate de Molière. Impresia din timpul lecturii este cu atât mai nefavorabilă cu cit romanul se referă la evenimente din deceniul șase, pline de dramatism. După ce scriitorii ca Marin Preda, Dumitru Radu Popescu, Augustin Buzura, Constantin Ţoiu, Petre Sălcudeanu au evocat acest deceniu în cărți impresionante, unele de-a dreptul zguduitoare, viziunea de carnaval pe care ne-o propune Fănuș Neagu are ceva frivol. În *Frumoșii nebuni ai marilor orașe*, unde era vorba despre un fel de crai de Curtea-Veche ai zilelor noastre, stilul nu distona, deși și acolo se ajungea la exces. Inșă în *Scaunul singurătății*, unde reclamații care pun în primejdie libertatea unor oameni, sînt adresate „Departamentului orhideelor”, scamatori cu cuvinte constituie o impietate.

În plus, din dorința de a dramatiza o narațiune de un insuportabil idilism, Fănuș Neagu face greșcila de a recurge la scene deochete, de un gust indoielnic. De pildă, el descrie la un moment dat, cu incitare, trecerea prin port a două haimanele:

„Cel cu cămașa galbenă mergea în față, ășugind un muc de țigară. Fumul pe care-l ținea mult în plămîni îi îmbărbăta limba să sculpe la țintă și în scirba lumii numai pe indicațiile anunțînd trecerea oprită și pe gheretele paznicilor. Cel cu cămașa neagră, rămas puțin mai în spate, se descheiea la pantaloni și, fără să scurteze pasul, pătruns de ideea că toți sîntem datori să sărbătorim într-un fel sosirea primăverii, se p... din mers pe prietenul lui.”

„Tabloul ăsta, plin de-o obrăznicie cu scortșoară — comentează scena Fănuș Neagu prin intermediul personajului său principal, Cezar Saltava, martor al intimplării — mi-a suiat ziua într-un pom roșu. Imi simțeam mădularile trosnind de fericire.”

Nu știu alți cititori cum sînt, dar eu, cînd ajung la asemenea

episoade, lipsite de o funcție estetică, nu-mi simt deloc mădularile trosnind de fericire. Fănuș Neagu rămîne fără indoiială un autor important, de care nu se poate face abstracție — are, de altfel, în momentul de față zeci de imitatori —, inșă ultimul său roman este un eșec, o dovadă clară că pitorescul în sine nu poate constitui materia unei cărți.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

Metafora ca o cizmă spaniolă

Fănuș Neagu — acela pe care l-am cunoscut în povestirile de tineret și în romanul *Ingerul a strigat* — se vede, prin romanul *Scaunul singurătății*, ca printr-un geam afumat. Cazul lui îl repetă pe acela al lui Ionel Teodoreanu și „maladia” pare să fie aceeași. Intr-un interviu pe care l-a acordat unei reviste în urmă cu mai mulți ani, Fănuș Neagu se arată chiar incintat de această repetare de destin. Critica serioasă a timpului îl avertizase pe Ionel Teodoreanu asupra primejdiei... talentului. Prozatorul dintre cele două războaie a declarat „război” criticilor, incredințîndu-se unui public indoielnic, disprețuind posteritatea. Posteritatea nu l-a iertat. Aplauzele ei vin de la același public, care consumă literatura la desert. Numeros, acest public nu a făcut niciodată istoria literaturii. Nici una din cărțile așezate de el pe raftul întii nu a durat mai mult decît hirtia primei ediții.

Scaunul singurătății este o carte incoerentă, delirînd de imagini: cu personaje care vorbesc cum scrie Fănuș Neagu în cronică sportivă, bogat și succulent, e-un har de a spurca înrudit cu acela din cronicarii munteni. Lumca din balta Brăilei trăiește un moment de resurrecție. Deasupra paginilor exhală o senzualitate tulburătoare, în care nu putem să nu recunoaștem (așa cum facem cînd privim fotografiile de demult) chipul artistului la tinerete. Pe fragmente, personajele au statură de Codin. Femeile (dorite cu violență) scipesc, în micul oglinzi, ca personajele lui Marquez, sau ca să nu mergem atît de departe, ca croinele lui Ștefan Bănulescu. Dar infirma Luiza-Maleta, implicată într-o tristă delatiune, nu are nici un fulg din aripa Erendirei. Nici demonism al sexului, nici al infirmității: doar o boare amară de delir social.

Dar delirul acesta îi cuprinde pe toți în „obsedantul deceniu”, chiar și pe Leb Betleem — pe numele lui adevărat Lazăr Mantora. Și el și Luiza-Maleta se știu, cum să spun?, „vinoși” de condamnarea, în aceleași vremuri, a lui Alexandru Măcănescu. Mai conțeaă faptul că Leb Betleem se întoarce, de peste țări și mări, ca să-și răsumpere vina? Și dacă Leb Betleem nu este personaj în *Scaunul singurătății*, pentru că nu are interioritate dramatică, cine poartă sarcina dramatică a acestui roman? Cezar Saltava? Dar nici acesta nu trece prin istorie, ci se lipește, ca un abțibild, de coaja ei. Cuprian? Poate Gil?

„Scaunul singurătății” este, în primul rînd, al Luizei-Ma-

leta. Ea este transportată, infirmă, prin viață. Metafora cărții se întinde peste personaje și peste cititor. Stăm, fiecare, pe un scaun al singurătății (al infirmității). Și amintirile pot să ne poarte către infirmitate. Încerc să descos cit se poate descoase din meta-fizica textului. Condamnarea la vinovăție ne poate veni dintr-o protoistoric, dar și din istoria imediată. Ne așezăm, de bună voie sau sîntem așezați pe scaunul acesta. Scaunul este al nimeniului sau al tuturor — al condamnatului, ca „scaun electric”, al celui rămas liber — spre ispășire.

Metafora se dovedește, pentru Fănuș Neagu, la fel ca pentru Ionel Teodoreanu, o cizmă spaniolă: ea place pînă la durere și sfîrșește prin a rupe în chingile ei osul subțire de real — ca un lujer.

VAL CONDURACHE ■

Tehnica amînării

Există, în noul roman al lui Fănuș Neagu, o ezitare vizibilă de a spune lucrurilor pe nume, de a le prezenta cît mai direct și mai precis cu putință. Scriitorul face lungi ocoluri înainte de a înfățișa cititorului fapte atroce, din dorința de a-i menaja sensibilitatea, de a-l convinge că se află în permanență instalat într-un univers luminos și tandru. Dacă alți prozatori contemplă cu deliciu intimplările în care oamenii sînt terorizați, supuși degradării și batjocurii, Fănuș Neagu își abate (și ne abate) atenția de la ele inventînd cu o fantezie debordantă și cu o fervoare rar întîlnită povești care mai de care mai incredibile și mai fastuoase în desfășurare. Cuvintele sînt invocate de acest magician al scrisului ca să participe la un ceremonial de exorcizare a răului. Eroi săi fug de traumele istoriei cu ajutorul vorbelor meșteșugite care sînt țesute abil în narațiuni fabuloase. E contrat astfel un teritoriu mirific, unde se pot petrece cele mai incredibile și, în același timp, cele mai frumoase aventuri din cite pot să fie pe lume, ca la o curte a miracolelor, unde e permis orice. O imaginație dezlănțuită inchiupie pentru personaje ipostaze în care ele să se simtă puternice și libere, fără ca nimeni să le poată înfricoșa și fără ca vreun emisar al nedreptății și urii să le poată constrînge să se comporte după bunul lui plac. Ori de cite ori emblemele fricii, violenței, trădării, lașității își fac apariția în cadrul suitei de narațiuni care compun romanul, imediat scriitorul ne atrage în mrejele unui alt basm, și mai uluitor decît precedentul și brodat cu o vervă lingvistică și mai îndrăcită. Din această pricină nici nu mai știm exact în ce timp și loc anume ne aflăm, dacă sînt căuțați sau nu cu adevărat vinoși pentru fărădelegile comise într-o anumită perioadă a devenirii noastre. Lipsite de vehemența unor rechizitorii complete și drastice, paginile lui Fănuș Neagu propun o lume mai curată și mai prietenoasă, în care binele triumfă fără să se simtă nevoia ca să existe număidecît cineva legat la stîlpul infamiei și supus oprobriului public, fiindcă spațiul poveștii este cel al iertării și al bună-tății.

GEORGE ARION ■

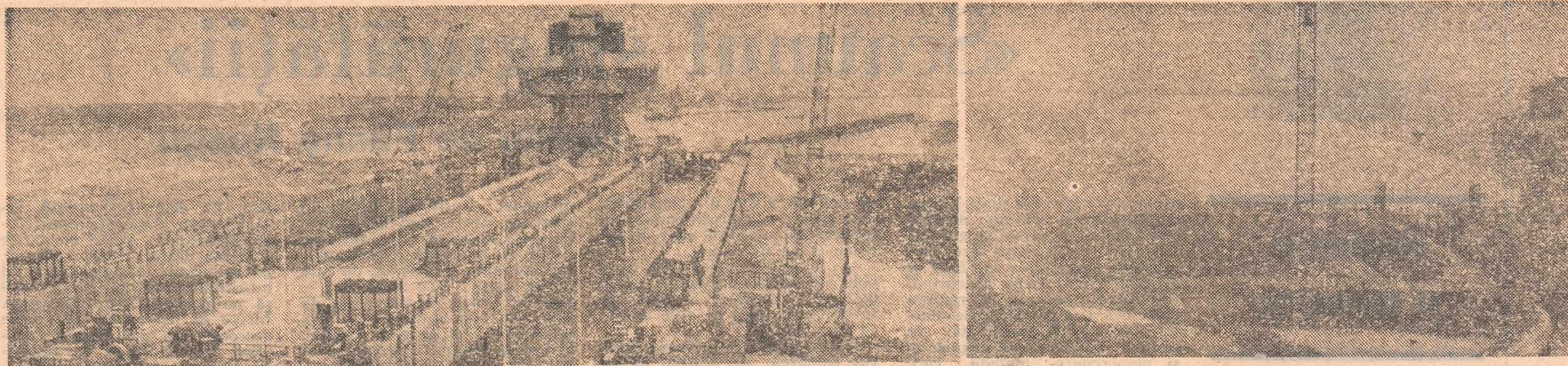
Mică antologie critică

„Ca o baghetă frenetic răs-pînditoare de limbă română, Fănuș Neagu aduce-n rîndurile acestei cărți lumea de vis a lumii noastre, ca marlor parcă a teribilelor noastre resurse, nebănuite ies la iveală, pe la colțuri de frază, adevărate caravane de metafore suveranoare, plesnind de poftă de sine voievodală și de aducere-n vis patriarhal sau vis cosmic sau vis al visării, mereu în sine pe sine visîndu-se ca-n altă legendă orientală a căutării de sine a oglinzii în tot adîncul altei oglinzi.” (Dumitru Dinulescu, *Luceafărul*, nr. 40/1987).

„Romanul acesta, excelent scris, marchează un moment de referință în proza lui Fănuș Neagu.” (I.D. Bălan, *Contemporanul*, nr. 40/1987).

„Altfel, cartea aceasta, acum cu majusculă, Scaunul singurătății, ni-l înfățișează pe Fănuș Neagu sînd pe un pînten de ceată: miinile-i de uriaz, făcute căuș, adună dintr-o parte „povești” (de pe tărîmurile, de unde au venit apele, urele populate cu oameni), din cealaltă alege cite o baladă (pur-tată de apele venite din timpul miturilor, cu fărături instăpînite de eroi); brațele acelea se întîlnesc abia în mare — cit rămîn în „apele teritoriale”, ale lui Fănuș Neagu, răsfrîngînd în oglinda lor ceea ce a binevoit slăpinul ceatului să lase să treacă (după ce, spunea...) în căușul palmelor a tot amestecat apele), devin cărți plutînd în mîndre scadre. Și de acolo ajung în marea cea mare, care-i lumea literaturii și literatură lumii.” (Florin Bănescu, *Orizont*, nr. 44/1987)

Să le privim și să le stăpânim cu ale modului cum generația noastră

Cele două porți ale canalului Poarta Albă-Midia Năvodari: ecluzele de la Ovidiu și Năvodari

Ștafetă eroică între Dunăre și mare

Un canal este o lucrare pe care oamenii o fac cu gândul la eternitate. El modifică pentru totdeauna înfățișarea locurilor respective, determinând și schimbări profunde în viața oamenilor din perimetrul său, în ocupațiile lor tradiționale și în structura profesiilor practicate de ani și ani de zile.

Dar pentru ca „să-ți dea mîna” să porcezi la o altă de vastă întreprindere, trebuie să ai fără doar și poate, forță și capacitatea tehnică necesare. Canalul Poarta Albă — Midia Năvodari este o asemenea expresie a nivelului de dezvoltare atins de economia țării noastre în al 9-lea deceniu al secolului 20. Și încă nici aceasta nu este îndeajuns căci, trebuie să dispui, în afară de tehnică și de acele puternice resurse umane, ingineri, proiectanți, tehnicieni, maiștri, muncitori cu înaltă calificare, capabili să învingă realele dificultăți tehnice, presupuse de amploarea și îneditul unei grandioase prefaceri a pămîntului.

Dobrogea, bătrîna noastră Dobroge este de asemenea teritoriu care, de la un timp, se modifică structural spre beneficiul omului. A fost mai întîi — și nu sînt decît trei ani de atunci — Canalul Dunăre — Marea Neagră, care a înobilat acest pămînt străbun, realizînd o nouă legătură a Dunării cu Marea cea mare. Acum, cartografii vor trebui să mai adauge o linie pe harta țării și anume, de la km 35.000 al magistralei albastre, pînă la Midia — nume care astăzi, dar mai ales în viitorul apropiat, va reveni tot mai frecvent în vocabularul nostru, grație destinului său economic configurat clar.

În puțini, foarte puțini ani, dacă e să ne gândim la strategia dezvoltării în perspectivă, ce stă la baza politicii noastre economice, aici, într-o zonă de stufăriș și de baltă, pe o plajă pustie, s-a edificat cel mai mare combinat petrochimic al României.

A fost necesară construirea unui port și el, portul Midia, la această dată este în funcțiune. În bazinul său s-a construit — și lucrul a apărut ca firesc — un șantier naval pentru reparații nave maritime de tonaje mici și medii; și informăm că primele nave, care au beneficiat de servi-

ciile acestui șantier de reparații navighează la această oră, pe mările sau pe oceanele lumii.

Tot aici, la Midia se găsește terminalul conductei submarine de 60 km., prin care ajung la țarm o parte din hidrocarburi extrase din adîncurile mării, prin intermediul platformei de foraj marin Gloria.

Dar acest nume, Luminița, ce vă spune?! Sînt sigur că, chiar mulți dintre locuitorii județului Constanța, la un test rapid, ar denumi revista pentru pionieri și școlari...

Luminița este de fapt portul din capătul terminus al ramificației noului canal, o ramificație în lungime de 5 km., construită și ea din rațiuni economice de perspectivă. Aici, în proxima vecinătate, la Corbu, se află o mare carieră de calcar, ce constituie încă de pe acum principala sursă de materie primă pentru cel mai mare producător de ciment din România — am numit Combinatul de lianți și azbociment din Medgidia, dar în perspectivă și pentru alți consumatori industriali ce pot fi aprovizionați pe calea apei în primul rînd, uriașii siderurgici de la Galați și Călărași.

De ce de aici și nu din altă parte? Simplu, pentru că drumul pe apă, o știe orice economist ce calculează beneficiul unui produs, este cel mai ieftin și cel mai lesnicios transport posibil.

Activizarea economică a zonei Ovidiu — Năvodari — Midia, dezvoltarea transporturilor fluviale interioare, lată rațiuni esențiale ale construcției noului canal.

Odată cu finalizarea lucrărilor și deschiderea oficială a canalului, moment trăit la cea mai înaltă tensiune emoțională, în prezența președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, capătă împlinire și concretete munca neobosită desfășurată în perioada anilor 1984—1987 de mii de constructori civili, militari și brigadierii de la Șantierul național al tineretului, care au înscris în această nouă epopee a muncii pentru țară, adevărate fapte de bravură muncitorească, continuînd memorabilele pagini de eroism de la Canalul Dunăre — Marea Neagră.

De altfel, foarte mulți dintre constructorii noii artere de ape — ne spunea tovarășul Dumitru Topală, directorul antreprizei de construcție a canalului — au lucrat și pe șantierele „magistralei albastre”, punînd acum în practică marea experiență cîștigată în acei ani încordați.

Alături de acești veterani și împreună cu ei, pe șantierul canalului au muncit numeroși alți constructori, ce au venit din toate colțurile țării și au depus o activitate entuziastă, plină de abnegație, înscriindu-și numele printre făuritorii acestei opere menită să dăinuie peste secole.

Fapte de muncă caracterizate prin devotament profund față de patrie, pentru cauza și destinul socialist ale poporului român, au înscris în cartea de onoare a canalului ostașii forțelor noastre armate, bravi militari din detașamentele de gențiști, infanteriști, tanchiști, marinari, care au fost prezenți pe acest șantier de la prima cupă de pămînt excavat și pînă la finalizarea lucrărilor.

★

Canalul Poarta Albă — Midia Năvodari, destinat navigației fluviale, are și funcțiuni complexe de gospodărire a apelor, irigații, energie hidroelectrică, alimentări cu apă potabilă și industrială, fiind o cale navigabilă din clasa a 5-a (după normele C.E.E. — O.N.U.), încadrată în clasa a doua de importanță (după Stas 4076/1974).

El se desprinde din Canalul Dunăre — Marea Neagră la km 35.000 urmînd un traseu ce trece prin apropierea localității Ovidiu, apoi prin lacul Mamaia, la limita sa nordică, pentru a deбуșa în

portul maritim Midia, iar o altă ramificație a sa ajunge în lacul Năvodari, avînd punct terminus al șenalului navigabil portul mineralier Luminița.

Iată și alte caracteristici tehnico-funcționale: lungime 26,6 km, plus 5 km de șenal navigabil în lacul Năvodari; adîncimea apei în canal — 5,5 m; lățimea la fund — între 30—50 m.; gabaritul de trecere pe sub poduri — 12,5 m.; viteza de navigație — 8—9 km/h.

Principalele obiective hidrotehnice ale canalului sînt: ecluza Ovidiu (km 15 plus 230 m.), cu o cădere de 6,5 m., ecluza Năvodari (km. 24 plus 477 m), cu o cădere de 2 m., porturile Ovidiu și Luminița.

Construcția canalului a necesitat un mare volum de lucrări între care: excavarea a peste 70 mil. m.c. de pămînt și rocă, 6 mil. m.c. de umpluturi în maluri, 250 000 m.c. de beton turnat, consolidarea taluzelor pe o suprafață de 1 135 mii m.p., etc. Au fost incorporate, de asemenea, 10 000 tone confecții metalice și tablari, 2 000 tone echipamente diverse, 35 000 tone oțel beton, 8,5 mil. tone de piatră spartă și brută etc.

Ca și la canalul magistral Dunăre — Marea Neagră, peste noua cale de ape au fost înălțate 7 poduri rutiere și de cale ferată, care constituie izbutite realizări ale ingineriei tehnologice, asigurînd un transport operativ și fluent peste albia canalului.

A existat și aici, ca și la Canalul Dunăre — Marea Neagră o zonă de creastă, unde constructorii au tăiat albia canalului în piatră dură, trebuind să facă față unor dificultăți sporite.

Pentru creșterea ritmului lucrărilor au fost adoptate soluții și tehnologii eficiente, cerute de secretarul general al partidului cu prilejul vizitelor de lucru pe șantierul canalului, așa cum a fost prelungirea liniilor de cale ferată pînă în imediata apropiere a fronturilor de excavații, au fost puse în practică noile tehnologii de realizare a zidurilor de sprijin pe o distanță de 12 km, și altele, care au condus la viteze sporite de lucru și, mai important, la obținerea unor însemnate economii de combustibil și lubrifianți.

Ecluzele canalului, obiective complexe hidrotehnice și de navigație, s-au executat după proiecte românești, cu utilaje construite în țară, prohibindu-se încă o dată înaltul nivel tehnic, capacitatea industriei. De altfel, pe canal, care a constituit și un veritabil poligon de experimentare a unor utilaje și instalații folosite în construcții, unele din ele realizate în premieră, s-au utilizat cu succes echipamente de fabricație autohtonă, care au dovedit fiabilitate și randamente înalte.

★

Tineretului — puternică și energetică forță a patriei, i s-a încredințat sarcina execuției tronsonului de canal cuprins între km 20—25.

Îndeplinindu-și cu cinste această nobilă misiune — spune cu mîndrie Constantin Andrei, comandantul Șantierului național al tineretului — din mai 1984 și pînă în noiembrie 1986, mai bine de doi ani, peste 7 000 de brigadierii, elevii și studenții din aproape toate județele țării, au executat un volum de lucrări în valoare de circa 880 milioane lei, con-

Unul dintre constructorii portului „30 Decembrie” — sudorul Ștefan Chiose

Dulgherul Mircea Vandalac, de fel din România — Marea Neagră

îndrie. Ele sînt durabile mărturii și împlinește datoria față de țară

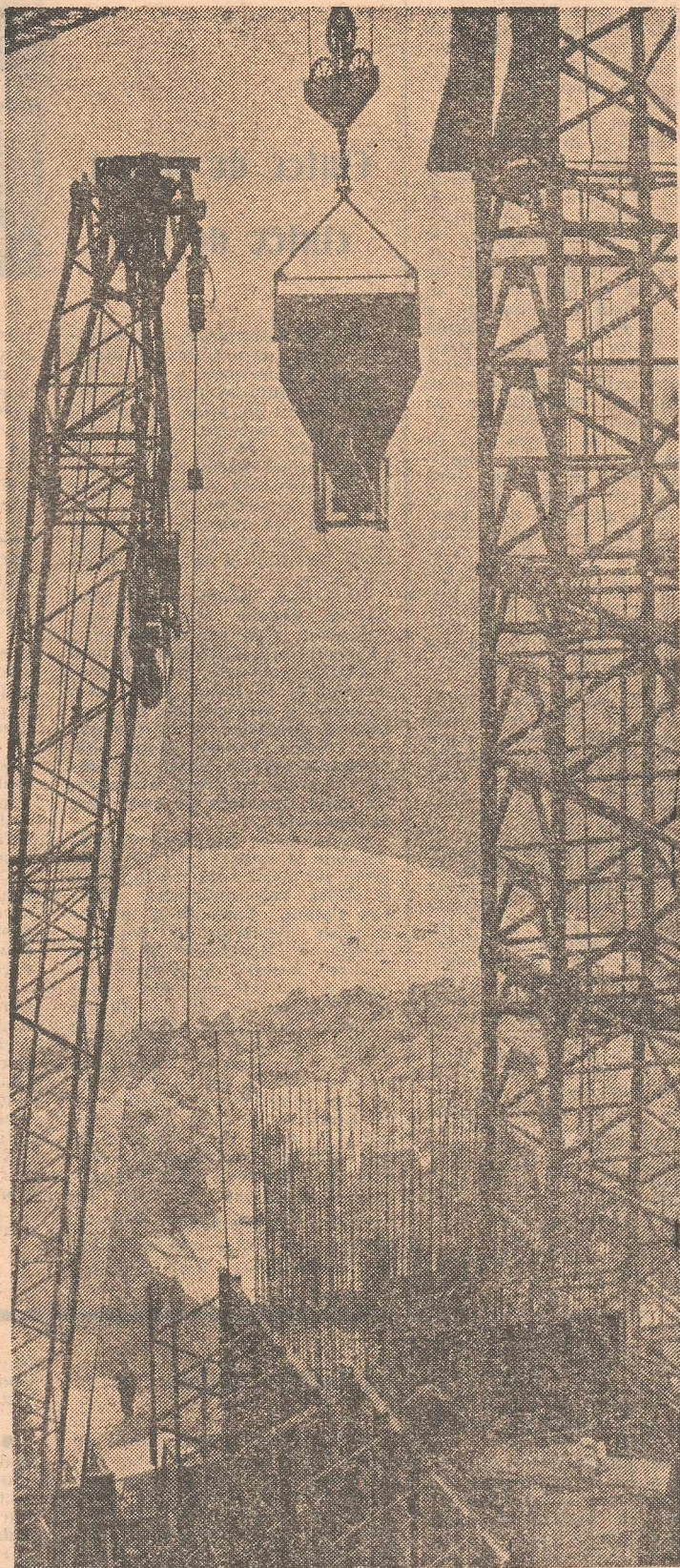

retizat, între altele, în excavarea a 8,2 mil. mc de pământ și rocă, turnarea a circa 50 000 mc de beton, executarea a 300 000 mp de protecții maluri, 4 km de diguri, 20 km de drumuri tehnice etc. S-a scris astfel și aici, la Midia-Năvodari, o nouă filă în cartea de aur a tinerei generații, care cuprinde fapte glorioase de încă patriotică, revoluționară, o carte ale cărei prime file cuprind epopeea de la Bumbăști-Livezeni și Salva-Vișeu.

La rîndul lor, miile de militari în termen ce au muncit la canal și-au manifestat în mod plinar, pe acest front pașnic, cum ar trebui să fie toate fronturile lumii, dragostea și devotamentul față de patrie și partid, față de comandantul suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Șantierul a constituit pentru ostașii forțelor noastre armate nu numai un post al datoriei, ci și o minunată școală de perfecționare a pregătirii noastre ca specialiști, de educare și călărie revoluționară și patriotică” — ne spunea colonelul ing. Constantin Vină, unul din cei ce au participat la construirea ambelor canale.

...Sîmbătă, 21 noiembrie. În această zi istorică, ce va rămâne înscrisă cu majuscule în cronică mărețelor înfăptuiri din anii socialismului, o nouă arteră de ape a țării a fost inaugurată și deschisă navigației.

Constructorii își strîng acum „bagajele” și se mută — ce să-i faci, asta-i unul din avatările meseriei lor — pe un alt șantier, cel al canalului care va face din București, capitala patriei noastre, port la Dunăre și la Marea Neagră. Marșul continuă.

De la înălțimea barajului Cornetu-Mihăilești, Argeșul abia se mai observă, firav, neînsemnat. Va „crește” aici lacul de acumulare avînd o capacitate de 80 milioane metri cubi de apă, iar conturul său numărînd 26 de kilometri

Pe Argeș în jos, Pe un rîu frumos

E greu de înțeles cum firul acesta plînd de apă, care parcă se miră de tot ce i se întîmplă aici, la Cornetu-Mihăilești, e în stare să ducă în spate barajul de la Vidraru sau, în momentele sale de furie, să inunde sate și ogoare transformînd rodnicia în pagubă. Dar, de fapt, așa cum arată Argeșul azi, e greu de înțeles că poate avea și momente de furie. Așa cum afirmă specialiștii, regimul hidrologic al rîului se caracterizează printr-o „curgere neuniformă” în timp, cu un regim, torențial uneori, fapt care impune rezolvarea unor probleme complexe. Este una dintre rațiunile pentru care apa aceasta capricioasă, ce leagă înălțimile Făgărașului de Dunăre, va beneficia de amenajări cuprinzătoare, menite să o facă pentru todeauna utilă, indiferent de anotimp sau toanele vremii. Prin gândul înțelept al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un proiect mai vechi de un secol prinde acum viață! Argeșul va deveni navigabil, va astimpăra setea cîmpurilor pe care le va străbate, va furniza energie electrică, va fi domesticit. Un proiect grandios transformă, în zilele noastre, un rîu cu o înfățișare anonimă într-un drum eficient de peste 70 de kilometri care va uni Capitala cu Dunărea, care va uni Bucureștiul cu marea. Și nu întîmplător cei care-l construiesc sînt în bună măsură oamenii care au construit Canalele Dunăre-Marea Neagră și Poarta Albă — Midia Năvodari, ei nemălfîind drumari, ceferiști, hidrotehnicieni etc., ci constructori de canale, așa cum și la metrou toate meseriile întîlnite în subteran, ca într-o imensă facultate muncitorească, s-au contopit într-una singură, nouă — constructori de metrou.

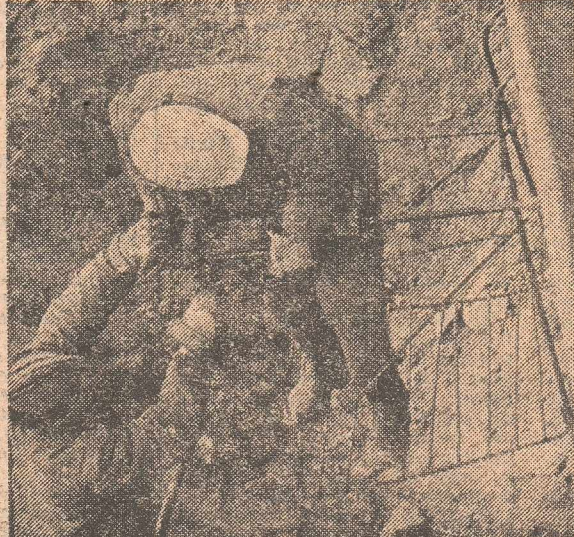
La Cornetu Mihăilești sau Adunații Copăcenii, la Budești sau Oltenița, ca să numim doar cîteva din punctele fierbinți ale noului canal București-Dunăre, se lucrează contracronometru din dorința de a profita cît mai mult de timpul bun de lucru, cu ambiția respectării obligațiilor asumate, cu voința fermă ca lucrările Conferinței Naționale a partidului să fie întîmpinate numai cu succese. Cinci noduri hidrotehnice, porturi noi — Oltenița și 30 Decembrie — poduri rutiere capabile să preia o cu totul altă circulație decît cea de astăzi, un pod de cale ferată (la Grădiște), lacuri de acumulare, centrale hidroelectrice sînt cîteva din reperele complexei lucrări de amenajare a Argeșului. Complexe nu numai prin obiectivele ei dar și prin soluțiile tehnice alese, deosebite de cele care stau la temelie Canalului Dunăre-Marea Neagră: betonări sub apă, lucrări dificile în terenul nisipos, instalat din lunca Argeșului, excavări sub nivelul pinzei freatice, draglinele fiind utilajele de bază și altele. De la Dunăre la mare, pămîntul excavat era redat agriculturii. Aici, pămîntul ajunge material de construcție pentru diguri. Proiectul, aparținînd Institutului de Cercetări al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, este adus la scara de unu la unu de constructorii Centralei Construcției Căi Ferate și ai Centralei Construcției Hidrotehnice Constanța, de „ceferiști” de la Sibiu, de „drumari” de la București și Timișoara etc. meseriași cu școala făcută la mari investiții realizate în acești ultimi 22 de ani de construcție ai unei economii ce a schimbat întreaga înfățișare a României.

RAZVAN BĂRBULESCU

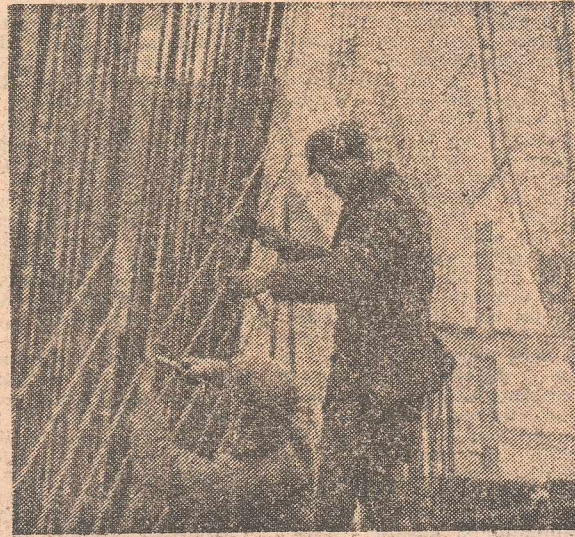
Fotografii de ELENA GHERA

activ calea ferată de la Turceni și canalul București-Dunăre a venit printre primii

Șantierii nu se dezintă, indiferent de generație sînt mereu la înălțime

Cîntarea României

In Casa Scintei funcționează un club cu o activitate culturală ce dă deplină autonomie artistică acestui transatlantic al paginii albe în raport cu propria sa menire: în sălile clubului activează o formație de teatru muncitoresc a cărei valoare echivalează în spațiile expresive ale orărității multe din paginile literare care au dobîndit viza bunului etern de tipar. Toți cei care însușesc această formație de teatru nu au deloc complexul „tiparului” ci joacă, așa zice, cumva în compensație, ca și cum ar vrea să se smulgă logicii lui într-o mai pregnantă logică a viului care nu ține seama de tipare previzibile și la care ar trebui să se întoarcă măcar din cînd în cînd. Însăși Măria sa Litera Scrisă.

Teatrul muncitoresc „Marcel Anghelescu” există din 1952, exact din anul cînd a intrat în producție Combinatul poligrafic Casa Scintei. O formație de teatru aflată chiar la temelia cetății civintului scris presupune un mesaj mai subtil decît se poate bănui: cuvîntul scris ascunde la propriile rădăcini premisele orărității sale, orice cuvînt tipărit nu-și are justificare decît la măsura în care el devine din nou cuvînt vorbit pe buzele tuturor. E unul din lucrurile pe care le-am înțeles văzîndu-i pe muncitorii tipografi jucînd teatru.

Unul dintre cei mai activi și consecvenți animatori ai teatrului muncitoresc al Casei Scintei este Sandu Ștefănescu, poet și actor deopotrivă, autor al citorva volume de versuri, colaboratorului unui disc realizat împreună cu cîntărețea Angela Simileă, multifuncțional activist cultural pentru care munca în tipografie, la sectorul Producție, este o anticameră a aspirației spre valoare și un semn că autoreferențialitatea literară este o dimensiune reală a literaturii scrise, omul cărui îi datorează de altfel întîlnirea mea cu teatrul „Marcel Anghelescu”. Întîlnire în urma căreia mă grăbesc să îndemn pe toți cei care vin să-și așeze sufletul sub reflectoarele tiparului și să ridice capacul paginii și să descopere în adîncul ei rădăcina viguroasă a acestui teatru muncitoresc!

Pe lîngă Sandu Ștefănescu, coloanele acestei trupe sînt soții Elena și Nelu Hutart, precum și Doina Bodiu, vechi și apreciați interpreți a zeci de roluri de-a lungul anilor, în piese semnate de nume prestigioase ale dramaturgiei noastre, — actori cărora li s-au adăugat, întregindu-se din mers în colectiv, mai tinerii Antina Vasilescu, Iolanda Crețu, Anca Jolea Preda, Marin Plăviță și Ion Cupanache. Pe toți aceștia i-am văzut recent jucînd piesa „Zodia fetei” de Dina Cocea cu o naturalitate și prospețime care i-a adus an de an în finala „Cîntării României” ca în recenta ediție a festivalului munca lor consecvență de peste 35 de ani să fie încununată cu premiul I.

Trebuie însă să spunem că dacă teatrul muncitoresc este o realitate vie a Combinatului

poligrafic, lucrul acesta se datorează, poate, în primul rînd, neobositului regizor Victor Moldovan, actor la Teatrul Național, laureat al Premiului de Stat, cel care a știut să-i „moșească” într-ale teatrului pe tinerii tipografi cu atîta pricepere și devotament încît au ajuns să joace inclusiv pe scena Naționalului, în prezența lui Radu Beligan, Florin Piersic, Mircea Albulescu și alții. Să fii muncitor tipograf și să joci într-o sală ale cărei prime rînduri sînt ocupate de asemenea nume sonore, să-ți vezi pe răsfațaii scenei românești nu doar formalizîndu-se prin prezența lor la spectacolul unei trupe de amatori ci uitînd că sînt profesioniști ai teatrului și participînd activ la sinceritatea comunicării ca spectatori neprofesioniști — iată o realitate suficientă ca să-ți faci pe acești oameni să creadă cu toată puterea sufletului lor în ceea ce fac!

De ce fac tipografia teatru? Ce le lipsește și ce le dăruie în plus jocul? Poți fi cel mai bun în meseria ta, se dezvăluie maestrul Nelu Hutart, poți fi cel

Teatrul tipografilor

mai bun specialist din țară, tot mai rămîne ceva ce nu se poate exprima doar prin practicarea meseriei, ceva ce nu se realizează doar prin exercițiul unei profesii cum e cea de mecanic, să zicem. — oricît te-ai sili, mai mult decît perfecțiunea meseriei nu poți arăta! Dar fiecare om poartă în suflet, indiferent unde lucrează, lucruri extrem de profunde care nu pot fi eliberate în expresie decît prin mijloacele artei.

Cea mai mare bucurie a actorilor tipografi e să vadă lumea plecînd în urma unei reprezentanții altfel decît a intrat. Tipografia joacă pentru colegii lor uncori invitat pe rînd cele zece secții ale Combinatului (în care lucrează cîte cinci, șase sute de oameni) cîte vină la spectacole. Oamenii intră în sala clubului în stări de spirit diferite, unii sînt agitați, plietisiți, indiferenți, zgomotoși. Acest zid trebuie să-l învingă actorii amatori. Așa cum spunea odată Mircea Albulescu, amatorii n-au voie să joace niciodată prost tocmai pentru că la spectacolele lor vin oameni de toate categoriile și nu e îngăduit nimănui să distrugă din germene gustul sau deschiderea către teatru a unor oameni care nici măcar n-au acest gust format și educat. Foarte mulți dintre aceștia n-au fost niciodată la teatru, vād pentru prima dată o piesă pe viu. Cei care joacă trebuie să-i convingă. Să le placă. Să mai vină și altă dată. Să-și facă pe aceștia să descopere teatrul ca dimensiune firească a vieții, a realității, a umanului. Să simtă nevoia

acută să mai vrea să vadă așa ceva, să caute ei înșiși și să devină într-o bună zi spectatori consecvenți ai Teatrului Național și în cele din urmă să ajungă, prin teatru, actori ai propriei conștiințe, ca parte activă a mai lucidei conștiințe bune a lumii. Iată de ce actorii tipografi se bucură cînd vād pe cei care ies în urma spectacolelor lor altfel decît au intrat, rāvășiți uneori, vișători alteori, niciodată inerti, cu o lumină nouă în priviri, alți oameni.

I-am văzut jucînd pe muncitorii tipografi în atît de emoționanta piesă a Dinei Cocea, „Zodia Fetei”, într-o sală a clubului în care dimensiunea scenei coincidea cu dimensiunile exacte ale unei camere de apartament. În acest spațiu de loc și în fața unei săli de 70 de locuri, totul se petrecea ca în familie. Există o psihologie a jocului în spații mici, susține actorul Victor Moldovan. Amatorii sînt firești și convingători în aceste spații, scoși pe scena unui Național, spațialitatea această uriașă le anihilează firescul, încep să „joace”, să fie falși, să imite, „să fie actori”. În spații mici se mențin însă extrem de viu, reușesc să fie ei înșiși, să-și găsească acel filon adinec de joc și disponibilitate ludică ce există în ființa și în bucuria de a exista a fiecăruia dintre noi. În sala clubului Casei Scintei am văzut pe acești amatori jucînd cîntit și adevărat „ca în viață”, făcînd din scenă și arta ei o dimensiune necesară a vieții.

Am aflat că Sandu Ștefănescu are în fața de lectură piesa **Adevărata mamă** inspirată chiar din munca tipografilor și a unei redacții. A scris această piesă, vrea s-o vadă jucată și va juca el însuși în ea, cu dorința ca tot ceea ce separă etajele paginii scrise de dedesubturile ei tipografice, la fel de multe și bogate, să se topească în legătura colegială dintre cei ce scriu și cei ce tipăresc cele scrise, în solidaritatea dintre cei ce muncesc în redacții și tipografii. Pentru că între tipografia nevăzută de sub pagină și scriitorii de deasupra ei e exact același raport dintre rădăcinile unui arbore și coroana sa. Cum nu ne putem imagina coroana cerească a unui arbore ignorîndu-și dublura sa subpămînteană, celebritatea nici unui scriitor sau foamea de lectură a oricărui cititor n-ar trebui să ignore desăvîrșitul anonim al celor ce dau mai pură strălucire luminii tiparului.

Cînd vom lua în mînă o revistă sau o carte oarecare, să nu uităm că sub poșchița subțire a paginii, lucrează mii de muncitori tipografi care au propriile lor destine, uneori mai reale decît multe pagini citite și scrise în trecut. Și între alte forme prin care ei se răzbuună pe anonimul de sub pagină și pe tiparul de abstracțiune al cuvîntului scris care încearcă să le anexeze concretețea propriului destin, se numără și scrierile pe care cei de la Casa Scintei acționează ferm de 35 de ani încoace jucînd.

ION ZUBAȘCU ■

centele apariții editoriale, cit și prin conținutul acestora.

Ascultînd comentariile din jur, mi-am permis să-l parafrazez pe marele nostru Argezei, convins fiind că putem spune: **Casa a Cărții**, cînte cu te-a clădit și te-a deschis, cînte celor care îți trec pragul cu dorința de a sorbi cu nesăț din bogățiile tale spirituale.

Tot acolo, lîngă Casa Cărții se mai afla „Centrul Județean de Librării”. „Librării pentru imprimare tipizate” (alt lucru care, cred, singularizează Buzăul prin această idee, pe cit de practică, pe atît de utilă) și un „Anticariat” frumos și bogat.

Toate acestea la un loc nu fac altceva decît să confirme tradiția de veacuri a Buzăului care, încă de pe vremea lui Constantin Brăncoveanu devenise un important centru de cultură, renumit pentru activitatea tipografică desfășurată și școala unde se pregăteau dascăli de limba română, confirmînd în actualitate că viața culturală de astăzi a orașului, precum a întregii țări, este în plin avînt, un avînt fără precedent.

VĂSILE DUMITRU ■

Cîntec de inimă, cîntec de dor

Dintr-o întîmplare, am ascultat vocea unei tinere și foarte talentate interprete a cîntecului popular, Cînta cu inima. Un cîntec învăluit în taină și sublim, dragoste și bucurie, supușenie și înduioșare. M-am oprit din drum, și-am ascultat acel cîntec dinșpre care venim și inspre care ne întoarcem. Aveam senzația că mă reazem de țărîna acestui pămînt, că mingii palmele țărînilor și că ascult ecoul finților.

De aceea, poate, atunci cînd vorbese despre Maria Tănase, scriitorul Geo Bogza spunea: „Ea cutreieră fără oboseală prin mahalale, prin sate, pe la lăutari bătrîni, pe la țărani și țărance, culegînd și alegînd cele mai curate și autentice creații populare. Maria Tănase spune apoi cuvintele acestor cîntece cu toată culoarea, cu toată ardoarea, cu toată tînguirea pe care ele le comportă”.

Cuvintele de mai sus sînt, iată, valabile și astăzi, dacă ne apropiem de folclor cu înțelepciune și simț. Teleormăneanca **Floarea Calotă**, laureată a tuturor edițiilor Festivalului național „Cîntarea României” și a mai multor premii de specialitate, vine să ne confirme cele spuse mai înainte. Ea știe să alcăgă cu grijă din marea cantitate de folclor. Cîntecele spuse de Floarea sînt răsăduri de înflorire și dragoste. Pasiunea cu care cîntă este o inobilitate a sufletului ei. Imprimările radio și Electrecord, ne aduc, pînă aproape de noi, cele mai impresionante versuri din folclorul teleormănean. Știînd să separe „făcutul” de autentic, **Floarea Calotă** tinde să devină una dintre cele mai adevărate mesagere ale cîntecului

nostru popular. Vocea ei amplă, gravă și ușor dusă spre dramatism, o ajută să se remarce recunoscînd-o dintre multele voci care apar dar și dispar repede. Beneficiind de o voce cum rar ne este dat să auzim, rostindu-și cu patimă și bucurie cuvintele adunate în cîntece, această fată frumoasă ne amintește de vechii rapsozi ai neamului, rapsozi care și-au prins dorurile, iubirile și vitejia în mînunchiuri de cîntec niciodată uitate.

Pentru **Floarea Calotă** lupta cu propria-i exigență e foarte grea și tocmai de aceea, cred că, noile imprimări de la radio sînt atît de impresionante. Ascultînd-o, ai impresia că dorurile lumii sînt coplesite de lertare, că dragostea se destăinuie înțelepciunii iar dezbinarea devine umbră de pămînt. Metaforele simple dar pline de tilc, fac din cîntecele tinerei teleormănece o fințină cu apă limpede, rece și însuflețitoare.

Cîntecul ei însoțește parcă grîul în creștere, frunza spre înverzire iar inima spre îndrăgostire. O rugă către soare ne aduce aminte mereu de primăvară. Și ce-i dragostea dacă nu o vesnică primăvară? „soare, soare frăționar / vatră de foc călătoare / de n-ai răsări în zori / n-ar fi cîmpul plin de flori / soare, soare luminos / cînd te lași pe plai în jos / dai căldură și lumină / grîul ni-l ridică din tină / soare de n-ai răsări / omul pe pămînt n-ar fi”.

Există o durere a cuvintelor. Dar această durere este numai **Dorul** nostru de-a fi mai aproape de cei cărora le spunem cuvintele.

IOANA PROCA ■

La Opera română

● Sub titlul generic **Seară de balet modern** sînt cuprinse patru balete pe muzică de compozitori români: **Meandre** de Doru Popovici (coregraf Alexa Mezincescu), **Gura lumii** din lucrări de George Enescu și Theodor Rogalski (coregraf Ioan Tugearu), **Cîntec înalt** de Irina Odăgescu-Tuțianu (coregraf Adina Cezar) și **Vibrații contemporane** de Șerban Nichifor (coregraf Rose Marie Both-Stocce). Din distribuție notăm: Carmen Anghelus, Mihai Babușka, Roxana Colceag, Beatrice Bleonț, Mihai Tugearu, Tiberiu Almosnino, Mihaela Țigănuș, Florin Brîndușă, Anne Marie Vretos. La ultimele două piese își dă concursul și orchestra condusă de Lucian Anca. Vineri 4 decembrie (ora 18). ● Cu Florin Georgescu în Almagora, Mihaela Agachi în Rosina, Lucian Marinescu în Figaro, Alexandru Moisiuc în Bartolo, sîmbătă 5 decembrie, la ora 18. **Bărbierul din Sevilla**. Dirijează Constantin Petrovici ● În matineul de duminică 6 decembrie (ora 11) a fost programat baletul **Precauțiuni inutile** (La fille mal gardée) de Herold Lanchbery. Sub bagheta dirijorului Carol Litvin vor evolua, în rolurile principale: Anne Marie Vretos, George Postelnicu (debut în rolul Colas), Ștefan Bănică, Gheorghe Anghelus.

● Duminică seara, la ora 18, din repertoriul marelui Puccini — **Tosca**, Rolul Floriei Tosca va fi interpretat de soprana Maria Slătinașu-Nistor, Mario Cavardossi — de Ionel Voineag, iar

Scarpia de Nicolae Urziceanu. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Cu dirijorul Cristian Mandea la pupitrul (de semnalat totodată și debutul sopranei Victoria Bezetti în rolul titular), marți 8 decembrie, la ora 18, **Aida**. În rolurile principale mai sînt distribuiți: Constantin Ene (Radames), Lucia Cicoară-Drăgan (Amoneris), Nicolae Urdăreanu (Amonastro), Pompei Hărășteanu (Ramfis).

● Pentru miercuri 9 decembrie (ora 18) s-a programat spectacolul **coupé** de balet compus din **Chopiniana**, **Rapsodia română nr. 1** de George Enescu, **Bolero** de Ravel și **Carmen de Bizet**-Scardrin, în coregrafia lui Oleg Danovschi și Tilde Urseanu. Remarcăm în distribuție pe Carmen Anghelus, Mihai Babușka, Maria Cumbari, Ioan Tugearu, Daniela Constantinou, Mihai Tugearu, Adrian Gheorghiu.

● Binecunoscuta soprana **Maria Slătinașu-Nistor** va participa la un **Concert extraordinar** ce va avea loc pe scena Operei bucureștene, joi 10 decembrie (ora 18). Un bogat program de arii din opere, coruri și lieduri la care vor mai lua parte: Liliana Cioabanu-Văduva, Sanda Sandru, Veronica Gărbu, Florin Farcas, Florin Georgescu, Ștefănița Lascu, Emil Iurașcu, Vasile Martinou, Pompei Hărășteanu, Alexandru Moisiuc, Dan Zancu. Corul și orchestra Operei. Dirijor: Constantin Petrovici; maestru de cor: Stelian Olariu; regia: Ion Constantinescu; scenografia: Adriana Urmuzescu.

Casa cărții

Ceea ce frapează în mod eu totul deosebit cînd te afli în inspiratul centru al Buzăului este Casa Cărții. Nu știu cine librării or fi în tot municipiul Buzău, dar dacă ar fi numai Casa Cărții și tot ar fi suficient lucru pentru a-ți face cînte și a-ți situa pe un loc frunțos, în ceea ce privește preocuparea și grija ce se acordă pentru viața spirituală a oamenilor. Casa Cărții, un simbol ce pătrunde direct și adinec în sufletul omului, mai ales al contemporanului cu orizontul larg deschis pentru tot ce-i nou și frumos. Clădirea în care se afla Casa Cărții nu-î deloc mare. Privită mai de la distanță, felul în care sînt aranjate vitrinele și coloritul vioi, lîneresc al clădirii în ansamblul său, îți amintesc de librăriile și magazinele din Stratford-Upon-Avon, orașul lui Shakespeare, unde pe lîngă operele acestuia, se vînd vizitatorilor autohtoni și străini, ziare, reviste, reproduceri, diverse amintiri.

Intrînd în Casa Cărții te simți

ca într-o expoziție. Totul este curat și frumos, aranjat de o manieră funcțională deosebită. În rafturi sau pe mese cărțile, parcă atunci aduse de la tipografie, își așteaptă cititorii. Absolut totul îți stă la dispoziție. Dacă dorești să consulți, să răsfoiești sau să cercetezi mai îndeaproape un volum, poți s-o faci fără nici-un efort în plus, fără să deranjezi pe nimeni. Întinzi mîna și gata. Ordinea și curățenia care există aici te obligă să le respecti cu sfințenie. Cele cîteva fete care lucrează aici, în uniforme cochetă și vesele, sînt gata în orice moment să te servească, să-ți facă bon sau să-ți le împacheteze. Și operativitatea e ca la ea acasă.

Spațiul nu-î mare, cum ar putea crede cineva. E numai parter, dar așa de bine-î folosit încît și-au găsit acolo loc mii și mii de volume. E împărțită în cinci raioane — baletistică, social-politică, știință-tehnică, artă-sport-turism, pentru copii — și un „Colț al Noutăților”.

Tinerii și vîrstnici se opreau cu interes mai ales aici. Este într-adevăr atrăgător, atît prin maniera în care îți prezintă re-

Poeme de Gheorghe Tomozei

Călimara

Să facem elogiu călimării acum cind nimeni nu mai scrie cu cerneală, cind, cred, nu mai scrie nimeni. Călimara ce mi s-a părut totdeauna fintina din cimp cu greabăn uscat și ciutură inverzită spălind capul tractoriștilor de muzicile balului de simbătă seara înainte de a grava pămîntul pe de-asupra dar mai ales pe dedesupt.

Fintină pentru ultimul spic și pentru ultimul cal, călimara. Fintină ce-mpacă setea tuturor.

Din care chiar și apa bea epă...

Cunosc

Cunosc un tren ce n-a mers niciodată el nu știe decit să aștepte și-așteaptă, toate scările-și urcă spirala spre prima lor treaptă, prima iubire e-o cheie de fum într-un lacăt de vînt...

Cît sînt

Sînt, întreg,
o parte din trupul meu.

Și totuși

Satul umele zările, cuprins fără cuprins —
cu înjgheburile lemnului, case, fintini, troițe,
satul culcă luna-n fixare
și-astupă cu livezi gura frigului.

Satul e fără sfîrșit. Și dincolo de pîriu
între coliba potcovarului și țîntirim
se mai poate vedea, împrejmuit cu gard de sălcii
Muzeul Orașului...

Scriu

Scriu cuvinte dinainte șterse,
scriu alb pe alb, negru pe negru,
scriu cu osul fluid al literei nenăscute,
scriu ce n-am aflat, scriu ce uit.

Scrisul se scrie pe sine
slujit de mina mea dreaptă.

Scrisul
scrie
scribi.

Mărturisire-n amurg

Ca să nu se roadă de singură, mina mea dreaptă,
ca să nu plîngă
am zidit lingă ea mina-mi stingă
ce rabdă cu unghii-n schimbare și-așteaptă ;

spre a-mi proteja ochii de ochii tăi mari și amari
mi-am pus biciclele unor ochelari,
am întors ornicul în trecut
mi-am așezat buzele între dinți și sărut ;

te așteptam să nu vii
și-am pus între noi cutremure, foame, diluvii —
pentru îmbrățișările mele prea mică,
prea de ceară pentru genunchii mei, prea de sticlă,

prea tu, prea nicicînd.
Lemnit, numele mi se umplea cu pămînt,
cu scrumul țigărilor unui neștiut zeu
și cu strălucitorul nenoroc de-a fi veșnic doar eu.

Puterea Iragilității

Despre puterea fragilității s-a scris îndeajuns și s-a gîndit deopotrivă de mult. Despre forța de neasemuit a spiritului — asemenea. Nu ne este dată însă prea des bucuria de a măsura toate acestea cu o viață cum este aceea a Cellei Delavrancea. Sărbătorim în aceste zile — cu emoție, cu admirație pentru dreapta, neatinsa statură intelectuală a mării muziciene și scriitoare — sărbătorim împlinirea unui secol de viață. Dintr-un secol de viață este, de altfel, și titlul volumului prin care Editura Eminescu omagiază extraordinara vîrstă. Gestul editorial inscrie astfel aniversarea în calendarul culturii române.

„Dintr-un secol de viață”, Cella Delavrancea desprinde cuceritoare pagini memorialistice despre Hasdeu, Caragiale, Delavrancea, Vlahuța, Galaction, George Enescu, Dinu Lipatti, Th. Pallady, Grigorescu, Brăncuși, E. Lovinescu, Nicolae Titulescu etc., însemnări de

călătorie, portrete ale unor mari interpreți dintre cele două războaie mondiale și din zilele noastre, precum și un jurnal

înedit, scris la 14 ani. Ediția este îngrijită și alcătuită cu un studiu introductiv și repere de istorie literară de către Valeriu Răpeanu. (Tania Radu).

Silviu Stănculescu:

(Urmare din pag. 9)

boema mea nu face rău nimă-nui și, în schimb, mă păstrează pe mine mie însumi. Că sînt directorul Teatrului de Comedie — aceasta nu e deloc o meserie. Ci un statut venit din forța împrejurărilor. Nu am avut și nu am nici un fel de veleități autoritare. Sînt un democrat convins și cred că am luptat întotdeauna cel mai mult și mai bine în grup, laolaltă cu „soldații”, ca să zic așa. Nu mi-a plăcut să stau printre „generali”. De altfel, teatrul e un sport de echipă. Toate acestea fac ca activitatea mea de director să fie mai grea și mai ușoară deopotrivă. Mai ușoară, pentru că nu sînt vanitos ; mai grea, pentru că e greu să gîndești pentru mai mulți, să hotărăști pentru mai mulți. Sînt și voi rămîne un actor care a devenit, pentru citva timp, director.

— Ce a schimbat această funcție în viața dumneavoastră profesională ?

— Cum lesne se poate bănuî, destul de multe. Mai întîi s-a petrecut o răsturnare de ierarhie. Nu fusesem eu nici înainte genul de actor desprins de activitatea teatrului, de greutatea lui. Acum însă, din '81 îcoace, profesional vorbind, trebuie, e firesc, să trec pe primul plan problemele teatrului.

— Care ar fi ele, în citeva cuvinte ?

— În citeva cuvinte nici nu se pot povesti, de fapt. Pot spune însă că venirea mea ca director la conducerea teatrului a coincis cu un moment pe cit de firesc, pe atît de dificil : trupa inițială, cea cu care își deschisese Teatrul de Comedie porțile în 1961, sub conducerea lui Radu Beligan, nu mai era deloc tînără. Maturitatea adusese un plus de valoare, dar și niște supărătoare goluri în schemă. A trebuit, deci, să reechilibrez trupa, întinerind-o. Pe cei mai tineri veniți în trupă în acești ani, i-am văzut la lucru în teatrele unde activau, i-am chemat către noi,

atunci cînd i-am simțit necesari și, grație talentului și seriozității lor, unii au reușit la concursurile noastre.

— Publicul de comedie nu e oare mai conservator decît altele ?

— Nu neapărat. Publicul nostru își adora vedetele, e drept, dar s-a dovedit că îmbrățișează cu simpatie orice reușită din partea celor tineri. E un public sociabil și îngăduitor.

— Îngăduitor ?

— Da. O spun cu tristețe, dar vina de a trezi îngăduința spectatorilor ne aparține integral. Mă gîndesc la comoditatea actorului de comedie (nu fac generalizări, ci discut o problemă de principiu), care lucrează adesea cu mijloacele minimei rezistențe.

— Mai mult decît în alte genuri ?

— Cred că da. Efectul comic are un infailibil instrument de măsurare : risul. Pentru această recompensă, sîntem uneori înclinați să facem orice, chiar și în detrimentul teatrului. Din nefericire, nu toți comicii noștri foarte buni sînt și mari actori. Ca să putem exemplifica, ar trebui să avem în preajmă actori cum erau Iancu Brezeanu, Iancu Petrescu, Petre Liciu, dacă nu chiar Matei Millo, de la care am fi putut învăța măsura comicului și ce înseamnă aceea un comic măsurat. Mai avem încă mult de învățat în ideea că publicul e demn de încrederea noastră, că trebuie să conțăm pe inteligența și puterea lui de reacție, fără să îngroșăm efectele, fără să arătăm cu degetul...

— Ce altceva mai intră în formula spectatorului de astăzi, afară de răspunderea ce-l revine propriu-zis actorului ?

— Multe lucruri. Pe de o parte, această nevoie incontestabilă de spectacol care să destindă. Probabil că se explică destul de ușor în termeni sociologici. Pe de altă parte, trebuie să avem în vedere și să ne preocupăm anumite aspecte ale culturii generale a publicului nostru. Cred că în școală nu se studiază suficient dramaturgia clasică românească, nu mai vorbesc de cea contemporană. Prea puțini oameni sînt astăzi obișnuiți să

citească o piesă de teatru deși citească cu plăcere și în mod curent proză sau poezie. Altfel spus, publicul vine adesea la teatru nepregătit, nefamiliarizat cu ce înseamnă spectacolul de teatru, pentru că se limitează de cele mai multe ori la recepția pură și simplă a replicii. Este inadmisibil că unii tineri fac cunoștință pentru prima dată, integral, în sălile teatrului nostru cu texte de Caragiale, Baranga etc. Dacă ne propunem doar să întregim programa școlară, nu ne vom atinge cu adevărat scopul artistic. Avem, în această profesiune, un imens privilegiu : sîntem necesari oamenilor, trăim clipa în care ceea ce am construit li îmbracă — cu gîndurile noastre, spre care-i trimitem, cu ideile pe care le jucăm și cu care tindem să-i neliniștim, în sensul creator, desigur. Numai de aici înainte din actori putem deveni cu adevărat artiști. E o mare responsabilitate, față de noi înșine, și prin aceasta, față de cei cărora le dedicăm arta noastră.

— Ce considerați că are de câștigat teatrul românesc în acest moment ?

— Trebuie să spun mai întîi că, dacă am cunoscut perioade atît de grele cum a fost cea a războiului, apoi anii grei care au urmat și pe care i-am trăit în peregrinări (cauza de slujbele părinților mei) pline de învățăminte și de experiență, nu pot să nu prețuiesc enorm aceste timpuri normale, pașnice, nepindite de primejdii. Trăim un timp în care fiecare activitate, fiecare profesiune, fie ea artistică, fie de altă natură, are asigurat un start optim. În teatru, cred că avem de câștigat un viitor adevărat. Avem însă și de recîștigat ceva : ne lipsesc marii actori ai rolurilor mici. Nu știu ce se întîmplă, dar vîd cum ne considerăm tot mai des înfrinți dacă ne revine doar rolul gropașului din Hamlet. E ciudat. Bineînțeles că nimeni nu se face actor ca să poarte întreaga viață tava ori să aducă o scrisoare sau să țină o halebardă. Dar nici nu înseamnă că putem fi de fiecare dată vioara întîi. Trebuie să ne recîștigăm bucuria profesiunii, bucuria neasemuită a construirii unui rol.

— O trăiți cu cea mai mare

intensitate în seara premierei ?

— Mulțumesc de întrebare. Nu ! Seara premierei este întotdeauna o mare tristețe pentru mine. O spun cu un fel de umilință, fiindcă nu pentru toți este așa. În ce mă privește, micul triumf al lucrului încheiat înseamnă o mare despărțire. Despărțirea de ceea ce iubesc cel mai mult : facerea teatrului. Repetițiile. Acele iluminări progresive, acele treizeci de repetiții zadarnice, pentru ca în cea de a treizeci și una să ai revelația a ceea ce neglijașezi. Aș vrea ca acest șir de bucurii, de revelații să fie fără sfîrșit.

— Se spune însă că un spectacol continuă să „crească” și după premieră.

— Da, dar nu mai e același lucru. Mai intervine apoi și pericolul — uneori mai apropiat, alteori mai îndepărtat — al degradării spectacolului, al micilor adaosuri — excreșcențe care parazitează treptat produsul inițial.

— Cine poartă vina pentru acest fenomen ?

— Greu de spus, nu facem un proces. Probabil că întîi de toate, slăbiciunea noastră.

— Nu cumva și contaminarea cu alte forme de spectacole mai puțin laborioase ?

— Probabil. Iată, pe mine unul experiența cinematografică a sfîrșit prin a mă dezamăgi. Îmi lipsea — am înțeles la un moment dat — munca scenei. Mă deranja ușurința cu care se naștea rolul pe ecran, mă înspăimînta posibilitatea succesului dobîndit fără prea mare efort — cel puțin din partea actorului. Nu, adevărul este numai în teatru.

— În teatrul de comedie ?

— E o provocare ?

— Da.

— Să fii cîștigat : nu neapărat. E adevărat că mobilitatea și nevoia de diversitate mi-au fost constrîns întrucîtva de profilul teatrului (asta nu are legătură decît cu calitatea mea de actor). Așa se face că am profitat cu plăcere de citeva ocazii de a mai face și altceva la televiziune, de pildă.

— V-ați gîndit vreodată, în anii de formare, că veți juca numai comedie ?

— Nu cred. Dar nici n-am respins ideea. Norocul meu a fost

că, în institut, am avut parte de școala compoziției — singura, cred eu, care te pregătește integral pentru scenă. Nu mi-a fost deci teamă de nimic, nici de comedie, ceea ce nu înseamnă că nu m-a preocupat întotdeauna să-mi cunosc lungul nasului, să știu cît „atîrn”. Așa se face că am preferat, în diverse momente, să fac mai puțin decît aș fi putut, ca să nu sar peste cal.

— Ați debutat în egalonul unei „promoții de aur”. Ce a însemnat această împrejurare ?

— Da, așa ne-au numit în timp. Eram alături de Rebenjiuc, George Constantin, Cozoriel, Rautchi, Amza Pellea, Mircea Albulescu, Draga Olteanu, Silvia Popovici, Sanda Toma și alții. Ne doream, colegii mei și cu mine, să jucăm cît mai mult împreună. Chiar și același rol : astă seară tu — și stau eu la arlechin și te judec, mine seară eu și stai tu și așa mai departe. N-am prea reușit. Viața ne-a aruncat pe fiecare în oceanul realizării personale. Mulți au reușit în modul cel mai reprezentativ.

— Ce faceți cînd nu sînteți nici actor, nici director de teatru ?

— Dacă se poate să nu flu actor (căci director se poate, cu siguranță), atunci am să mărturisesc că, în ultima vreme, stau mai mult pe acasă. Încerc să prind momente importante din viața copiilor mei în vîrstă de 19 și 17 ani.

— Iubesc și ei teatrul ?

— Evident. Îi lăsăm însă să-și caute singuri, în mod serios, drumul. Le place — și lor — muzica. Deocamdată au deci un prieten de nădejde.

— Dar cînd sînteți numai actor, ce faceți ?

— Joc ceea ce mi s-a dat să joc și mă gîndesc la un spectacol al meu. Cîndva, am dorit să-mi scriu propriile piese de teatru. Am abandonat, pricepînd că n-am suficiente resurse. Îmi doresc însă, de mai bine de un an, să realizez un spectacol al meu, mai bine zis un scenariu-recital, de care am foarte mare nevoie pentru a trece încă un prag. Urați-mi să reușesc în anul care vine.

— Din toată inima.

Biruiitori prin puterea minții

De mai mulți ani, la saloanele naționale de invenții și inovații, deschise în diverse orașe ale țării, Consiliul popular al județului Timiș și-a afirmat, de fiecare dată, prezența printr-un număr mare de realizări, dobîndind, deopotrivă, și numeroase premii și mențiuni. Exponatele au aparținut, firește, unor unități din subordinea sa (ICRAL-uri, O.J.T., Direcția sanitară, întreprinderi din aparatul propriu, consilii populare orașenești și comunale, școli medii, licee etc.), situate fie în Timișoara, fie în Lugoj, Buziaș, Sînicolaul Mare, sau în comune ca Periam, Gătaia sau Giarmata.

Prin aceste roade ale gândirii proprii, inginerii, maeștrii, tehnicienii, profesorii, elevii și toți ceilalți creatori de bine din compartimentele de muncă amintite au participat la prestigioase confruntări ale inteligenței tehnico-științifice alături de întreprinderi de nivel republican, dotate cu mijloace de cercetare și disponibilități financiare superioare. Cu toate acestea, așa cum se poate observa chiar prin simpla lectură a cataloagelor redactate cu prilejul inaugurării expozițiilor, nu odată, prin numărul total al exponatelor, C.P.J. Timiș s-a situat în fruntea listei. Iată câteva exemple: În 1985, în țară, au fost deschise două saloane de invenții. La primul, inaugurat la Timișoara, Consiliul popular județean prezintă 44 de invenții și inovații (ocupînd locul II după Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini), la cel de al doilea, desfășurat la Brăila, sînt expuse 37 invenții și inovații, prin care C.P.J. Timiș ocupă, din acest

punct de vedere, locul I. Un an mai tîrziu, la Salonul de invenții din Satu Mare, Consiliul popular Timiș e prezent cu nu mai puțin de 94 de exponate, din nou cu cel mai mare număr, pentru ca tot în 1986, la Bacău, să ocupe locul III (99 exponate, primele două locuri revenind de data aceasta Ministerului Industriei Electrotehnice și Ministerului Industriei Chimice). În același an, la Sibiu, Iași și Rimnicu Vilcea, unitățile tutelate de C.P.J. Timiș expun 91, și, respectiv, 99 și 177 invenții și

țile latente să fie depistate și încurajate din vreme, ca cei hărăziți cu darul inventivității, îndeobște firi meditative și visătoare, roboți pasiunilor, să se bucure de sprijinul celor capabili de a le îndeplini vocația și de a le îndruma pașii.

Ei bine, la toate acestea s-au gândit, se pare, gospodarii județului, atunci cînd, din inițiativa Comitetului județean P.C.R. Timiș, s-a hotărît ca activitatea de creație din unitățile subordonate Consiliului județean să beneficieze de condiții mai efi-

Aurel Micșa — de consiliile populare județene din Arad, Bihor, Mehedinți, Sibiu, Gorj. Scopul principal a fost și a rămas — ne comunică în continuare interlocutorul nostru, — mai deplina și superioara valorificare a gândirii creatoare, o atenție particulară acordîndu-se personalului cu înaltă calificare din unitățile tutelate de administrația de stat a județului.

Domeniile abordate sînt diverse și în deplin acord cu sarcinile și recomandările formulate de Comitetul Național pen-

conomie de 120 tone combustibil convențional. Iată și alte exemple:

Inginerul Chirlici Svetislav este autorul unui studiu dedicat economisirii energiei electrice la uzinele de apă și secția epurare din Timișoara prin producerea energiei electrice prin mijloace proprii. Inginerul Gheorghe Boihoi a imaginat un sistem de convorbiri telefonice cu înaltă frecvență cu vehiculul din traseu prin rețeaua de contact. Inginerul Gh. Barițiu a proiectat și finalizat un sistem pentru recuperarea gazelor naturale din apele geotermale ale județului Timiș. Biologul Constantin Iercescu, cunoscut cititorilor noștri și mulțumită unui articol publicat în „Flacăra”, a realizat un unguent anti-reumatic, anti-edemator și cicatrizant. „Rumeyinul”, extrem de solicitat de publicul larg. Interesant de arătat că numai pentru construirea blocului 77 A de pe strada Lidia au fost elaborate 24 de soluții novatoare din care patru au obținut brevete de invenție. De remarcat totodată că nu puțin din cei care au gândit și finalizat procedee sau metode noi sînt profesori, arhitecți, funcționari sau chiar elevi. Salomir T., elev la Liceul industrial „Electromotor”, realizează un motor monofazat cu dispozitiv combinat de comandă, Mihai Marinela, elev și el la Liceul industrial nr. 9, prezintă o linie cu pernă de aer, iar un alt adolescent, Dan Crisluș, de la Liceul industrial „Electromotor”, este autorul unui dispozitiv de polarizare a luminii.

LIVIU TIMBUS ■

Ideile bune găsesc ușa primăriei deschisă

inovații, cifre prin care creatorii timișeni s-au situat pe locurile trei, cinci și din nou trei.

Aceasta fiind situația, am putea aprecia, la prima vedere, că natura a aruncat mai mult har în această zonă a țării, că, altminteri spus, cei născuți sau stabiliți în județul Timiș, demonstrează mai pronunțate disponibilități pentru creativitatea tehnică și științifică. Dar, evident, nimeni nu ar putea admite o asemenea concluzie. Talentul nu se zărește în funcție de dictatele eredității, natura îl împarte cu generozitate pretutindeni, acolo unde de multe ori te aștepti mai puțin, iar istoria științei, chiar cea a ultimelor decenii, demonstrează că invenții și descoperiri de marcă sînt posibile chiar în laboratoarele școlare sau în unități spitalicești comunale. Important este ca talentul virtual, predispozi-

cione prin care să se stimuleze și să se concentreze gîndirea creatoare, astfel încît cei ce au de spus ceva în acest domeniu să o facă neapărat în cadrul unor planuri rigurose întocmite, încît ideile generoase să se transforme în veritabile sarcini de serviciu. Zeci de inventatori izolați s-au pomenit astfel luați în seamă, propunerile lor au fost cercetate și introduse în planuri anuale, creatorul avînd conștiința (lucru esențial) că munca sa este, de la bun început, privită cu încredere și grațitudine, că în această situație are obligația morală și profesională de a-și onora prin toate mijloacele promisiunea făcută. Inițiativa a rodit în proporție geometrică — așa cum vom arăta de îndată — fiind preluată, ne informează responsabilul acestei acțiuni de masă, inspectorul șef, inginer

tru Știință și Tehnologie: aparate și produse noi, reducerea importului, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, reducerea consumului de energie, bătaia pentru sănătate, mai bună organizare a conducerii și muncii. Vom aminti, de pildă, că prin identificarea și exploatarea unor noi surse de energie neconvențională (geotermală, solară, biogaz, potențial hidroenergetic, recuperare de energie), în perioada 1981—1985 s-a realizat o economie de 19 275 tone combustibil convențional. La Timișoara există la ora actuală un cartier al soarelui, în care captarea energiei gratuite, sosită din cosmos, este folosită pentru producerea apei menajere în 773 de apartamente, realizîndu-se pe această cale

„Cînd se mută răsadurile din serele calde în solarile reci, legumele timpurii pierd câteva zile pînă se acomodează cu noul cultus, mai neprimitor datorită temperaturilor scăzute ale pămîntului la început de primăvară. Ele resimt un adevărat stress care le face să fie o perioadă triste, apatice, să nu manifeste tonusul vegetal indicat de culoarea verde și proaspătă, ci să aibă o mină violacee, semn al unei stagnări în creștere”, — ne spune inginerul Silviu Dragomir, șeful laboratorului de cultură protejate de la Institutul pentru Legumicultură și Floricultură Vidra. Într-adevăr, plantele, ca orice ființe vii, au și ele sensibilitatea lor, obișnuită față de o ambianță și un confort, ba chiar și reacții ce indică o întregă gamă de trăiri. Știința a demonstrat o mai mare poftă de viață a lor cînd „ascultă” o muzică liniștitoare și plăcută. „Ne-am pus problema cum să le facem să se simtă cit mai bine în noul domiciliu. Ideea ne-a venit de la niște vechi practici empirice în care unii încălzesc apa la foc de lemne ca să le ude. Ne-am mai gândit că, dacă mama pune la soare un butoi cu apă să scalde copilul, de ce n-am folosi și noi energia gratuită oferită de razele lui. Mica făptură vegetală este delicată ca un prunc și este important cum face primii pași în viață. Așa am pornit în cercetările privind irigația legumelor termofile cu apă încălzită de o instalație solară. Rezultatele au fost neașteptat de promițătoare, chiar pentru noi care am crezut în ele”.

Ideea, interesantă, s-a confruntat de la început cu o serie de dificultăți. Nu se putea utiliza o linie solară obișnuită. Amplasarea acesteia lîngă sere ar fi necesitat terenuri care nu erau disponibile și care ar fi fost păcate să fie scoase din circuitul agricol. Captatoarele nu se puteau monta pe solarii deoarece acestea n-ar fi făcut față la greutatea panourilor și ar fi fost împiedicată iluminarea naturală. „Specialiștii de la Institutul de Cercetări și Inginerie Tehnologică pentru Echipamente Energetice s-au frământat luni de zile și pînă la urmă au găsit o soluție de mare simplitate, dar de o deosebită eficiență. — ne relatează inginerul Emil Giurgiu din colectivul Academiei de Științe Agricole și Sil-

vice care se ocupă de implementarea surselor neconvenționale de energie în agricultură. Leonida Stănoiu și Theodor Ionașek au pornit de la observația că structura de construcție a solarului poate constitui chiar ea un captator solar. Cu amenajări minime și foarte ieftine, ei au făcut ca solarul să devină el însuși o instalație de încălzire a apei de la razele soarelui, fără să mai fie nevoie de captatoare. Este o rezolvare originală, ingenioasă și modernă, un fel de pionierat în lume”. Modelul ex-

Dosarul energiilor neconvenționale

Remediu pentru stressul legumelor

perimental a funcționat ca ceasul la Vidra avînd un randament chiar mai mare decît se anticipase. Apa încălzită de instalația unui solar asigură necesarul de calorii pentru încă 2—3. Ba mai mult, ea devine atît de caldă încît trebuie amestecată cu rece, pentru a deveni de 22—26°C, optimul pentru irigație. Odată cînd instalația a pornit să extragă din raza de soare și zestrea ei energetică, a început să rodească și ideea cercetătorilor de la Vidra. Ușind pămîntul cu apă caldută, temperatura lui a crescut, și el a devenit astfel o gazdă mai ospitalieră pentru sămînță. Stressul tomatelor, ardeilor grași, vinetelor și castraveților a dispărut ca prin minune. Chiar după schimbul de locuință din serele calde, plantele au rămas verzi, vesele și au format înflorescențe cu 10 zile mai curînd. Trufandalele au condiții să apară și cu două săptămîni mai devreme, iar pe piața externă se poate ieși în același timp cu produsele unor țări cu climă mai blîndă. În plus, dacă pînă acum, zece la sută din răsaduri nu făceau față perioadei de acomodare și mu-

reau, procentul de pierderi în noile condiții este doar de 3—4. De asemenea, potolind setea acestor copii vegetali cu apă de 25° în loc de 15°C, se leagă rod nu la 1—2 flori din zece, ci la 5—6, care se transformă în fructe. Pe lîngă aceste producții mai mari, și calitatea legumelor devine mai bună, ele avînd un ten sănătos și proaspăt, fără încrețituri și riduri. Iată cum o simplă irigație cu apă încălzită poate însemna mai timpuriu, mai productiv, calitativ superior.

Odată încheiate aceste teste cu rezultate favorabile, specialiștii de la Vidra n-au pus punct de final, n-au așezat referatele științifice în sertare, ci au încercat să lărgescă domeniul de aplicare al ideii. Au irigat cu apă încălzită via-soare și culturile mai rezistente de început de martie, și anume salata, ceapa verde, usturoiul, care au demarat mai rapid vegetația, s-au recoltat mai devreme și au lăsat terenul liber pentru celălalte legume. Silviu Dragomir, Ion Lascu, Aurelia Gheorghe, Cornel Poască, susținuți de directorii Ștefan Răduică și Virgil Poli au trecut la atac și împotriva stressului zăpușelii, căci în timpul verii temperatura ajunge în solar pînă la 40°C. Udarea cu apă de 15°C face planta să stea cu capul în soare și cu rădăcina la rece, ceea ce conduce la compromiterea multor flori. Folosind apă caldă se înlătură acel adevărat factor de risc care este diferența de temperatură și se obține o climatizare mai bună. Iar toamna, cînd soarele mai poate încălzi apa, se prelungeste perioada de vegetație a tomatelor, vinetelor, ardeilor pînă la 1 octombrie cu ecou favorabil într-un spor de producție de 5—6 la sută. O încălzire a apei de irigație cu numai zece grade ce aduce cu ea efecte spectaculoase. O instalație deosebit de ieftină și simplă ce poate fi generalizată, ba mai mult, aplicată cu amenajări minime și în solarile din gospodăriile individuale. O tehnologie gratuită prin dărnicia astrului inepuizabil în energie. Iată ce ne propun cercetătorii de la Vidra și I.C.S.I.T.E.E. care au convins soarele să nu fie doar marele regizor al spectacolului clorofilei, ci și medicul care vindecă stressul legumelor.

IOAN FLORIN ■

Am fost într-o farmacie metalurgică

Termocuplul este un fel de termometru, însă mai deosebit din punct de vedere constructiv, care nu indică apariția unei gripe sau răcirii vremii, ci temperatura unor fluide din industrie. Pentru noi, la prima vedere, nu înseamnă altceva decît două sirme sudate la un capăt. Pentru specialiști, el este însă ca un simț suplimentar cu ajutorul căruia conduc procese din chimie, metalurgie, construcții de mașini, electrotehnică etc. Îl întilnești pe mai toate utilitățile și conductele, furnizînd informații la tablourile de comandă și fiind la baza unor reglaje sofisticate. De fapt, el reprezintă niște aliaje de mare rafinament care presupun o metalurgie de finețe. Șeful de laborator Petre Marcu ne explică ce se întîmplă în intimitatea structurii acestor fire metalice: „În cele două aliaje pe bază de nichel dar cu elemente de adaus cum ar fi siliciul, cromul, manganul, fierul, solicitarea termică induce o tensiune termoelectrică care se transmite la aparatele de măsură unde se face convertirea în grade. Celsius”. Fiindcă tocmai ne aprinsesem țigara, asistăm la o mică experiență ad-hoc. Cele două sirme sînt introduse în flacăra brichetei, și, prompt, acul aparatului indică sutele de grade ale ei. Și asta cu mare exactitate. Ei bine, producerea acestor aliaje nu este o treabă la îndemîna oricui. Cîteva firme de mare tradiție — îți ajung degetele de la mină să le numeri — din S.U.A., Suedia, R.F.G., Franța, Japonia sînt deținătoare de procedeul propriu de fabricație, celelalte țări cumpărînd licența sau produsul pe bani grei. Și iată că în Cîrșiași, la Institutul de Cercetări Metalurgice, niște specialiști cu har și pasiune au reușit să producă aceste materiale după o gîndire proprie. În spațiile sculurilor de sîrmă argintie stau cinci ani de muncă încordată, de căutări pe un drum nu totdeauna pavat și drept, cu interjecțiile opțiunilor și sinuozițiilor îndoielilor, dar care pînă la urmă a însemnat ruperea firului de soare într-o sursă deosebit de importantă. Numeroase industrii pot avea la dispoziție termocuple din cele două aliaje cu marcă românească, absolut competitive cu cele mai

bune realizări în domeniu. Se scuteste țara de un import de milioane de lei valută. Consiliul Național de Știință și Învățămînt a sprijinit efectiv acest demers științific ce reprezintă un succes al inteligenței tehnice românești cu efecte importante pentru economia națională. Ca să se ajungă la rețeta de fabricație a acestor aliaje a trebuit să se practice o adevărată metalurgie farmaceutică. Componenții s-au introdus în șarje cu o exactitate aproape homeopatică. Doctor inginer Costică Macovei, sufletul și catalizatorul echipei, ne spune: „Orice eroare de zecime de procent la cantități atrage după sine o abatere de 50—100°C, deci e un rebut.” Costică Macovei și Cernescu Dragoș de la cercetare, Iulian Mazilu și Gheorghe Dinescu de la sectorul de producție al institutului avînd alături mereu pe specialiștii de la combinatul din Cîmpia Turzii în frunte cu Gheorghe Cocan au elaborat aproape 500 de șarje de laborator pentru a obține compoziția optimă a acestui aliaj cu rimă de alint: cromel-alumel. Dogoriți de captorul în care incandescența metalului trebuia să confirme gîndirea lor ținută mereu la roșu de noi calcule și soluții, uitau că uneori trecea o zi și-o noapte, că îi prindeau zorii zilei de duminică. Au cîntărit la nivel de gram, ceea ce în metalurgie nu e o jucărie, au „dădăcit” fiecare fază, dar n-au răsuflet ușurați. Urma marile examene al măsurătorilor de la Institutul de Metrologie, unde la confruntarea cu etalonul de platină, profesorul exactității Ion Asavine trebuia să acorde notă de trecere. Pînă la urmă toată această expediție științifică în lumea structurilor cristaline ale acestui pretențios cocktail metalic s-a încheiat cu bine, căci în șarje, pe lîngă nichel, crom, mangan, acești cercetători au mai adăugat și alte elemente de mare importanță: suflet, competență, dăruire. Așa cum termocuplele vor măsura căldura fluidelor tehnologice, sperăm ca și rîndurile noastre să fi reușit să indice temperatura muncii acestor oameni pasionați și îndrăzneți.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Ne-a dat ceva bătaie de cap, dar a meritat

Lui Tiberiu Cujbă îi plac mult călătoriile. Glumind, afirmă chiar că acesta este și motivul pentru care s-a făcut energetician „ca să umble după fire”. La început, chiar umbla „după fire”, umbla extrem de mult — și cite o sută de kilometri într-o singură asemenea călătorie. Ca să fim dreți, însă, nu erau întotdeauna niște excursii care să-ți facă plăcere. Oamenii plecau de voie, de nevoie, pe soare sau pe ploaie, ziua și noaptea, să depisteze defectele ce puteau interveni în sistemul energetic, fie la blocurile de comandă, fie în rețeaua de cable. Proaspătul inginer era gata oricând să însoțească o asemenea echipă de intervenție. Pentru că-i plăcea, pentru că voia să arate ce știe. Printre proaspeții absolvenți ai facultății se vorbea „că-i greu să prinzi I.R.E. Suceava”, ori el, tocmai la întreprinderea de Rețele Electrice suceveană căpătase repartiție. Unite frunțate pe țară, cu un colectiv renumit de specialiști, însemna un start extraordinar pentru orice tânăr inginer. Cel nou venit în întreprindere o ia de la salopetă. Nu-l silește nimeni, dar altfel nu câștigă stima oamenilor. Ori, la Suceava, electricianul nu mai e nici pe departe simplu electrician. Nu-i unul să nu știe terminalul de la calculator, instrumentul de lucru numărul 1 la I.R.E. Și mai este și un conducător de colectiv — directorul Ovidiu Mustăț — care are mare încredere în cei tineri, de cum vi le dă „treabă de nasul lor”.

Nu se poate ca într-un asemenea mediu, ne mărturisește Tiberiu Cujbă, să nu fi tentat să cauti noutatea tehnică. Mi s-a întâmplat și mie în citeva rânduri. Cert este că, după o vreme, tânărul inginer a început să umble mai puțin „după fire”. Au fost, de bună seamă, unii care-au gândit că inginerului i-a mai trecut zelul de început și-i mai lasă și pe cei veniți după el să umble. Lui Tiberiu Cujbă îi intrase însă în cap, nu numai să renunțe el la lungile călătorii făcute nu totdeauna cu plăcere, ci să-i facă și pe alții să renunțe. Pentru asta trebuia să-și bată nițel capul. Au urmat zile și nopți de studiu, după care s-a prezentat cu rezultatul: o cutie, nu cu mult mai mare decât o carte. Era dispozitivul pentru verificarea blocurilor de comandă auto — B.C.A.-2 pentru reglarea bateriilor de condensatori. Unele din aceste blocuri sint mamut și dacă stăteau, trebuiau cărate de pe teren în laborator pentru a fi cercetate. A stat și s-a gândit ce se poate face să meargă

„laboratorul la blocul de comandă” și nu invers. Cutiuta lui face astăzi treaba la fața locului, exact ca în laborator. Asta înseamnă economie de timp, de transport, de oameni, de efort. A venit apoi gândul că reglarea intreruptorului OROMAX poate fi mai precisă, pentru a crește siguranța de funcționare. Un stand special construit permite acum verificarea în laborator a întregului ansamblu, înaintea montării pe teren.

Cu ce se mindrește însă Tiberiu Cujbă, chiar dacă i-a luat posibilitatea de a umbla mult „pe fire”, sau poate tocmai de aceea, este clapeta de semnalizare la rețeaua aeriană de medie tensiune. Pentru cei care lucrează la exploatarea și întreținerea acestor rețele, localizarea defectelor, pentru izolarea lor într-un timp cât mai scurt, era o problemă nerezolvată. Oamenii o luau pe linii, din separator în separator, să depisteze locul accidentului. În viziunea lor — a lor, căci alături de inginerul Cujbă au stat maistrul D. Maximiuc, G. Cerliucă, G. Rosnovan, B. Nichițeanu — trebuia poate fi rezolvată fără plimbări inutile. A fost creat un sistem complex de supraveghere optică și acustică a rețelei de cable de medie tensiune, astfel încât, la apariția defectului acesta să fie localizat rapid, iar deplasarea echipei de intervenție să se facă exact în tronsonul respectiv, fără alte căutări premergătoare. Totul pare foarte simplu. Un panou cu beculuțe reprezintă schema orașului. Când apare diferența între două beculuțe — unul stins și altul aprins, acolo a intervenit o defecțiune.

A fost ceva bătaie de cap, recunoaște inginerul, dar a meritat, căci asta înseamnă stăpânirea în fiecare moment a sistemului energetic. Și mai înseamnă și scutirea unor oameni de drumuri lungi și obositoare. Este un timp câștigat pentru o altă muncă, mai utilă. În ceea ce-l privește pe inginerul Tiberiu Cujbă, își folosește acest timp în căutări care să ducă la reducerea consumurilor de energie la marii consumatori. Acum lucrează la montarea unui nou dispozitiv pentru funcționarea optimă a transformatoarelor de putere legate în paralel și realizarea unei truse pentru verificarea grupurilor de măsură a energiei electrice pe baza diagramei wattmetrice.

Cit despre călătorii, e drept, s-au împuținat, căci investiția de inteligență i-a dat posibilitatea să renunțe la drumurile făcute „de nevoie”. I-au rămas doar excursiile de plăcere.

LIANA MOLNAR

Nici că se poate imagina un teritoriu, relativ restrins ca întindere, care să concentreze valori arheologice de o bogăție inimaginabilă, și care se întind în timp din îndepărtatul paleolitic până în feudalismul dezvoltat — aceasta ca să vorbim numai de obiectivele orizontului arheologic. Parte centrală a singurei noastre provincii sud-dunărene, Constanța, nu numai pe întinderea județului ci și în orașul omonim de reședință, dă permanent la lumina zilei vestigii de o surprinzătoare varietate, totul îmbrăcând forme și dimensiuni spectaculare. Mărturie stau atâtea și atâtea descoperiri făcute în deceniile din urmă, fie ca rezultat al unor investigații programate — deci încadrate unui plan de cercetare elaborat conform cu necesitățile temelor istorice în curs de elucidare — fie al unor descoperiri ocazionale, acestea din urmă rezultat al altor lucrări de construcții, agricole, edilitare etc. — totul de natură să îmbogățească uriașul patrimoniu cultural național și spiritual al țării.

Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța valorifică pertinent — nu numai prin vasele sale expoziții — părți elevate ale mărturiilor descoperite, dar, valorifică științific întregul bagaj arheologic de natură să arunce lumini noi în trecutul mai îndepărtat al poporului român, peren aici, într-o evoluție istorică perfect dovedită în ascendența sa către contemporaneitate.

Colectivul de cercetători al muzeului constanțean, adesea în concurență cu arheologii ai institutului de resort din București, își continuă an de an activitatea de investigație în tot mai multe „situri”, indiferent de epoca lor. Sint șantiere în care se lucrează de foarte mulți ani și se va mai lucra încă mult, fiindcă problematica se lămurește anevoios iar bogăția de urme ale civilizațiilor trecute se lasă cu greu epuizată. Să amintim în acest sens, cercetările lui Mihai Irimia din marea necropolă geto-dacică de la Bugeac, în sud-vestul Dobrogei de unde, zeci și sute de urme de incinerare de factură locală, în amestec cu ceramică elenistică din epocă, probează evoluția societății locale într-un intens dialog economic cu orașele vest-pontice Histria, Tomis și Callatis, pentru sec. VI—I î.e.n. De asemenea să ne aruncăm din nou privirile în marea centru fortificat (frurion) de la Albești — la circa 14 km vest de Mangalia, antica cetate doriană a Callatidei — acolo unde un grup de arheologi constanțeni lucrează încă din anul 1972, punând în lumină un adevărat oraș, pe o întindere de peste 12 ha. Ziduri de incintă, temeli din piatră ciclopică de la unele temple, clădiri publice și particulare, străzi, conducte de evacuat apele menajere etc., în amestec cu ceramică indigenă și grecească, totul se constituie

intr-un adevărat focar de civilizație cu întreprinderi de tehnici ceramice și cu aspecte de viață spirituală și culturală, într-un proces care ni se dezvăluie până în cele mai intime viscere. Aici putem urmări istoria întregii provincii, într-o evoluție tipică, pe întinderea veacurilor IV—I î.e.n., mai exact până la imixtiunea forței armate romane.

Ni se par importante cele mai recente cercetări, acelea de la Hirsova, pe malul Dunării, acolo unde colective de investitori de la Muzeul Constanței

baze arheologice, cu rezultate concludente în cunoașterea fenomenului de romanizare — totul acordându-se perfect cu mai vechile cercetări (acum re-luate) din tell-ul neolitic din apropiere, despre care opinia arheologilor este unanimă în a recunoaște că este printre cele mai importante din țară: pe o înălțime de aproape 15 m, se suprapun peste 20 de straturi de civilizație neolitică, în care se pot determina mii de mărturii ale cunoscutelor culturi materiale, Gumelnița, Boian și, mai cu seamă, Hamangia.

Cercetările de epocă romană sint într-o intensă desfășurare la Castelu (un mare castru), la Ovidiu (tot un castru), la Rasova (o stație, pe malul Dunării), la Capidava (cu rezultate bune în cetate, la necropolă și la terme), în sfârșit, la Tomis și Callatis, unde necropolele tradiționalele orașe mercantile ale antichității sint acum adevărate izvoare inepuizabile de documente arheologice: podobe, ceramică, monede, unelte, sarcofage, arme, sticlă etc. Toate acestea se adaugă unui uriaș patrimoniu, în cuprinsul căruia de curind au intrat: coliere, cercei, brățări, inele, spade, opaițe, cănițe, fibule; de la Sucidava (Pirjoia-Izvoarele) în sud-vestul Dobrogei, s-a recuperat un adevărat depozit de vase diverse: ulcioare, cănițe, relievarii, lingurițe, cupe ș.a., poate dintr-o bisericuță paleocreștină din partea locului sau, și mai veridic, prornitate a vreunei căpetenii locale, de unde au fost lefuite și ascunse în pământ la sfârșitul sec. VI e.n.

Relevante pentru istoria românească sint cercetările din așezările feudale de la Tirgusor (medievalul Ester sau Esterabad) și cele de la Vadu (Caraharman) pe malul mării — cu rezultate spectaculare privind etnosul românesc al veacurilor XVI—XVIII, aici, într-o zonă dominată de turci. Cercetările, în plină desfășurare anul acesta, au dat la iveală și numeroase materiale prețioase, dintre care cele numismatice ocupă un loc proeminent, grație tinărului cercetător Sergiu Iosipescu de la Institutul de teorie și istorie militară din București.

Coroborate, aceste citeva re-perce în aria investigațiilor arheologice recente, cu multe altele care s-au efectuat mai de mult sau sint în curs de desfășurare acum — cu așezări din epoca bronzului de exemplu — toate vin să completeze un tablou fidel și plastic în același timp despre istoria cea mai îndepărtată a areștel provincii, în care noi cei de azi zidim o viață nouă rezultat al evoluției la care am făcut unele referiri din acest cadru.

ADRIAN RĂDULESCU
directorul Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța

Noutăți pe șantierele arheologice dobrogene

și de la acela de istorie a R.S. România din București, au ostent în vara acestui an să aducă la cunoștința celor interesați, trecutul unei alte așezări dacogetice, dar de data aceasta din sec. II—III e.n. (la sud de cetatea Carsium).

Este ilustrată evoluția societății băștinase într-o epocă în care se desfășura din plin procesul romanizării, la care aderența localnicilor a fost cu greu câștigată — ba din contră, rezistența la fenomenul asimilării etnice și culturale, a fost îndrăjită, ea întinzându-se pe mai multe secole. Aici au fost cercetate prin sondaje locuințe și gropi menajere — într-un singur nivel — cu mult material ceramic și getic și roman, asemănător cu acela care iese întimplător la iveală în cuprinsul cetății Carsium, dar mai ales din cetatea vecină de la Capidava. Tipice sint cunoscutele cătui geto-dacice.

Necropola de aici, cu mulți tumuli, a fost investigată cu succes, în special de cercetătorii bucureșteni de la Muzeul de istorie al R.S.R., cu rezultate remarcabile în dobândirea unor obiecte de podoba, din ceramică, monede etc. Aici se anunță dezvoltarea unei mari

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMĂNEȘTI

Valori ce nu trebuie uitate [IV]

Dintr-o familie de obirșie transilvăneană, cum îl arată și numele, a făcut parte marele cărturar umanist și neobositul călător Maximilian Transilvanus (cca. 1490—1538), care a îndeplinit înaltele funcții de secretar în cancelaria împăratului Maximilian și apoi în aceea a lui Carol Quintul, aflat în relații epistolare cu Erasmus de Rotterdam. În 1523 a publicat lucrarea sa cea mai însemnată: *De Mollucis insulis...* (Despre insulele Molluce...), apărută la Köln. Fr. Pall consideră, în „Anuarul Institutului de Istorie din Cluj” (VII, 1964), că este vorba de „cel mai vechi izvor tipărit, temeinic informat, despre expediția lui Magellan”. De altfel, în publicații ulterioare, Maximilian Transilvanus a relevat și alte momente și episoade inedite din preliminariile și desfășurarea acestei celebre expediții.

Un cărturar enciclopedist al căruia nume nici el nu se află „pe buzele tuturor” este, dintr-o vreme mai tirzie, Amfilohie Hotiniul (1735—1800), care și-a însușit primele cunoștințe știin-

țifice la faimoasa școală a mănăstirii Putna, pentru ca ulterior să le desăvârșească în Italia, Polonia și Rusia, unde a studiat filosofia, științele și teologia. Episcop de Hotin, a fost totodată efortul unei școli unde se învăța în limba română. Are mari merite în ctitorirea terminologiei științifice românești. A tradus și adaptat în românește mai multe manuale științifice străine, printre care *Elemente aritmetice arătate firești* (Iasi, 1975), prima carte de matematică și mecanică în limba română apărută la noi, *De obște gheografa* (Iasi, 1975) și *Gramatica fizicii* (1796). Cel de-al doilea dintre manualele amintite, mult apreciat de I. Creangă, mai ales datorită limbajului său bogat și pitoresc, a fost dăruit de humuleșteanului Eminescu. Să amintim și preocupările lui Amfilohie Hotiniul pentru sistemul de măsuri românesc, pentru metrologie.

Din același veac XIX, să-l amintim și pe Friedrich Krasser (1818—1893). Fiu al unui brutar sas, el urmează liceul la Sibiu, dar refuză să se prezinte la

confirmarea bisericească, pe considerente ateiste. A urmat Facultatea de Medicină la Viena, devenind medic, în capitala austriacă aderând la ideile socialismului utopic; în 1869 a participat la Congresul liber-cugetătorilor de la Neapole. Studiul evoluționismului darwinist l-a dus la o filosofie antidogmatică și anticlericală. „Curentul imens al cunoașterii fenomenelor naturale — seria el — se revarsă peste tot globul pământului, și numai un demont poate face înțelegerea de a întoarce roata vremii”. Ca răspuns la enciclica papală antiraționalistă *Syllabus* (*Quanta cara*), scrie poemul satiric *Antisyllabus* care a circulat în cercurile înaintate din întreaga Europă, afirmare neabătută a puterii cunoașterii științifice.

Un geograf și naturalist talentat din aceeași vreme a fost Hillel Kahane, din Botoșani (1810—1886), directorul unei școli cu predare în mai multe limbi din localitate. „Centrul oricărei existențe intelectuale este școala, care asigură educația tinerimii și fixarea viitorului”, scria el. Este autorul unui manual de geografie tipărit în 1880 în limba ebraică, excelent ca sistematizare, cuprinzând, pe lângă informație geografică, și date astronomice, matematice, geologice, paleontologice, de fizică etc., într-un spirit enciclopedic, precum și un splendid planiglob în culori.

Dintre oamenii de știință a

cărora activitate s-a desfășurat în primele decenii ale veacului nostru, vrem să amintim pe Ioan Ciurea (1878—1944), biolog și medic veterinar, unul din întemeietorii școlii românești de parazitologie, alături de Nicolae Leon. A făcut observații inedite asupra tumorilor animalelor domestice, asupra cazurilor de hematurie provocate de paraziții vitelor, a descoperit un cisticerc (formă larvară a teniei) inerm la bovidae (1909). A efectuat lucrări taxonomice, ecologice și experimentale fundamentale asupra trematodelor (clasă de viermi lați). Descoperirile și contribuțiile sale sint apreciate în lucrările celor mai renumiți zoologi și parazitologi.

De la științele biologice — la matematică și tehnică. Vasile Cristescu (1869—1929) a absolvit cunoscuta Școală Națională de Poduri și Șosele (1892), iar în 1895 s-a numărat printre cei zece membri fondatori ai „Gazetei Matematice”. A fost un colaborator de bază al marelui inginer Anghel Saligny la construcția marilor poduri și viaducte ale complexului feroviar Fetești-Cernavodă, iar ulterior a proiectat el însuși numeroase linii ferate și a precizat soluții tehnice originale la consolidarea unor poduri metalice. „Geometrul-inginer”, cum era supranumit, a publicat note și memorii matematice (geometria triunghiului etc.) în periodice românești și străine. „Transformarea Cristescu” cu-

prinde un caz particular al curbelor podare, denumită astfel de matematicianul Charles Rabut. La „Gazeta Matematică” a desfășurat o activitate de apostolat, mergind până la susținerea ei materială, cu sacrificii personale.

Prima lucrare de televiziune din România (*Problema televiziunii*, 1928), în care se propune și un nou sistem de explorare mecanică, a fost publicată la noi de fizicianul George D. Cristescu, un discipol aproape uitat al fondatorului școlii de fizică de la București, C. Miculescu. Tot în 1928, la numai doi ani după ce J. Baird făcuse prima demonstrație publică de televiziune, G.D. Cristescu efectuează la rindul său experiențe de transmitere a imaginilor la distanță. În 1929, obține la Paris un brevet pe această temă, alte brevete privind „Eliminarea paraziților în radiofonie” (București, 1930) și „Motor de difuzor magnetodinamic” (București, 1930). A mai inventat un „electrodinamometru-busolă”, pentru prospectiuni ale științei și tehnicii, ca: telemecanica, fotoelectricitatea, torța de înaltă frecvență variația relativistă a masei, mecanica cuantică, semnificația constantei lui Planck. Două dintre instrumentele de măsură și analiză spectrală concepute de el au fost premiate de Academie în 1951 și 1960.

I. M. ȘTEFAN

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Primim, din partea Consiliului popular municipal Drobeta-Tr. Severin:** „Privind scrisoarea adresată redacției dumneavoastră de către Marin Oichea din municipiul Drobeta-Turnu Severin, strada Micșunele nr. 48, prin care numitul solicită repartizarea unei locuințe din fondul locativ de stat — scrisoare trimisă nouă spre rezolvare — vă comunicăm: numitul este om al muncii în cadrul Complexului C.F.R., iar soția sa este învățătoare la Școala generală nr. 15; are doi copii, în vîrstă de 6 și, respectiv, 5 ani; locuiește ca tolerat în imobilul proprietate personală aparținînd bunicii, la adresa de mai sus, unde ocupă o singură cameră. În ședința Comitetului executiv al Consiliului popular municipal, s-a aprobat repartizarea în cota Complexului C.F.R. a unor apartamente, dintre care unul — compus din 3 camere și dependințe, confort I — a fost atribuit sus-numitului, acesta fiind primul pe lista de priorități. Apartamentul este situat în blocul X.F. 20 A, scara 1.”

■ „Deși vă scriu cu înțîrziere, ● fac totuși în speranța că aspectul semnalat de mine nu se va mai repeta: simbătă 26 septembrie a.c. am fost rugat să țin tovărășie unei persoane în vîrstă, care urmează un complicități de tratament medical. Locuiește în blocul U. 23 situat pe strada Macaralei. A fost o noapte pe care nu o voi uita multă vreme, o noapte de coșmar datorată unor cetățeni certăți cu orice norme de bună creștere și civilizație. Nu se știe cu a cui aprobare, s-a instalat între blocurile vecine un cort mare, s-au instalat mese, a apărut și o orchestră, și soliști, și stație de amplificare, urîndu-se (la propriu!) pînă la orele 6 dimineața, toată noaptea, fără întrerupere; despre lipsa de voce a soliștilor nu mai e cazul să accentuez, cit despre cupletele deochiate (ați auzit, poate, de ciutele cu „pupăza”?! — mărturisim că nu! — N.A.), ce să mai vorbim?! Sfidînd legile în vigoare ce interzic tulburarea liniștii în timpul nopții, petrecăreții ascunși sub copertină au făcut absolut imposibilă odihna unor zeci și zeci de oameni ai muncii.” (semnează scrisoarea Eugen Comănanu, strada Făgăraș nr. 19, sectorul 1, București).

■ **Din partea Procuraturii Generale a R.S.R.:** „Referitor la scrisoarea numitei Marioara Constantinescu, domiciliată în Oradea, strada Muntele Găina nr. 32 — transmisă nouă pentru verificare — vă informăm că s-a declarat recurs extraordinar. Acesta a fost trimis Tribunalului Suprem.”

■ „Mă numesc **Cornel Andreia** și domiciliu în Hunedoara, strada Cloșca nr. 23: vă sesizez faptul că în municipiul nostru, cit și în Deva, cutiile (din carton) poștale necesare expedierii diferitelor colete sînt mai greu de găsit. Menționez faptul că în oficiile poștale sînt puse la vedere reclame foto care recomandă folosirea acestor cutii tip, în locul diverselor ambalaje executate de fiecare destinatar. În această situație sîntem nevoiți să cumpărăm saci din hirtie (care au o cu totul altă destinație, bănuiesc!), pînă sau hirtie de ambalaj, de multe ori greu de găsit, procedeu depășit, greoi, și costisitor, astfel necesitățile noastre de a expedia coletele respective lovindu-se de multe greutăți din lipsa cutiilor poștale P.T.T.R. Nu e nevoie să mai adaug că respectivelor cutii sînt foarte practice, dîndu-ne posibilitatea să împachetăm corect și să expediem pînă la maxim 10 kg/colet admis prin mesageria P.T.T.R. Prin bunăvoința „dumneavoastră, rugăm organele centrale de resort P.T.T.R. să asigure aprovizionarea oficiilor poștale menționate mai sus — cit și a altora aflate în această situație — cu cutii de expediere a coletelor în număr suficient și permanent mai ales. Cu mulțumiri, ...etc.”

■ **Două ecouri, primite din partea I.T.B.:** „In legătură cu articolul „ȘOFERUL ȘI MERITELE” (revista FLACĂRA, nr. 38/1987): din cercetările efectuate rezultă că șoferul în cauză se numește

Constantin Tircă și aparține autobazei Floreasca. În cadrul comisiei de disciplină s-a discutat fapta șoferului. Conform foii de parcurs a autobuzului, acesta a fost defect, șoferul fiind nevoit a se retrage la garaj; vina lui constă în faptul că nu a avut o atitudine corespunzătoare față de publicul călător. S-a hotărît sancționarea numitului C.T. cu diminuarea retribuției cu 5% pe o lună, minus coeficientul de atord global.”

„Referitor la articolul „ȘEFUL NU AVEA HALAT” (revista FLACĂRA, nr. 40/1987): vă informăm că bufetul existent în incinta autobazei Militari a fost amenajat pentru a servi muncitorii din compartimentul de întreținere și exploatare din cadrul autobazei. În ziua în care s-au petrecut aspectele relatate în articol, capacitatea de deservire a bufetului a fost depășită ca urmare a faptului că pe lângă lucrătorii autobazei, au fost serviți și lucrătorii șantierului de construcții din apropiere, fapt ce a dus la îngreunarea debarasării meselor și menținerii ordinii și curățeniei impuse de normele igienico-sanitare.

Urmare apariției acestor articole, vă informăm că ambele cazuri au fost prelucrate cu toate cadrele de conducere ale autobazelor, stabilindu-se măsuri care să ducă la îmbunătățirea ordinii, disciplinei, în vederea asigurării corespunzătoare a transportului în comun, precum și a bunei serviri în bufele autobazelor, astfel încît să nu mai apară situații de genul celor relatate în articolele de mai sus.”

■ „Acum un an, noi, grupul de tineri muncitori de la Întreprinderea de Utilaj Chimic și Forjă (I.U.C.F.) Rm. Vilcea, vă scriam despre avaturile prin care trecea o filială a Bibliotecii județene Vilcea aflată în incinta căminului de nefamiliști „Troianu”, Rm. Vilcea. Inițiată în anul 1981, aceasta venea în ajutorul nostru, al celor circa 500 tineri care, în timpul liber, firește, simțeam nevoia nu numai de distracții, ci și de o lectură bună în vederea autoeducației și autoperfecționării; și de ce să nu fim sinceri, am fost răsfățați acestei biblioteci: a existat aici un bibliotecar care ne iubea efectiv, care ne dirija lecturile, implicîndu-ne deseori în acțiunile pe care le organiza cu și pentru noi, aceste manifestări devenind deseori adevărate sărbători. În anul 1985 însă el a plecat, în locul său venind o persoană (că bibliotecară nu o putem numi!), care de cum a sosit ne-a și spus că va face tot posibilul să mute filiala de aici pentru că... nu-și are rostul!”. Ceea ce a și reușit să facă, se pare, pentru că bibliotecă s-a mutat... dar noi ce vină avem?! Sîntem informați că desființarea bibliotecii noastre s-ar fi datorat... lipsei de cititori!? Dar noi ce sîntem?! Persoana respectivă nu respecta programul, venea cînd avea chef...! De la Biblioteca județeană Vilcea, am aflat iarăși, că nu putem împrumuta cărți, fiind... flotanți! Vă rugăm mult să ne ajutați în această problemă, vrem iarăși cărțile printre noi!” (formulare splendidă, subl. noastră).

Scrisoarea este semnată de un număr de 47 tineri, expedită fiind de către Gheorghe Bădescu, Căminul de nefamiliști nr. 1 Troianu, camera 19, strada V.I. Lenin nr. 39, Rm. Vilcea.

■ **Întreprinderea Balneară și de Turism — Băile Herculane:** „Cu privire la deficiențele semnalate în articolul „CINE RIDICĂ MÂNUSA”, apărut în revista FLACĂRA nr. 41/1987, vă facem cunoscute următoarele: cazul respectiv a fost prelucrat în ședința Consiliului șefilor de unități și cea a Biroului executiv al I.B.T. Herculane. Referitor la scurgerea prea plinului de la bazinul de apă termală, aceasta a fost în așa fel construit în 1824, înălțimea la care a fost pozat fiind 1,20 m; în ce privește sistemul de încălzire al băii, el este prevăzut cu aer cald, însă datorită gradului scăzut de ocupare în sezonul rece, nu a funcționat cu stabilimentul de băi Apollo, turiștii efectuînd tratamentul balnear la stabilimentul de băi Hebe. Menționăm faptul că pentru sezonul rece, conform graficului de pre-

gătire a bazei materiale, s-a prevăzut îmbunătățirea sistemului de încălzire la baia Apollo, lucrare în curs de finalizare. Împotriva persoanelor vinovate urmează a se lua măsuri disciplinare.”

■ **Consiliul Popular al Municipiului București — D.P.M.O.S.:** „Cu privire la scrisoarea prin care **Doina Păuna** din București, bd. L. Rebreanu nr. 10, apartamentul 34, sectorul 3, solicită sprijin în vederea încadrării sale în muncă, vă facem cunoscut că la data de 21 octombrie a.c., susnumita în vîrstă de 31 ani, absolventă a Facultății de Drept, a fost repartizată pe post de juristconsult la I.C.S.I.T. — Titan”.

■ **Nicolae Stanca**, om al muncii la Bumbăcăria Română Jilava, cu domiciliul în strada Pridrolului nr. 13, blocul 13, scara C, apartamentul 47, sector 4 — ne relatează o situație oarecum aberantă, amuzantă chiar la prima vedere, dacă n-am socoti că ea îi produce omului neplăceri, și nu din vina sa: pe scurt, despre ce este vorba: fiind mutată relativ recent, adică în acest an, la adresa menționată mai sus, a cerut mutarea telefonului de la fosta adresă. Lucru care s-a și realizat dar, neexistînd pentru moment alte posibilități tehnice, mutarea postului s-a realizat prin cablu aerian. Caseta de la care s-a tras firul respectiv fiind plantată pe un stîlp aflat la marginea șoselei Văcărești — și existînd aici șantierul de construcție al unor alte blocuri — o macara-turn a rupt accidental acest fir. Sesizînd organele în drept, acestea i-au comunicat că firul este „căzut din cablu” și că trebuie să aibă răbdare, căci lucrurile se vor rezolva. Asta s-a întimplat în ziua de 15 mai a.c. De atunci telefonul a rămas... tăcut. În schimb avizele de plată a abonamentului au continuat să sosească cu regularitate — ceea ce nu ni se mai pare normal! Din cite reiese din finalul scrisorii, s-ar părea că acum se pune problema desființării postului, urmind ca N.S., după ce a plătit citeva luni abonamentul unui post care de fapt nu funcționa, să mai achite acum și o nouă taxă de instalare. Credem că pe întreg parcursul traseului unor chitanțe, dispoziții și diverse acte, s-a strecurat și o anumită doză de neglijență sau neatenție — ceea ce înseamnă același lucru.

■ **Consiliul popular municipal Satu Mare:** „Referitor la scrisoarea adresată de către **Augustin Pașcu** din municipiul nostru, domiciliat în Cartier Micro 13, strada Prahovei nr. 7, apartamentul 59 — prin care acesta solicită sprijin pentru obținerea unei locuințe corespunzătoare, vă comunicăm: avînd în vedere că solicitarea este întemeiată, Comitetul Executiv al Consiliului popular municipal Satu Mare a repartizat pentru Cooperativa „Unirea” unde lucrează acesta, un apartament cu două camere, bucatărie, baie, antreu, cămară, în cartierul Micro 14, Aleea Neajlov nr. 6, apartamentul 22.”

■ **Necazuri cotidiene: LIFTURILE.** Două scrisori pe această temă: „In numele locatarilor Asociației noastre și în mod deosebit, al celor bătrîni și al mamelor cu copii mici, fac următoarea sesizare: din anul 1981, după scurt timp de la punerea în funcțiune a ascensorului care deservește blocul nostru, acesta a fost mai mult defect, creîndu-ne mari greutăți: motorul său s-a ars de trei ori și, cu mare greutate, am reușit să-l rebobinăm; în data de 30.08. a.c. s-a ars din nou și cu toate că am găsit înțelegere de data asta la Întreprinderea Electromotor Timișoara, motorul nu s-a putut pune în stare de funcționare; a fost rebobinat de două ori, dar de fiecare dată, pus la ștandul de probă, s-a ars. Locatarii —

în special cei de la etajele 4—8 — sînt nevoiți să urce cu copii în brațe, cu sacoșe în mîini, de citeva ori pe zi. ICRAL — Timișoara nu ne mai poate ajuta cu nimic. Dat fiind faptul că motorul este produs de către I.M.E. București, facem un călduros apel cu rugămintea de a interveni la această întreprindere pentru livrarea unui motor de 4 Kw, pentru un ascensor de 4 persoane. Menționez că avem cont la CEC, iar BJATM — Timișoara a acceptat livrarea pe bază de aviz și factură” (Constantin Tăslăvanu, pentru Asociația locatarilor din B-dul V. Părvan nr. 18, scara B. — Timișoara).

„In numele locuitorilor celor 132 apartamente ale blocului 17, strada Trandafirilor nr. 7, Hunedoara, vă rugăm să ne sprijiniți în următoarea problemă: cu toate că lifturile nu au funcționat în ultimul an, noi, locatarii, am achitat taxele de folosire a lor lună de lună. N-ar fi cazul să fim răsplățiți pentru încredere și atașament?” (Valentin Rateu din Hunedoara, strada Trandafirilor nr. 7, blocul 17, scara B, apartamentul 130).

■ **D.P.M.O.S. — județul Bacău:** „Referitor la scrisoarea numitului **Mircea Moisa** din comuna Ungureni, județul Bacău: acesta a fost examinat de Comisia județeană de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, comisie care a apreciat că în momentul de față are capacitatea de muncă redusă la jumătate, fiind încadrat în gradul III de invaliditate; urmează a-și întocmi formele de înscriere la pensie de invaliditate.”

■ **Consiliul popular al județului Vilcea:** „Ca urmare a articolului „MEDICUL DE DISPENSAR, MEDIC DE FAMILIE” (apărut în FLACĂRA nr. 36/1987), în care este criticată activitatea deficitară în teren, și mai ales modul de consemnare a acestora de către medicul pediatru de la Dispensarul urban nr. 5 din municipiul Rm. Vilcea — dr. **Angela Floricea** — vă informăm că analizînd această situație, Biroul executiv al Direcției sanitare județene Vilcea a dispus sancționarea medicului respectiv, conform articolului 100 litera c. din Codul Muncii, cu retragerea a două gradații pe luna octombrie 1987 — sancțiune aplicată conform Legii nr. 1/1970.”

■ „Încă din luna februarie a acestui an, părinții mei mi-au cumpărat o pereche de schiuri mici, pentru copii. Schiurile au fost luate din Sibiu, dar s-au vîndut fără bețe. Bunicul meu mi-a făcut o pereche de bețe, așa cum s-a priceput și el, și m-am descurcat, într-un fel, în iarna care a trecut. Acum părinții mei au căutat din nou în magazinele din orașul meu o pereche de bețe făcute de fabrică pentru schiurile mele frumoase și bune, dar nu au găsit. Aș ruga pe cei de la fabrica unde se produc astfel de articole sportive pentru copii să aibă grijă și de noiăștia, mai mici, acum vine o nouă iarnă, am să-l rog din nou pe bunicul să-mi meșteșrească o pereche de bețe, dar nu sînt așa de frumoase și bune ca ale unora din prietenii mei din bloc, care au găsit, totuși, în comerț, bețe pentru schiuri făcute de fabrică (Alexandru Preda, viitor elev — strada Cartierul Lăpușului, blocul F. 3, apartamentul 11, Craiova).

■ **Din partea D.P.M.O.S. județul Sibiu:** „La scrisoarea numitului **Ioan Nergheș** din Mediaș, prin care sesizează unele abuzuri ale șefului de echipă Eugen Ștefani de la cooperativa „Prestarea” din Mediaș: verificîndu-se cele menționate în scrisoarea s-a constatat că faptele se adevărec în parte, hotărîndu-se schimbarea din funcția de șef de echipă a lui E.S. și sancționarea acestuia cu diminuarea retribuției cu 10% pe timp de două luni.”

■ **Procuratura Generală a R.S.R.:** „La scrisoarea adresată redacției de către **Dumitru Tatomirescu** din Bumbăști-Jiu, județul Gorj — vă facem cunoscut că aspectele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

■ **Băluțoiu Sorin — Timișoara:** Decizia de desfacere a contractului de muncă s-a dovedit a fi legală și a rămas definitivă. Acceptați unul din locurile de muncă ce vi s-au oferit. ● **Radu Virgil — Galați:** La magazinul „Muzica” din București, Calea Victoriei nr. 4. Tel. 15 60 88, funcționează comisia autorizată pentru expertizarea instrumentelor muzicale, unde vă puteți adresa pentru stabilirea autenticității violii dv. ● **Lungu Grigorie — Sibiu:** Prin decizia 154/87, vi s-a aprobat cererea. ● **Nistor Floarea — Galați:** Am primit asigurări că s-au luat măsuri de reparare a instalației sanitare. Așteptăm să ne corfirmăți că s-au finalizat. ● **Hotin Aurică — com. Nănești (Vrancea):** Studiourile centrale de televiziune — Calea Dorobanților nr. 191 cod. 79 757; Studiourile centrale de radio — str. Nufereilor nr. 60—62, cod. 79 756. Specificați emisiunea căreia vă adresați.

● **Mituță C. Constantin — com. Polovragi (Gorj):** Dacă nu există moștenitori în drept să conteste testamentul în instanță, acesta este valabil. ● **Tepeș Ecaterina — Galați:** Pentru că la verificarea dosarului s-a constatat că adresa la care ați fost citată era greșită, aveți posibilitatea să formulați o contestație în baza dispozițiilor art. 317 cod procedură civilă. Pentru lămuriri suplimentare puteți să vă prezentați în audiență la președintele Judecătoriei Galați, marți sau joi, între orele 13,30—15,30.

● **Ciomorian Paul — Roman:** Dacă sînteți în termen formulați recurs. ● **Geantă Maria — București:** Trebuie să vă mobilizați puterile și să întocmiți toate actele pentru despăgubiri și pensie de urmaș. ● **Juverdeanu Valeria — Vaslui:** Pentru rezolvarea problemei de sănătate de care vă plîngeți, vă sfătui să mergeți în stațiunea Băltătești (Neamț), la cabinetul de tratament stomatologic complex. Cel mai bine ar fi să evitați lunile mai aglomerate de vară. ● **Săvulescu N.G.H. Aurel — Alba Iulia:** Acestea sînt tarifele, iar vina (de fapt sînt mai multe) vă aparține în exclusivitate. ● **Nistor Mioara — Drobeta-Tr. Severin:** Institutul de științe biologice, Splaiul Independenței nr. 296, 79 651 București. ● **Vlad Ion — București:** Ați greșit întii pentru că „nu ați dat importanță carnetului de muncă”, cînd v-ați hotărît să vă adunați adevăratele necesare completării lui (de peste 30 de ani) ați lipsit de la serviciu. Măsurile luate sînt legale. ● **Tudor Ion — com. Licești (Argeș):** La împlinirea vîrstei de 62 ani, să se adreseze cu carnetul de muncă D.P.M.O.S. a județului. ● **Țirlea Doina — Cugir:** Admiterea în învățămîntul superior se face numai prin concurs. ● **Petra Ioan — com. Săsciori (Alba):** Aveți această obligație. ● **Brezan Mariana — Băicoi:** Nu e nevoie de programare pentru audiență, puteți veni în orice zi între 11—14, dar este nevoie de o relatare în scris. ● **Radu Elena — Brașov:** Nu vă putem îndeplini dorința, dar vă sfătui să consultați colecția la o bibliotecă.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Note

De ce așa ?

Cele scrise recent în „Flacăra” cu privire la denumirea străzilor din București mi-au amintit o ciudățenie.

Cineva mă invitase să-l fac o vizită. Indicându-mi adresa mi-a spus: „Stau în cartierul doctorilor, în strada Dr. Costache Negri.”

Pentru un moment am rămas pe gânduri, întrebându-mă dacă nu-i o greșală sau o confuzie. El îl știam pe Costache Negri ca diplomat și om politic, poet și prozator, nicidecum doctor. Citindu-mi parcă gândurile cunoștința mea a căutat să mă lămurească. „Într-adevăr este o greșală, dar mulți așa îi spun: Strada Dr. Costache Negri pentru că așa scrie și pe plăcuța plantată la capătul străzii.”

În ziua stabilită, am avut grijă să plec de acasă mai devreme, tocmai pentru a mă convinge dacă așa stau lucrurile cu plăcuța. Verificând la fața locului, am constatat, desigur cu bucurie, că spusele amicului meu nu s-au confirmat, în sensul că pe plăcuța cu pricina nu scrie nimic altceva decât numele străzii. Este posibil ca mulți să-i spună strada Dr. Costache Negri dat fiind că aceasta se află într-un cartier unde mai toate străzile poartă numele, unor discipoli ai lui Hipocrat, supranumit părintele medicinei.

Am constatat totuși o ciudățenie. Numele omului politic moldovean care s-a numărat printre vajnicii susținători ai Unirii Principatelor nu-i scris corect. În loc de Costache Negri, pe plăcuța care indică numele străzii este scris Costachi Negri. Nedumerirea mea a luat proporții cînd, cam pe la mijlocul străzii respective, am dat de o intrare denumită Costache Negri. Pentru moment am fost derutat. Costachi sau Costache ?

Pentru a spulbera orice îndoielă am consultat mai multe surse, dintre care două de certă valoare: Dicționarul Enciclopedic Român al Academiei și monumentală lucrare a lui G. Călinescu „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent”. Peste tot am găsit Costache Negri.

De ce oare numai în „cartierul doctorilor” i s-o fi schimbat numele ? Să fie o răfuială mai veche ? Nu cred. G. Călinescu spune că Negri a fost un om cu suflet mare. Pentru spiritul său cumpănit și sfătos Negri era poreclit de prieteni „uncheșul”. Atunci ?

VASILE DUMITRU

P.S. Sint în București și alte inconveniente în denumirea străzilor. De pildă, cînd Șoseaua Tunari, cînd Tunariilor ; cînd Calea Dorobanților, cînd Dorobanții. De ce așa ?

OPREA GEORGESCU

sfîrșit, pe micul mei vecin care astă-vară nu-mi dădea nici o atenție cînd mă opream lingă ei. Am tulburat puțin vinzarea pentru că imediat ce ceream un joc să-l văd, să află amănunte, îl doreau și copiii...

„Caută” scrie pe o cutie, care conține un joc adresindu-se puștilor care nu ajung cu născutul la teighea decît dacă se saltă pe vîrful picioarelor. Vîrsta între 4 și 6 ani, din obiecte dispartate, extrem de familiare, trebuie să refacă un întreg cunoscut.

„Bunul gospodar” îl deprinde pe școlar cu ordinea, cu disciplina gesturilor, cu meticulozitatea.

Preșcolarii au de ales între o casetă cu care clădesc grădinițe, între „jocul cu pătrățele” din care compun pisica și ciinele de lingă casă, sau se pot distra cu „jocul multimilor”, cînd adunînd pere, mere, vișine, învață să gîndească... socotind.

„Talent și fantezie” este un titlu acoperit cu acul de cusut pe o pinză, dinainte desenată, din care va ieși un tablou la Grigorescu. Părinții se decid mai greu cînd pe cutia, cu necunoscutul tentant dinăuntru, e scris „pentru toate vîrștele”. Să analizăm, poate în termenii extremi, dar în conținutul anunțului, și să vedem cum se

din cartea de aritmetică. Copilul învață distrîndu-se, se distrează învățînd.

Aceste jocuri, pe lingă evidentul lor rol educativ-formativ, au un avantaj deloc neglijabil, sînt toate accesibile pentru buzunarul oricărei familii.

S-au adunat pe masa vinzătoare zeci de jocuri. „Să vă fac bon la toate”, îmi spune zîmbind, reaşezîndu-le în raft. M-am retras lingă standul cu cărți și, din cînd în cînd, arunc cite o privire la capetele blonde. Cu hăinuțe colorate, cu fulare și căciulițe, care de care mai artistic tricotate de mame, fiecare copil caută pentru sufletul său corespondentul tehnic sau liric. Retras sau exuberant, cu mina întinsă către tovarășa vinzătoare, nici unul nu pleacă fără un joc din carton și fantezie.

Păpușile lacrimează, căteii fac frumos, gudurîndu-se, broaștele își ascund invaliditatea, dîndu-se peste cap, degeaba! Copiii n-au ochi decît pentru jocurile distractive. Se vor mai știutori, mai aproape de vîrștea pe care cu siguranță o vor avea, fără să se grăbească.

Un cor de rugămînți în jur. — Mamă, te rog, e ultimul joc pe care mi-l mai iei !

Mama știe cită bază poate pune pe această promisiune. Și ieri i s-a spus la fel, dar închide ochii, nu pentru că își răsfășă puilul ci pentru că jocul este o necesitate. Jucăriile nu le întretin doar starea de copii, le alegem, din nemișcarea lor, pentru că-i învață să descopere lumea, cu puterile lor. Și nu e puțin... Jucați-vă, prin voi ne jucăm și noi !

CARMEN DUMITRESCU

Jocurile copilăriei

tatea. Prin atrăgătorul titlu „Nu te supăra, frate” se introduce în universul copilăriei noțiunea de fair-play, se deprinde jucătorul cu ideea că o înfrîngere trebuie suportată fără să-i porți pică adversarului. Cîteva cartoane viu colorate și frumos desenate, școala din Humulești, fragmente ilustrate din textul celebru, conduc la marele Ion Creangă, la nemuritoarele „Amintiri din copilărie”. După ce copiii au cumpărat acest inspirat joc, a doua zi vin după original, așezînd în mica lor bibliotecă prima carte fără poze. „Arcașii” deprind elevii cu atingerea țintei propuse, cu înlăturarea aproximativă din judecata lor fragedă, cu respectarea fermă a direcției de drum.

pot împăca ani diferiți, grade diferite de gîndire... Un copil de un an, oricît de precoce, va putea sta alături de tata, sau bunic, la jocul de fotbal, cu cărți, „Mondial” ? ! „Care pe care” are un prospect care specifică că acest joc „dezvoltă atenția și perspicacitatea adversarilor” pentru că scorul final decide cîștigător pe copilul care a acumulat mai multe puncte. „Cutia magică” parcă este ieșită din mina iluzionistului Iosefini. Cu această baghetă copiii își verifică istețimea și rapiditatea mișcărilor. „Citește și potrivește”, „Numără și potrivește”, vorbesc de la sine, sînt prelucrări pline de fantezie, care fixează noțiunile, din abecedar și

perioasă să mai bea ceva, au venit la bufet. Între paznicul improvizat și tineri s-a iscat un conflict. Deși lovit și trîntit, a reușit să-i alunge. Va să zică și-a făcut datoria. În timpul disputei, Gheorghisor și-a pierdut o cismă. S-a încălțat cu niște pantofi găsiți lingă frigider, care, din păcate, îl strîngeau. Au trecut pe acolo și doi oameni din paza de noapte, că-

Avîndu-se în vedere distrugerea din culpă a avutului obștesc, gradul de pericol social ridicat al faptei și valoarea mare a prejudiciului, Marin Gheorghisor a fost condamnat la 5 ani și șase luni închisoare și plata în solidar cu responsabila unității, Sevastița Calița, a pagubei. Gheorghisor nu posedă bunuri. Responsabila trebuie să scoată din buzunar o jumătate de mi-

corect de către forurile tutelare, directorul I.C.S.M. și contabila șefă au fost destituiți din funcții. Deci, alți doi oameni, corecți de altfel și bine intenționați, au tras ponoasele. Bineînțeles, tot pentru încălcarea legilor. Au avut doar impresia că fac bine.

Un ceas de neglijență care a stricat viața a cel puțin doi oameni, Marin Gheorghisor și Sevastița Calița, și liniștea altor doi, directorul și contabila șefă.

De ce s-au întîmplat toate acestea ? Totuși, nu pentru că Gheorghisor a plecat din sat, deși bine ar fi fost să fi rămas acolo să lucreze la strînsul recoltei ori prin zootehnie, treburi pe care știa să le facă mai bine decît să fiarbă niște greutăți de cîntar, nici pentru că a avut ghinionul să-l strîngă pantofii aceia găsiți lingă frigider.

S-au întîmplat pentru că niște ospătărițe își pot permite să aibă angajați personali, plătiți cu bani negri, pentru că la bufetul cu pricina controlul n-a funcționat cum trebuie, pentru că oamenii din echipa pazel n-au avut inspirația, dacă și-au dat seama de intenția lui Gheorghisor de a părăsi localul, să-l sfătuiască să rămînă acolo pînă dimineața.

Și o doză bună de ghinion are rolul ei în acest deznodămînt nefericit, însă explicația cea mai bună este că în cazul acesta au fost încălcate mai toate normele privind buna desfășurare a activității în cadrul unui loc de muncă.

O pereche de pantofi de un milion

rona paznicul le-a povestit ce a pătît și că are de gînd să se ducă pînă acasă să se schimbe. După ce a mîncat cîrnăciorul, Gheorghisor a pus la fierd greutățile de cîntar, de care a uitat. A plecat spre casă în jurul orei 1. Ajuns acolo, s-a întins pe pat și a adormit. La ora 4 dimineața s-a întors la bufet. Era prea tîrziu. În urmă cu două ore, izbucnise incendiul care a distrus din temelii bufetul. Paguba a fost evaluată la 974 355 lei, aproape un milion de lei. Un ceas de neatenție într-adevăr costisitor.

lion. Grea pedeapsă, s-o recunoaștem, dar cineva trebuie să plătească neglijența, nerespectarea legilor.

Pînă acum, doi oameni și-au stricat viața.

La I.C.S.M. Roșiori, întreprindere de care ține bufetul, s-a organizat o adunare a oamenilor nuncii la care s-a votat, mai de voie, mai de nevoie, ca la recuperarea prejudiciului să participe oamenii nuncii cu beneficiul pe anul în curs. S-ar fi recuperat astfel suma de 726 000 lei. Procedul fiind considerat in-

Ne adresăm, pentru detalii suplimentare, tovarășului Alexandru Anca, directorul ICRAL Giulești, unul dintre primele ICRAL-uri din Capitală care și-au diversificat sfera serviciilor. Deci, de ce o expoziție ? — Pentru că oamenii au tot

demonstrează că acesta nu e un simplu principiu teoretic. Într-adevăr, am văzut acolo și triplări de ferestre, și galerii, și oglinzi, dar și mobilă de bucătărie, care, sincer, m-a surprins. — Să zicem că cineva zugrăvește ! Nu e firesc ca odată cu

zece ani deschideai drumul diversificării prin confecționarea de rame cu oglinzi).

— Avem într-adevăr cîteva prestări uncat la nivelul Capitalei : confecționăm galerii din ipsos, efectuăm lucrări de tapițerie, tocilărie, reparat artitelar. Este vorba de a avea dreptul să efectuăm muncă la domiciliu avînd ca angajați pensionari. E oare normal ca omul să vină cu dormea în spate la atelierul de tapițerie ? Sau să-și demonteze giurgiuveaua ca să o aducă la atelier pentru un geam spart ? Prin deplasarea lucrătorului acasă, economisim și timpul și efortul cetățeanului, și eliberăm, totodată, spațiile de ateliere, spații care ar putea fi folosite pentru extinderea altor lucrări foarte solicitate și care nu pot fi executate la domiciliu.

Revenind la noutăți în pregătire la ICRAL Giulești, experimentăm deja un sistem de stingere a luminii și oprire a apei la ieșirea din apartament, ca și un alt sistem, tot de stingere a luminii, pe casa scăriilor însă, ambele pe bază de senzori. Scurtarea timpului în care acestea vor putea fi oferite celor interesați depinde în mare măsură de sprijinul — pe care îl solicităm și pe această cale — întreprinderii Electronica și I.P.R.S. Băneasa.

ROXANA PAICU MANOLESCU

mai puțin timp de pierdut. Aici văd întreaga gamă de servicii pe care le-o putem oferi, comandă ce au nevoie, pleacă acasă și așteaptă să li se satisfacă cererea. Fondul de locuințe pe care îl avem în grijă este format în proporție de 95% din apartamente în blocuri noi. Întreținerea unui bloc ridică o serie de probleme de mare complexitate, total diferite de cele puse de o casă cu curte, iar noi socotim că în condițiile moderne, ICRAL-ul are datoria de a asigura toate prestările de servicii necesare într-un apartament.

— Expoziția dumneavoastră

această curățenie generală în apartament să-și repare și un scaun sau o masă ? Sau, pentru că v-a surprins faptul că noi executăm și mobilă de bucătărie — pot să adaug, dulapuri, biblioteci, rafturi pentru debarale etc. — nu vi se pare la fel de firesc ca, după atîția ani de muncă în domeniu, să avem specialiști care să știe cum să mobilizeze o bucătărie pentru a ocupa minimum de spațiu cu maximum de funcționalitate ? Dealtfel, mai multe ICRAL-uri și-au extins activitatea și în acest domeniu.

— Există, totuși, cîteva prestări pe care nu le oferă decît ICRAL Giulești (în urmă cu

Administrator la dispoziție

Dintotdeauna existența omului a fost legată de asigurarea unui adăpost. La început, acesta îl apăra de intemperii, apoi, când adăpostul a început să se numească locuință, aici a început să se desfășoare o mare parte din existența individului, omul și locuința devenind inseparabili și determinându-se reciproc. Epoca modernă a fost și perioada unui avânt fără precedent a dezvoltării spațiului locativ. Au apărut noi și noi forme și spații de locuit: s-au impus marile ansambluri de blocuri, orașele înălțându-se tot mai mult pe verticală, locuința devenind un spațiu al socializării tot mai accentuate, având în vedere că într-un singur bloc locuiesc tot atâția locatari cit avea pină nu de mult un sat mare.

Însă, nici acum când marile complexe de blocuri, adevărate orașe în oraș, au devenit un peisaj familiar în aproape totalitatea centrelor urbane ale lumii, când betonul și noile metode constructive fac posibilă ridicarea unei locuințe în câteva zile, există numeroase persoane lipsite de un acoperiș deasupra capului. Potrivit statisticilor O.N.U., un sfert din cei circa 5 miliarde de locuitori ai Terrei nu dispun de o locuință adecvată, iar aproximativ 100 milioane de persoane sînt lipsite de orice fel de adăpost. Sute de milioane de oameni de pe planetă sînt nevoiți să doarmă pe coridoare, sub poduri, pe străzi și în zona unor locuri virane. Revista „Afrique-Asie” arată că în numeroase țări ale lumii a treia aproape o mie de milioane de locuitori trăiesc în „zone de habitat subintegrat”, un eufemism pentru desemnarea bidonville-urilor. În prezent, din cele 34 de orașe cu populație de peste 5 milioane de locuitori, 12 se află în țările industrializate și 22 în țările în curs de dezvoltare. În fiecare zi, circa 50 000 de oameni își pierd viața datorită malnutriției

și maladiilor. Lipsa unor condiții adecvate de locuit constituie și ea una din cauzele care provoacă aceste victime.

Cel puțin 30 de milioane de copii din întreaga lume nu se vor bucura niciodată de unul dintre cele mai mari daruri ale vieții — o copilărie fericită, într-o locuință alături de familiile lor. Copiii care vagabondează, făcînd din stradă propriul cămin, constituie un

Locuințe pentru cei fără adăpost

fenomen caracteristic comunităților urbane din multe țări ale lumii, inclusiv din țările occidentale. Un raport al Biroului Internațional al Muncii arată că și în țările dezvoltate fenomenul celor lipsiți de adăpost a căpătat proporții de necrezut. Numai în Statele Unite, numărul celor fără o locuință corespunzătoare se ridică la aproximativ 2,5 milioane, în Marea Britanie la 250 000, iar în Canada la peste 40 000, relevă documentul citat.

În baza unei rezoluții din 1982, Adunarea Generală a O.N.U. a proclamat 1987 drept „An internațional al locuințelor pentru persoanele fără adăpost”. Într-un

mesaj cu prilejul Anului Nou, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, declara: „Lipsa de locuințe și condițiile mizerabile de locuit — deși această situație este mai acută în centrele urbane din țările în curs de dezvoltare — constituie o problemă globală care afectează deopotrivă țările bogate și sărace”. În mesajul său, secretarul general al O.N.U. cerea guvernelor, organizațiilor neguvernamentale, grupurilor particulare și organismelor de specialitate „să mobilizeze resursele necesare pentru sprijinirea programelor vizînd construirea de locuințe pentru persoanele fără adăpost”. „Să nu uităm — a subliniat Javier Perez de Cuellar — că o societate este judecată nu atît după standardele atinse de membrii ei cei mai privilegiați, cit după calitatea vieții pe care este capabilă să o asigure celor mai săraci concetățeni”. Desigur, alocarea unui procent oricît de mic din enormele cheltuieli pentru înarmare, estimate la peste 1 200 miliarde dolari anul acesta, ar contribui simțitor la lichidarea lipsei de locuințe.

În spiritul concepției profund umaniste privind abordarea și soluționarea vastei problematice a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, România — țară în care, în anii construcției socialismului, 82 la sută din populație s-a mutat în case noi, a militat, în cadrul unor foruri internaționale în favoarea realizării dreptului la existență, în condiții de demnitate socială, de respect al normelor elementare de civilizație. În acest sens, de pildă, la Reuniunea general-europeană de la Viena, țara noastră a propus dezbaterile problemei persoanelor fără locuință și convenirea unor măsuri corespunzătoare.

ION VIRGIL ■

Realități crude și recunoașteri amare din lumea capitalului

The Ghetto: From Bad to Worse

The wounds of the 1967 riots still fester

Un raid la un bar deschis ilegal în Detroit, o încăierare între un șofer de taxi din Newark și poliție — acestea erau evenimentele la ordinea zilei în urmă cu 20 de ani, în vara lui 1967 când s-a produs izbucnirea. Disperarea ghetoului a dus la ciocniri grave: 43 de morți în Detroit, 26 de omicideri în Newark, răniți și arestări cu miile. În septembrie, peste o sută de orașe fuseseră marcate de turburări, un adevărat registru alfabetic al rușinii, care se întindea de la Atlanta, Boston și Cincinnati la Tampa și Toledo. Gărzile Naționale patulau pe străzi și o comisie federală a început să ancheteze cauzele.

Din cenușă nu a răsărit altceva decît promisiunile pioase ale politicienilor și retorica reînnoirii angajamentului de a găsi o rezolvare. „Singura soluție valabilă pe termen lung este combaterea — la orice nivel — a condițiilor care au generat disperarea și violența”, proclama președintele Lyndon Johnson. Nimeni nu se gîndea serios că zona centrală a orașului poate fi transformată peste noapte. Dar puțini erau atît de cinici pentru a prevedea situația la care s-a ajuns în prezent: o întreagă generație ce-și petrece viața în ghetourile negre ale unei națiuni bogate a mers de la rău la un și mai rău.

„Spune-mi ce merge rău”, întrebă Jonas Walker, 33 de ani, la sfîrșitul unei alte zile lungi de vară petrecute la un colț de stradă în Liberty City, un ghetou situat la nord de Miami. „Avem drepturi civile, avem bunăstare — spune el — dar uită-te aici în jur”. Pentru a accentua, lovește o grămadă de cutii goale de bere, aruncate pe trotuar. Gunoii de la o școală superioară. Walker a renunțat la ultima sa slujbă, ambalarea de articole de băcănie, în urmă cu doi ani. „Cînd eram copil, pe Mississippi, eram săraci desigur, dar nu eram cuprinși de nebulia asta”, își amintește Walker. „Acum ne-am înfundat în ghetoul ăsta prăpădit, privim pe Oprah Winfrey la televizor și ascultăm blestematele împuscături noaptea”.

De ce le merge rău celor 4 milioane de negri americani, aiași încă în capcana ghetourilor în putrefacție din centrul orașelor? De ce o treime din totalul familiilor negre rămîne înglodată în sărăcie? De ce 60 la sută din toți copiii negri sînt „născuți din flori”? De ce rata șomajului printre tinerii negri este de 40 la sută? Și de ce ghetoul american a devenit un coșmar ce se auto-perpetuează, de copii fără tată, dependență de ajutorul social, crimă, bande, droguri și disperare?

Teoriile abundă, dar răspunsurile rămîn evazive. Poate cea mai promițătoare abordare

este cea care stă la baza cărții sociologului negru William Julius Wilson de la Universitatea din Chicago, care a popularizat conceptul de subclasă, în cartea sa din 1978. „Semnificația în declin a rasii”, Wilson și aliații săi întru filosofie resping teoriile simpliste unifactoriale ale cauzei și efectului, care se înscriu de la permisivitatea bunăstării la puterea de război — derea a rasismului. În locu acestora, ei subliniază decalajele, tot mai mari, sociale și economice între locuitorii ghetourilor și restul societății americane, atît albe cit și negre.

Cu greu ne mai amintim că pînă în anii '60 ghetourile de la Harlem la South Side din Chicago au reprezentat o rază de speranță pentru negrii care fugeau de rigida segregare a sudului lui Jim Crow (preclă dată negrilor de rasiștii sudici — I.V.). Slujbe — murdare, plăte prost, dar regulate — puteau fi obținute în prospera industria urbană oricui dorea să muncească și avea un spate destul de puternic pentru a duce greutăți. Deși pernicioasă, segregarea a obligat cel puțin la un anumit set al comunității, cu profesioniști și oameni de afaceri negri, trăind printre cei care erau cu mult mai puțin norocoși. „Aceste figuri au servit desigur comunității negre ca simboluri concrete și vizibile ale succesului și valorilor morale, ca exemple vii ale rezultatelor muncii grele, perseverenței, decenței și corectitudinii”, scrie Elijah Anderson, profesor de sociologie la Universitatea Pennsylvania.

Toate acestea s-au schimbat prin succesul mișcării pentru drepturile civile. Deteriorarea structurilor rigide ale cartierelor segregate a oferit clasei mijlocii de negri prilejul de a trece dincolo de zidurile ghetoului. Acolo unde ghetoul constituia odinioară un amestec de clase sociale, de negri, în prezent rezidenții sînt apăsați de același jug al sărăciei și al aspirațiilor sărace. Într-o carte ce urmează să apară sub titlul „Cei cu adevărat dezavantajați”, Wilson argumentează că cei care au fost părăsiți în ghetouri nu „au moștenit o cultură a sărăciei, ci izolarea socială”. Rezidenții din centrul orașelor pot colinda săptămîni fără să mai întîlnească pe cineva, alb sau de culoare, care să aparțină clasei mijlocii.

O mare parte din recentele dezbateri asupra sărăciei au subliniat necesitatea de a oferi slujbe și instruire pentru beneficiarii de ajutoare sociale, cum este Clara Smith. Dar făcînd din ajutorul social punctul central al problemei, atît liberalii cit și conservatorii au ignorat singura cauză mai serioasă a mizeriei din ghetou: rata șocant de mare a șomajului printre tinerii negri. Neînstruiți și slab educați, acești tineri sînt ade-

văratele victime ale dramaticii tranziții de la baza manufacturieră. Chiar atunci cînd se poate dobîndi un loc de muncă bine plătit, Wilson arată că izolarea socială exclude subclasa neagră din „sistemul rețelei de slujbe” care permite alte vecinătăți. O statistică este foarte grăitoare: în 1985, 43 la sută din totalul bărbatilor negri cu bacalaureat, în vîrstă de 20 de ani, nu aveau nici un fel de venit.

Firește, unii din acești tineri negri șomeri cîștigă bani ilegal, deseori vinzînd droguri. Însă creșterea explozivă a culturii drogurilor în ghetou erodează și mai mult elica muncii. Într-un recent document, profesorul Anderson deplînge prăpastia tot mai mare dintre ceea ce el denumește „bătrînei și puștani”. Bătrîneii erau în mod tradițional vecinii, adevărați mentori ai tinerilor din ghetou. Mesajul lor, scrie Anderson, „era legat de cultivarea și valoarea muncii, in-

clusiv asupra modului cum se obține o slujbă, cum se menține și cum trebuie să te îmbraci pentru a fi primit în slujbă, cum să vorbești cu viitorul patron”. Dar, prin impunerea locurilor de muncă și invadarea ghetoului cu cocaină, tinerii de culoare tind acum să-i disprețuiască pe „bătrînei” considerîndu-i „babaci” care răs-pîndesc un mesaj tot atît de irelevant ca și prelegerile antidrog.

Lipsa unui loc de muncă pentru tinerii negri se transformă într-o lipsă de dispoziție de a-și asuma responsabilitatea pentru copiii pe care-i fac. Aceasta, afirmă Wilson, contribuie la explicarea creșterii continue a numărului copiilor ilegaliți din centrul orașelor. Un recent studiu al Children's Defense Fund a ajuns la concluzia că 90 la sută din toți copiii tinerelor mame adolescente de culoare sînt născuți în afara unei familii. Așa cum afirmă Harriette McAdoo, profesor pentru asistență socială la Universitatea Howard: „Bărbaiții sînt incapabili să-și mențină locul de muncă și sînt incapabili să-și întrețină familiile”.

Ce poate fi făcut pentru a întrerupe acest triunghi al izolării sociale, șomajului negrilor și

familiilor cu un singur părinte? Chiar după 20 de ani de cînd ghetourile din Detroit și Newark au izbucnit în flăcările unei minii multă vreme înăbușite, americanii înclină să creadă că vreo formulă magică poate pune capăt ciclului sărăciei și patologiei sociale. Mai mulți bani pentru programele sociale, un sistem de asistență socială cu stimulente mai puternice pentru a avea succes în însușirea valorilor în școli — acestea sînt răspunsurile care sînt date de obicei de politicieni. Dar, comparate cu gravitatea problemelor subclasei negre, aproape toate remediile standard nu înseamnă nimic mai mult decît a schimba bandajele de pe o rană ce supurează.

Succesul poate fi realizat aici nu prin îmbunătățiri cosmetice ale situației din ghetouri, ci prin asigurarea pentru rezidenții lor a unor șanse, prin locuri de muncă și educație, pentru a putea ieși din ele. A-i salva pe oameni și nu comunitățile din centrul orașelor, este poate singura cale prin care America își poate onora promisiunile care au fost făcute pe fundalul acestui peisaj urban incendiar din acea teribilă vară a lui 1967.

ROMEO NADAȘAN ■

Copilul — obiect ?

Romanele de la 1800 erau pline de istorii siropoase-lacrimogene cu copii maltratați, chinuți, vinduți și cumpărați, dați în arendă pentru cerșit. Folosirea copiilor ca mijloc de profit e veche de cînd lumea. Azi lucrurile s-au schimbat, dar nu în esența lor, ci în formele de manifestare. Analizînd dramatica situație a zeci de mii de copii italieni, săptămînalul „L'Espresso” sublinia că peste 20 000 de copii sînt, în fiecare an, bătuți la singe, maltratați cumplit, mutilați, iar alți 600 sînt victimele incesturilor. Revista aduce în sprijinul acestor afirmații date concrete în măsură să cutremure orice conștiință: la Palermo o fetiță a murit în urma torturilor la care a fost supusă de propriii părinți pentru că nu muncea destul, la Pinerolo o altă a fost salvată la timp din minile criminale ale părinților. La Triest o minoră a fost masacrată de tatăl său într-o tentativă de viol, iar la Milano o studentă și-a aruncat pruncul de la etaj și a fost achitată de justiție pe motiv de „imaturitate”. În 27 mai iese la lumină cumplitul negoț cu copiii din Napoli. Lista nu e completă. La ea trebuie adăugați copiii constrînși la prostituție infantilă sau cei folosiți ca porno-modele. În cele mai multe cazuri, fireștile rapoarturi dintre un adult și un copil au devenit relațiile unui adult cu un obiect. De ce? Pentru că,

răspunde revista, „sîntem producători și consumatori. Vîndem prietenie, simpatie, dragoste, automobile, servicii, case... Copilul e mai mult decît un produs și un obiect de consum? Nu e posibil să-l avem pe cale naturală? Se poate produce în eprubetă. Și dacă se pot produce de ce nu s-ar vinde, eventual în supermarketuri? Acum copiii se vînd, iar organizațiile care se ocupă de aceste afaceri prosperă. E evident că în această societate organizată pentru a satisface — contra cost, desigur — oricare dintre dorințele noastre, cineva s-a dedicat comerțului cu copii. Prin urmare, „obiectul” este îngrijit, crește. Ca și în cazul cinilor, este întărit, vaccinat, instruit, educat. Și dacă nu se comportă bine, dacă jucăria nu corespunde viselor pe care și le-a făcut proprietarul, atunci acesta poate să o calce în picioare sau să o izbească de un zid așa cum, într-un moment de turbare, se procedează cu un lucru stricat”. Aceste fraze de un cinism atroce au după cum ne asigură autorul, acoperire în fapte. Fapte de o cruzime și un dramatism care situează Italia pe locul patru în lumea occidentală într-un dezonorant clasament. Mai ales dacă ne gîndim la afacerea care s-a descoperit la Napoli, punctul central al traficului de copii faptele întrec orice imaginație. Contra 50 milioane de lire și cu ajutorul unor tipuri specializați poți cumpăra o fetiță sau un băiat — un pic mai scump, ce-l drept. Justiția se poate socoti norocoasă pentru că a picat direct asupra unui flagrant delict, altfel, tăcerea ar fi înconjurat și acum această veritabilă bursă a copiilor. S-a aflat chiar că există bande care închiriază mame pentru viitorii copii. Pe altele. Alții copii cei proveniți din familii destrămate, sînt pașafi ca o minge de la un părinte la altul, bătuți și chinuți pentru că așa cum spunea judecătorul Paolo Gianino, stingheresc și sfîrșesc, prin a se droga și a se prostitua.

Această cronică neagră pune sub reflectoarele presei, pentru ei sau două, fapte de un dramatism inimaginabil în acest fine de secol civilizată și progresistă. Organizațiile pentru protecția minorilor și a familiei, așa cum s-a întîmplat în Italia, își dinamizează activitatea. Apoi alte fapte, alte noutăți stîrnesc interesul opiniei publice repede plictisită, copiii nu sînt încă în măsură să protesteze și să atragă atenția asupra precarei lor condiții și totul se liniștește. Și nimic nu se schimbă, scrie în concluzie „L'Espresso”. Și totuși, de ce unii copii sînt chinuți, de ce alții fac obiectul tranzacțiilor comerciale n-am reușit să aflăm din cuprînzătorul articol al săptămînalului citat.

IOAN ROȘCA ■

Univers științific

Nu cu mult timp în urmă, la Viena, au avut loc două manifestări științifice consacrate chirurgiei cardiace, care au reunit cercetători și specialiști renumiți din toate țările lumii, unde această ramură de vîrf a medicinei moderne a devenit o practică eficientă în salvarea vieții oamenilor. Manifestări care au dat posibilitatea participanților să-și expună tehnicile operatorii și metodele de tratament pe care le folosesc, să se confrunte pe terenul argumentelor și probelor doveditoare, să-și compare și evalueze rezultatele activității proprii, să preia și să aplice ceea ce au experiența și cercetările cele mai noi au statornicit ca bunuri comune, să-și propună alte și alte direcții de acțiune și investigații.

În dorința de a pune la îndemna cititorilor interesați unele amănunte în legătură cu problemele abordate în cadrul acestor reuniuni științifice și cu orientările pe care le deschide chirurgia cardiacă pentru recuperarea sănătății celor cu afecțiuni grave la inimă, ne-am adresat colonelului dr. VASILE CÂNDEA, șeful Secției de chirurgie cardiovasculară din Spitalul Militar Central.

— **Tovarășe colonel dr. Vasile Căndea, ca unul care v-ați numărat printre participanții la cele două foruri științifice internaționale, v-am ruga să rememorați pentru cititorii noștri câteva teme, experiențe, opțiuni care au făcut obiectul comunicărilor și dezbaterilor de acolo și mai cu seamă să arătați ce reprezintă ele pentru progresul chirurgiei cardiace, respectiv pentru speranța de viață a celor bolnavi de inimă?**

— Mai întâi aș vrea să arăt că prima reuniune a reprezentat în felul ei primul Congres al Asociației Europene de Chirurgie Cardio-Toracică, asociație creată cu un an în urmă la inițiativa unor personalități medicale de marcă din Europa, cu scopul de a da un impuls și mai puternic chirurgiei cardio-toracice în competiția cu chirurgia de același profil de pe alte continente, a facilita schimbul de informații și de experiență, a o face și mai operațională în slujba omului. Asociația are ca președinte pe francezul Fr. Fontan și 192 de membri fondatori. Printre aceștia, ca membri fondatori, din țara noastră, se numără dr. Radu Deac, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Tg. Mureș, și Dan Făgărășanu, medic primar și doctor în științe medicale de la Clinica de chirurgie cardiovasculară din Spitalul Fundeni, condusă de prof. dr. doc. I. Pop D. Popa.

Încă de la înființare, asociația și-a propus ca congresele sale anuale să se desfășoare la un înalt nivel calitativ prin prezentarea în cadrul lor de comunicări originale, care să îmbogățească experiența și cunoașterea, de sesiuni poster și discuții științifice de ridicată valoare. Ceea ce primul congres, datorită în bună măsură și eforturilor comitetului local de organizare, în frunte cu prof. Ernst Wolner, a reușit pe deplin.

Participarea la lucrările acestui congres a fost deosebit de largă, întrunind specialiști din chirurgia cardiacă și toracică, din aproape toate țările europene, precum și din Statele Unite, Canada, Brazilia, Argentina, unele state ale Africii, Australia și Japonia. Din țara noastră au participat ca invitați oficiali prof. dr. doc. I. Pop D. Popa, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară din Spitalul Fundeni, dr. Dan Făgărășanu și dr. Exacustodian Păușescu din aceeași clinică, dr. Radu Deac, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Tg. Mureș, și subsemnatul.

În cadrul congresului deosebit de interesante au fost dezbaterile, ilustrate cu tehnici chirurgicale originale, în legătură cu chirurgia cardiacă la copii și noi-născuți. S-a demonstrat că la ora actuală anumite malformații congenitale la noi-născuți pot fi rezolvate chirurgical încă din primele zile de la naștere. În chirurgia coronariană s-a înfățișat stadiul actual al by-

pulmon) a devenit o intervenție bine codificată din punct de vedere tehnic, cu rezultate relativ bune (peste 70% din cei cu transplant au supraviețuit pînă la 5 ani), mai ales după introducerea în practică de zi cu zi de noi medicamente care să prevină sau să combată rețetul și infecțiile. În țările în care se practică transplantul cardiac s-a reglementat și legislația de prelevare a donatorilor. Bineînțeles, toate aceste succese au fost și sînt posibile datorită faptului că în țările în care se face transplantul cardiac sînt organizate laboratoare de imunologie care execută teste curente de conducere a tratamentului imuno-supresiv, precum și pentru diagnosticarea precoce a fenomenului de rețet. Mai mult, aceste laboratoare fac în același timp cercetări fundamentale cu aplicabilitate asupra sistemului imun al organismului și asupra răspunsului acestuia la tratamentul imuno-supresiv cu diferite medicamente, în special Ciclosporina A.

Din lucrările prezentate s-a desprins concluzia că transplantul cardiac nu-i un procedeu terapeutic radical, ci unul paliativ, care supune pacientul la un regim de viață restrictiv, cu dispensarizare medicală permanentă. Pe deasupra, tratamentul imuno-supresiv de întreținere a transplantului și de combatere a fenomenului de rețet are urmări negative. Acest tratament este toxic, scade rezistența imună a organismului la infecții și poate favoriza apariția unor afecțiuni maligne, cum ar fi leucemia.

Transplantul cardiac rămîne totuși în prezent un procedeu terapeutic eficient cu perspective certe de ameliorare a prognosticului. Transplantul inimii artificiale, în opinia unanimă, rămîne deocamdată o soluție de moment numai la cazurile care sînt în așteptarea unui transplant cu o inimă luată de la un donator uman.

— **Cum se vede de la aceste manifestări chirurgice cardiovasculare de la noi.**

— În țara noastră chirurgia cardiovasculară a ajuns la un stadiu de dezvoltare remarcabil. Ea dispune de un potențial care-i permite să abordeze cu succes aproape întreaga patologie cardiovasculară. Pe măsura creșterii dotărilor tehnico-materiale ea își va mări și mai mult posibilitățile de acțiune, performanțele, fiindcă de specialiști capabili și dornici de afirmare dispune. Dovadă și realizarea de către specialiștii noștri a înlocuitorilor valvulari (biovalvele cardiace realizate la Spitalul Clinic Fundeni și la Tg. Mureș).

În ceea ce ne privește, pe noi cei de la Spitalul Militar Central, cercetările fundamentale în infrastructura celulară miocardică și hepatică, ne-au permis să aducem contribuții originale în metodele de protecție a inimii și ficatului în timpul operațiilor sub circulație extracorporală.

IOAN STRUJAN ■

Orizonturi în chirurgia cardiacă

pass-ului (pontajului aorto-coronarian) și noile tehnici de dilatație endo-luminală a coronarelor stenozate. În domeniul circulației extracorporale au fost prezentate tehnici de hemodiluzie totală, întrucît utilizarea în cantități mari a singelui în chirurgia cardiacă ridică probleme dificile de aprovizionare. Tot aici s-au supus atenției progreselor care s-au înregistrat în tratamentul chirurgical al aritmiilor supraventriculare.

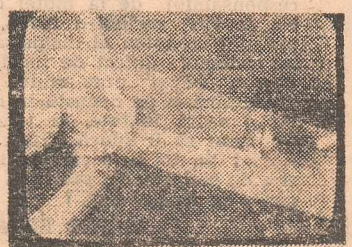
În cadrul congresului fructuoase schimburi de opinii au avut loc deosebi în jurul înlocuirilor valvule cardiace, precum și a celor obținute în transplantul cardiac.

— **Ce ne puteți spune despre ocalită manifestare științifică?**

— A doua manifestare științifică a fost un simpozion internațional organizat de Universitatea din Viena sub genericul „Actualități și tendințe în transplantul cardiac”. La el au participat specialiști de pe tot globul, chirurghi cardiaci, imunologi, farmacologi, care în 40 de lucrări și 10 postere au abordat toate aspectele legate de transplantul cardiac: experiența clinică acumulată, complicațiile care apar, în special infecția și rețetul (respingerea), urmărirea post-operatorie, diagnosticul rețetului, tratamentul imuno-supresiv etc. Așa cum a rezultat din lucrările simpozionului, în prezent transplantul cardiac (mai puțin transplantul total cord-

Televiziunea submarină

Azi imaginile de televiziune submarină se transmit prin intermediul unui cablu, ce leagă camera TV de nava aflată la suprafață, deoarece undele electromagnetice sînt absorbite de apă. În Franța se experimentează suprimarea legăturii cu fir, ca suport pentru transmiterea imaginilor fiind utilizate vibrațiile sonore, ce se propagă foarte bine în apă și care sînt singurele capabile să transmită o informație, adică să aibă o frecvență suficient de ridicată pentru a se permite modularea lor. Mai precis se folosesc ultrasunetele, pe care urechea omească nu le poate percepe, deci mai mari de 20.000 Hz și care pot fi dirijate mai ușor decît sunetele auzibile. În loc de antene, pentru transmitere, se fo-

losesc niște sisteme ce transformă impulsurile electrice, provenite de la camera TV, în vibrații mecanice, cu ajutorul unor membrane aflate în contact cu apa și care dau naștere unor unde cu frecvența de 60.000 Hz. La recepție un alt transductor transformă vibrațiile mecanice în semnale electrice, care sînt stocate într-o memorie, apoi de-

Breviar

codificate pentru a se reconstitui imaginea. La experiențele companiei „Thomson-CSF” este folosită nava „Pelikan”, care a reușit să recepționeze prima imagine, după noul procedeu, așa cum se vede în fotografie, de la o adîncime de 1.000 metri. Într-un proces de transmitere și decodificare durează destul de mult, aproximativ 10 secunde, dar se speră ca în viitor timpul să se reducă la 0.1 secunde, pentru recepționarea unei imagini.

Intervenție chirurgicală

Intr-o familie de țărani din orașul chinez Hubei s-a născut

un băiețel cu trei picioare. Recent medicii Spitalului general al Forțelor Aeriene ale Armatei Populare Chineze de Eliberare au efectuat o dificilă intervenție

chirurgicală, care a reușit pe deplin. În prezent pacientul se simte bine, se poate ridica pe picioare și a început să meargă. În imagine micuțul Wang Gang după naștere și după operație, în timpul unui control medical.

AUREL DIANU ■

Noii barbari

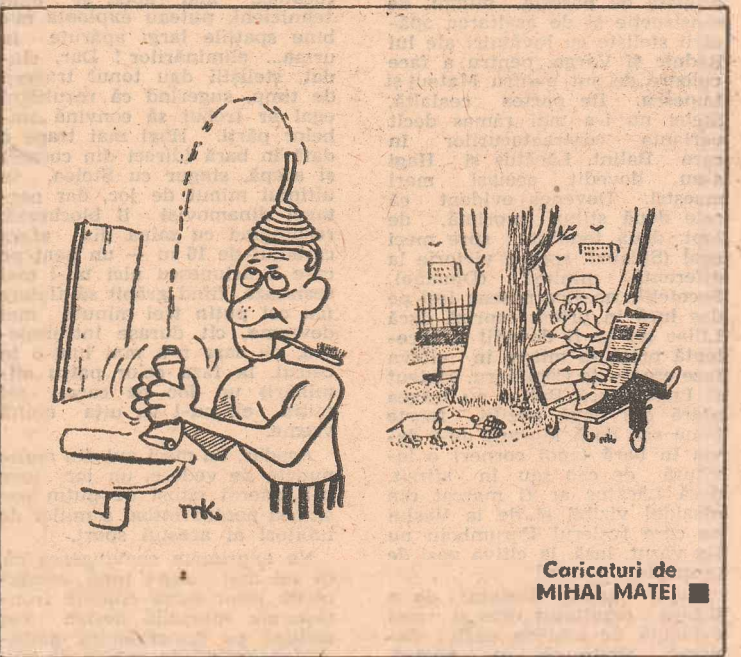
Bucăți de marmură din celebrul Forum al Romei „luate” ca suvenir... la Florența, statuii lui Michelangelo, David, i s-a făcut pedichiura... Bucăți din Parthenon folosite „acasă” drept pres-papiers... în sudul Franței, desenele preistorice de la Mercantour, date cu bronzul pentru a se asigura contrastul necesar fotografierii... Zidurile medievale de la Carcassonne umplute cu graffiti... Coloanele de la Plaza Mayor (Madrid) transformate în sufragerie și dormitor comun, fintini celebre ce servesc drept piscine, munți de ambalaje din plastic, în afara unor localități turistice, care vor dura cît piramidele, oameni dornici de a rămîne în posteritate săpîndu-și numele sau (cei mai discreți) doar inițialele în ziduri care respiră prin toți porii istoriei...

Cum s-a ajuns la așa ceva? Fenomenul este urmare a recrudescenței turismului de masă, iar urmările vizibile ale acestei situații sînt sintetizate de presa occidentală drept „noul barbarism”.

Ce se poate face? De pildă, oficialitățile venețiene speriate de

numărul turiștilor (120.000/zi) au încercat diminuarea, dar valul de proteste din partea celor care au interese în industria turismului a dus la anularea măsurii. La Florența municipalitatea a interzis deschiderea de noi loca-turi și a incurajat creșterea prețului la serviciile oferite (fără rezultat), iar în insula spaniolă Ibiza, la San Antonio se interzice accesul celor aflați în stare de ebrietate (cei care ajung în această stare în barurile din localitate sînt expulzați). Măsurile luate au fost doar slabe paliative. Nu trebuie omis faptul că industria turismului asigură unele locuri de muncă și își aduce o contribuție substanțială la buget. De aceea se pare că cea mai indicată măsură este cea luată la Mercantour, în Franța, unde s-au instalat panouri ce explică importanța vestigiilor precum și urmările ireversibile ale actelor comise de noii barbari. Unul din oficiali spunea: „Multe distrugerii au fost cauzate de ignoranță. Îndată ce explici, oamenii se străduiesc să ocrotească”. Mai pe românește spus lipsa celor 7 ani de acasă se vedește și în călătorie.

DAN DANUȚ DORU ■

Caricaturi de MIHAI MATEI ■

Pămînt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL : 1) Element chimic aparținînd grupei pămînturilor rare. 2) Pămînt cultivabil (pl.) — Monedă iraniană. 3) Refren muzical — Rodește în pămînt. 4) Acoperă două treimi din suprafața globului pămîntesc — Strat afinat, moale și friabil, de la suprafața scoarței pămînteste — Margine de teren! 5) Stea... terestră — De-a lungul a 24 de asemenea unități de timp, pămîntul efectuează o rotație în jurul propriei axe. 6) Mulțumit sufletește. 7) Acut! — Parte de uscat care înaintea-ză în mare — Loc cu izvoare de apă și vegetație bogată, în mijlocul unui pustiu. 8) Fiica lui Cronos, personificarea Cerului și a Pămîntului (mit.) — Pielea obrazului. 9) Înălțime în apropierea orașului Tallin — Pămîntul la fața (fig.) 10) La capătul pămîntului — Comoară (fig.) 11) Gigantul care își reînnoia puterile ori de cîte ori atîngea pămîntul — Autorul cunoscute-

lor romane „De la Pămînt la Lună” și „Ocolul Pămîntului în 80 de zile”.

VERTICAL : 1) Bucată de pămînt — Alună de pămînt. 2) Referitor la proprietatea asupra pămîntului — Suprafață de pămînt. 3) Alternează cu ziua datorită rotației Pămîntului în jurul axei proprii, dar și în jurul Soarelui — Sfișiat. 4) Marginile Terrei! — Căteii pămîntului (reg.) — Calciu — Intrare în aeroport! 5) Pirjolit de soare — Defileu în Algeria — Riu în Ghana. 6) Apărut ca din pămînt. 7) Tesătură... cu ape — Școlar. 8) Tesătură pentru îmbrăcămîntea de vară — Atomi cu sarcină electrică în exces. 9) Nomă în Egiptul antic — Greutatea lui Cuza — Cadou. 10) A reveni pe pămînt după o cursă aeriană — Singur. 11) Pămînt — Virstele Pămîntului.

Dictionar : IRU, SFA, PRU, DRIL, AIN.

GEORGE MAGHERU ■

Dezlegarea careului din numărul precedent : SHAKESPEARE ; IUBIT ; AMIEL ; NGA ; EFTIMIU ; COLIR ; INIMĂ ; E ; URNA ; E ; SR ; RET ; IRISI ; D ; I ; ARTA ; CON ; TB ; BARBU ; II ; ARC ; TEI ; IED ; TARDE ; AGAVA ; EDIL ; ISANOS.

Teren greu, echipe rare

Steaua și Dinamo, protagoniștii campionatului nostru, ne-au oferit miercuri un fotbal în ceață și la propriu și la figurat. Din păcate așteptările tuturor au fost din nou înșelate, îndeosebi din cauza manierei penibile în care s-a derulat finalul acestei partide.

La început se prefigura un duel tactic interesant, pe măsura disponibilităților acestor echipe și a renumelui antrenorilor lor: Dinamo s-a prezentat cu Movilă libero, Varga și Nicolae la marșaj pentru Lăcătuș și Piturcă, apoi cu o linie de mijlocăși (Rednic, Andone, Lupescu, Lupu, Mateuț) predispuși la construcție și atenți la pătrunderile individuale ale lui Hagi, Balint și Stoica. De partea cealaltă, inovația a fost folosirea lui Rotariu (în locul lui Ungureanu) pe un post în care acesta a trebuit să-și strunească veleitățile ofensive, ca și licitarea sprinturilor lui Balint pe flancul drept al apărării dinamoviste (și nu pe cel stâng, „la Lăcătuș”, unde s-ar fi putut aștepta aceasta). În prima repriză, Dinamo s-a arătat mai mult preocupată de posesia mingii, de construcție și de asaltarea apărării steliste cu învâluiri ale lui Rednic și Varga, pentru a face culoare de șut pentru Mateuț și Lupescu. De partea cealaltă, Stelei nu i-a mai rămas decât varianta contraatacurilor în care Balint, Lăcătuș și Hagi s-au dovedit aceiași mari maestri. Devenea evident că cele două stiluri exprimă, de fapt, două tendințe: spre meci egal (Steaua), spre o victorie la diferență minimă (Dinamo). Sotocelile acestea puteau ieși pe dos încă în prima repriză dacă Liliac nu ar fi dovedit o excelentă priză la minge în câteva faze create de Cămătaru. Mateuț și Lupu, dacă Balint nu trăgea afară din două poziții foarte bune sau dacă Moraru nu-l devia în bară (apoi corner) o lovitură de cap sau, în sfârșit, dacă Lăcătuș ar fi marcat din ofsaidul vizibil și de la Vaslui pe care Crăciunescu Porumboiu nu l-a văzut, însă, la citiva pași de propriile-i ghetă!

După pauză, dorința de a tranșa rezultatul este și mai evidentă de ambele părți: Dinamo simte că „se poate”, Steaua — de asemenea. Urmatorele este că atacurile și contraatacurile devin tot mai tăioase. La una din angajările lungi pornite dinspre apărarea stelistă, Lăcătuș scapă singur pe partea dreaptă a direcției sale de atac; Moraru îl iese (lui, nu mingii!) în întâmpinare, pe la vreo 30 m, catapultându-l pe Lăcătuș care numai prin miracol a scăpat de o accidentare extrem de gravă. Crăciunescu li arată încă din alergare cartonașul roșu lui Moraru (din păcate neexistând pe teren o sancțiune și mai aspră, cum ar fi meritat asemenea gest). „Combatanții” erau la pământ, dar alături se infiripase deja o gilceavă între Iovan și Varga, înconjuțați de mai mulți coechi-

O mulțime de mașini oprite. Autovehicule de tot felul: turisme, basculante, camioane, furgonete, autobuze. Șoferii și pasagerii lor comentează și nu găsesc răspuns la întrebarea: cum autotrenul colos a ajuns pe celălalt sens de mers al autostrăzii, după ce a trecut peste cele două rinduri de parapetei metalici, ca prin două fișii de carton? „Dacă nu întâlneam jucăria asta de turism, totul se termina bine mersi”, remarcă șoferul unui camion încercat cu fin. „Cu greu poate afirma cineva că asta a fost cîndva un autoturism. Nu mai are nimic întreg. Ba da, un geam lateral. Prin ce minune nu s-o fi făcut și asta tîndări, nu știu” constată pilotul unui imens miriapod rutier. „Greu de crezut că cineva a mai rămas în viață, după ce giganțul asta a făcut plăcintă mașina mică. Se văd peste tot urme de sînge. Bieții oameni!” Tîndărul de la volanul Trabantului după ce face observația, livid la față, se urcă în mașină și demarează. Cei rămași în apropierea locului accidentului continuă să comenteze. Intervine o femeie. „Sînt doctoriță. Am coborît imediat, crezînd că pot ajuta cu ceva. Salvarea sosisse. Cu toții au fost proiectați din turism. Copilul, un băiat de vreo 14 ani, era conștient,

perit de-ai lor; și aceștia doi primesc cartonaș roșu, pe care-l mai vede, imediat, și Belodedici, care era, de asemenea, „foarte activ” în acea fază jenantă pentru toată lumea. Moraru este eliminat direct în brațele personalului medical. Lăcătuș, părăsește și el terenul sprijinit de alții (avea să fie schimbat de Bălan), spiritele potolindu-se relativ repede. După acest intermezzo pugilistico-rugbistic, de la fotbal se trece la un fel de „handbal” sau de minifotbal, intrucît pe teren rămăseseră niște echipe rărîte, avînd fiecare cîte opt jucători de cîmp (Mihăescu fiind schimbat cu Stelea, pentru a intra în poarta lui Moraru). Steaua rămîne cu un singur fundaș, Bumbescu, dublat tot mai mult de Băloni, iar Dinamo nu pare afectată de noile „distribuții” din teren. Dar, se înțelege, că numai de fotbal nu mai putea fi vorba, în condițiile în care o negură urită de toamnă se lăsase peste întregul stadion. Formația care, în principiu, era avantajată în acest „joc în 8” era Steaua, ai cărei jucători, mai rapizi și buni tehnicieni, puteau exploata mai bine spațiile largi apărute în urma... eliminărilor! Dar, ciudat, steliștii dau tonul tragerii de timp, sugerînd că rezultatul egal ar trebui să convină ambelor părți. Hagi mai trage o dată în bară (direct din corner) și scapă, singur cu Stelea, în ultimul minut de joc, dar portarul dinamovist îl blochează, respingînd cu mîna din afara careului de 16 m — un henț pe care Crăciunescu nici nu-l mai sesizează, fiind grăbit să fluiere (cu cel puțin trei minute mai devreme, cit durase intreruperea, pe care n-a mai luat-o în calcul, la faza celor patru eliminări) un joc pe care, cel puțin el, nu-l va uita multă vreme.

Așadar, un meci nul din multe puncte de vedere, un joc care n-a onorat cituși de puțin pasiunea pentru fotbal a miilor de iubitori ai acestui sport.

Ne exprimăm convingerea că, în cel mai scurt timp, conducerea celor două cluburi fruntașe ale sportului nostru vor analiza cu discernămint gesturile incalificabile comise de unii jucători în timpul acestei partide și vor lua, în consecință, măsurile exemplare care se impun. Obligă la această intervenție însuși renumele pe care și l-au cîștigat de-a lungul anilor cele două cluburi sportive, statutul și datoria lor morală de a fi nu numai sub aspectul performanțelor, ci din toate punctele de vedere un etalon de sportivitate și moralitate pentru toate grupările sportive din țara noastră.

Sperăm, de asemenea, că Federația Română de Fotbal va da tot concursul pentru sancționarea unor asemenea abateri, astfel încît activitatea fotbalistică să se desfășoare în climatul de sportivitate și disciplină propriu sportului românesc.

și bărbatul, probabil taică-său, la fel. Cu femeia însă e ceva mai delicat, nu cred să aibă șanse. Avea leziuni multe și grave. Fracturi peste tot... „N-am mai văzut așa ceva. O bucată din motor a ajuns tocmai la marginea lanului”. Și tîndărul, coborît din autobuz, arată

Cu zelul și tenacitatea atît de proprii femeilor, colega noastră Margareta Mureșan și-a onorat de fiecare dată exemplar obligațiile pe care le incumbă această rubrică și așteptările cercului de cititori constanți pe care și l-a format de-a lungul timpului. Febra participării la recentele campionate naționale (care s-au încheiat nedecis miercuri), ca și o febră propriu-zisă (datorată unei gripei) au împiedicat-o, însă, pe colega noastră să ne dea, chiar și în plic, „mutarea” pentru această săptămînă. Drept pentru

care am și folosit prilejul unei „imixțiuni” în partida pe care o susține atît de convingător în acest colț de pagină, recurînd nici mai mult nici mai puțin decît la un „simultan” publicistic ce cele două valoroase șahiste care-și vor disputa titlul național în cadrul unui meci de baraj. Avînd „albele”, mi-am putut permite să pun întrebări încruciate, ale căror răspunsuri m-au convins, o dată în plus, că șahul este... mai greu. Să vedem, totuși, „diagrama” celor două interviuri.

MARGARETA MUREȘAN

„Cu siguranță Eugenia a intrat în rîndul celor mai bune șahiste ale țării”

— Bună seara, Margareta Mureșan, n-am încotro, vă sun de la redacție.

— Am anunțat că nu pot preda la timp materialul pentru rubrică.

— Nu despre asta e vorba, ci despre finalele campionatului național de șah. Era s-o cam „serintiți”, nu-i așa?

— Pe la mijlocul competiției am jucat mai slab, am avut și-o gripă, dar asta, desigur, nu-i o scuză. Am jucat bine cu primele clasate, dar m-am incurcat la jucătoarele mai slab cotate.

— Deocamdată, felicitări pentru că veți juca barajul pentru titlu. Ce părere aveți despre adversara dv., Eugenia Ghindă?

— E o jucătoare intuitivă, talentată și cu mari perspective de progres. O dezavantajează faptul că e foarte agitată în timpul partidei. Apoi, neavînd o experiență internațională foarte bogată, e mai fluctuantă în forma sportivă. E o fată admirabilă și o companie extrem de plăcută. Dar, ce faceți, un interviu?

— Nu chiar, dau un fel de „simultan” folosînd cam aceleași întrebări și pentru Eugenia Ghindă. De pildă, ce părere aveți despre rivalitatea în șahul feminin?

— Rivalitatea este pur sportivă, chiar dacă nu permite și o amicitie la cataramă, cum se spune. Sînt cazuri de înțelegere și relații foarte bune, dar mai rar de prietenii ca acelea ce există în afara intereselor pentru performanță sportivă.

— Cum a jucat Eugenia Ghindă?

— A început mai slab, un punct din trei partide, paremi-se, dar a jucat foarte bine în partea a doua a concursului. De fapt, anul acesta a obținut un rezultat de excepție, cîștigînd într-o companie foarte bună un important turneu internațional în Polonia. Eugenia a mai fost campioană națională, dar acum se poate spune cu certitudine că a intrat în rîndul celor mai bune șahiste ale țării.

— Cînd va fi barajul?

— Încă nu s-a stabilit, deoarece, deocamdată, trebuie să ne stringem rîndurile pentru întîlnirea din decembrie pe care o vom disputa cu echipa națională în Bulgaria.

cina. „Așa e, o roată absolut intactă, cred că e cea de rezervă, din portbagaj”. Încet, încet curiosii se pun în mișcare. Alții continuă însă să se oprească. „Așa ceva, un TIR de zeci de tone să aterizeze escaladînd parapeteii, pe partea opusă, strîvind o mașină, n-am văzut și

— Și ce șanse aveți să cîștigați titlul?

— Problema nu e a șanselor, ci a regulamentului, care stipulează că, la scor egal după cele patru partide din baraj, titlul va reveni jucătoarei care are mai multe victorii în finale. Deși eu am victorii la jucătoarele mai bune, și deci un coeficient valoric superior, Eugenia are un total mai mare de victorii și, ca urmare, la scor egal, devine campioană.

— Înțeleg că nu prea sînteți de acord cu această prevedere regulamentară.

— Nu de acum, ci de cînd a fost sugerată mi-am exprimat îndoiala că este o prevedere justă. De altfel, se pare că va fi și schimbată, dar nu se știe cînd.

— Vă mulțumesc și vă urez de pe acum mult succes.

— Să fie, iar dacă veți asista la meciul de baraj sper că veți fi, ca un bun coleg, susținătorul meu!

— Nu știu! Doresc să-mi păstrez neutralitatea, pe cît s-o putea.

EUGENIA GHINDĂ

„Margareta este o adevărată mare maestră”

— Felicitări, Eugenia Ghindă, pentru evoluția de la „naționalele” de șah. Vă așteptați să ajungeți într-un meci de baraj pentru titlu?

— N-a fost chiar o surpriză, întrucît am avut un sezon bun, în care am cîștigat două turnee internaționale, m-am clasat pe locul cinci la turneul internațional al României și am dobîndit un plus de aproximativ 100 puncte la coeficientul Elo. Toate astea denotă o ascensiune care s-a confirmat și la finalele naționale de șah.

— Cu ce intenții ați abordat aceste finale?

— De a-mi consolida poziția în șahul românesc. Nu făceam parte chiar din primul eșalon, dar acum cred că mi s-a deschis calea spre asta.

— Ce impresie v-a făcut evoluția kolegi noastre și adversarei dumneavoastră în meciul de baraj, Margareta Mureșan?

— Margareta a jucat foarte bine, îndeosebi în prima parte a concursului și mai ales în fața adversarelor mai puternice. Este o jucătoare de mare clasă, o adevărată mare maestră internațională, arătînd și la aceste finale o deosebită siguranță și putere de luptă. Finalele au fost foarte disputate, pe la mijlocul

concursului fiind foarte greu de bănuț cine se va desprinde — lucru care s-a dovedit pînă la urmă aproape imposibil, din moment ce este necesar un meci de baraj.

— Cu Margareta Mureșan ați făcut remiză...

— Dar o remiză jucată, intrucît la femei foarte rar se pot întîlni acele remize „de salon” sau convenționale din întîlnirile masculine.

— De ce? Este adevărat că șahistele nu pot fi prietene între ele?

— Nu este adevărat. Sînt în relații foarte bune, inclusiv cu Margareta Mureșan. N-ar fi mai bine s-o întrebați pe ea despre toate acestea?

— O voi întreba, dar doresc să rămîn același „arbitru” neutru, care a admirat de la distanță întrecerea dumneavoastră. Să revenim la ce vă întrebam.

— Am avut prietene șahiste la care pierdeam în mod constant, dar — nu uitați, șahul e sport — am rămas tot prietene.

— Despre meciul de baraj imi puteți spune ceva?

— Nu-mi este în fire să fac pronosticuri. Sau, cum se spune, nu sînt superstițioasă pentru că superstiția poartă ghinion.

— E un sofism cu haz, nu știam, dar l-am reținut. Spuneți-mi, ca absolventă de filologie, cum se împacă această disciplină cu șahul?

— N-ați întregat-o pînă acum pe Margareta Mureșan?

— Nu.

— Șahul presupune o logică interioară și o rigoare în gândire care nu țin neapărat de vreo profesie sau altă.

— Iertați-mi indiscreția: ați cunoscut șahul datorită soțului sau ați cunoscut soțul datorită șahului?

— Sînt un fruct tîrziu al șahului, împrumutînd această pasiune de la soțul meu pe care l-am cunoscut în timpul studenției. N-am fost junioară niciodată, începînd să joc șah pe la 21—22 de ani, pentru ca, după alți trei ani să joc deja în finalele campionatului național.

— Dar vreau să vă fac și eu o confidență: urăsc acest aparat numit telefon și, mai ales, imi displac conversațiile cu cineva pe care nu pot să-l privesc. E, probabil, o deformare datorată tot mesei de șah.

— Am înțeles, drept pentru care imi repet seuzele, mulțumindu-vă, totodată pentru acceptarea acestei „partide oarbe”. Vă urez succes în meciul de baraj — și toate cele convenite în prag de sîrbători.

— Știți ceva? În competițiile șahiste nu se mulțumește pentru urările de bine, ci se spune doar „să fie!”

— Să fie!

Grupaj realizat de OCTAVIAN ȘTIREANU

Cronica șoselei

O situație fără ieșire

celorlalți pasageri o mogildeață neagră, așa ca o pisică stînd la pîndă, exact unde se termină verdele grului răsărit de curînd. „Și de unde știți dumneata că acolo e un fragment de motor?” întrebă șoferul autocarului albastru abia oprit. Simțîndu-se parcă puțin ofensat că nu este crezut, acesta descrie detaliat obiectul. „Am fost acolo să mă conving. Imi pare rău, dar am văzut sute de motoare în viața mea. Sînt mecanic auto”. „Dom-le, să știți că ai dreptate, se vede că părți din mașină au mai zburat și în alte direcții. Aia de colo, din șanț, nu-i cumva o roată de autoturism?” Cei doi se îndreaptă cu pași repezi, spre locul cu pri-

sper că nici n-am să mai văd în viața mea”. Observația aparține unui șofer profesionist și este adresată unui coleg oprit și el la locul de parcare. Acesta nu răspunde imediat. Remarcă într-un tîrziu așa ca pentru el. „Mergi pe drum, cu familia, să respiri puțin aer curat, la rude, după aprovizionare, mă rog, și te pomenești la spital sau... Culmea e că omul de la volan n-a putut face nimic. Așa cred cel puțin. Chiar dacă ar fi încercat să părăsească șoseaua, căci drumul este la nivel cu pajiștea, n-ar fi avut cum să o facă. Magaonia a venit din scurt, brusc. Să fi rămas fără direcție? O fi adormit?” „Nu-i exclusă nici vreo criză, ceva legat de sănă-

tate. Mă rog, medicii vor clarifica dacă a fost sau nu vorba de așa ceva”. Apare fratele șoferului. Se adresează celor doi profesioniști. Simte nevoia să întrebe, să se consulte cu cineva. „M-am anunțat imediat și am venit într-un suflet. Locuiesc la primul bloc pe dreapta,

să mai strîng cîte ceva din lucruri. Formidabil, pînă și obiectele din valiză s-au împrăștiat în toate direcțiile. Întrebați în ce stare sînt ai mei? A, uitasem Iertați-mă sînt zăpăcit complet. El și copilul scapă, așa zic doctorii. Ea însă e grav, grav de tot. Nu, nu garantează nimic nimeni. Înțelegeți, caută parcă să-i convingă pe interlocutori ea, Marga, a făcut timp de 5 ani și de zi, matematică cu băiatul. Ce profesie are? E inginer electronist, o femeie minunată. Să-și piardă viața la 35 de ani! Doamne! Omul nu se poate abține. Două lacrimi i se scurg pe obraji. Oamenii îl ajută să adune lucrurile răvășite peste tot, să care valizele la mașină. Impresionată această demonstrație de solidaritate umană. Șoferul TIR-ului? Dă vina pe ajutorul său care adormind lângă el, l-a incitat la ațipire, pe responsabilul de la motel care l-a enervat cerîndu-i cafea, pe peisajul monoton al magistrației pe sistemul defect de încălzire care a „băgat” prea multă căldură, pînă și pe nevastă-sa care cu o seară înainte, la telefon i-a cerut să îi aducă blugi, da numai din ăia cu o vîpșucă subțire de piele. Exact așa ceva n-a găsit, ce vină are el? VICTOR BEDA

Un loc sub cerul primăverii

Un indemn și o speranță pentru partida cu Verona: să credem în golul calificării, chiar dacă fi-va el marcat în min. 90, așa cum a făcut-o Pană în meciul cu Bröndby.

Fotografie de AUREL D. NEAGU

Privind cu oarecare detașare meciul de la Verona, situația, în loc să se limpezească, se complică din ce în ce mai mult. Sportul studentesc se află în fața unui pas uriaș pe arena europeană și-n fața aluina, amarnic, pe scena fotbalistică românească. Meciul cu Poli Timișoara a pus capac. Un joc frumos, din care Sportul a pierdut un punct, ajungând la minus 7 în clasamentul adevăratului. Meciul cu Flacăra Moreni ne mai dă speranțe. Studenții nu alcătuiesc o echipă oarecare. Nu au uitat să joace cu elan și fantezie, după cum au demonstrat-o și la Verona. Și nu arată ca o echipă sortită retrogradării. Ba, dimpotrivă. Numai că și în Italia, și cu Flacăra Moreni, jocul frumos, elegant, coerent, n-a adus prea multe goluri, ci o grămadă de ocazii mari rit roata carului. Înaintea meciului și după ce văzuse Sportul într-un meci de campionat,

directorul tehnic Emiliano Mascetti spunea că „se vede că studenții și-au concentrat eforturile pe Cupa UEFA, pentru că în nici un caz nu arată ca o echipă de ultimul loc”. Între timp Sportul a cedat lanterna și a reușit chiar să înscrie pe stadionul Bentegodi (nu știm dacă exact în acel moment a decedat în tribună un spectator suferind de inimă). Ziarul „L'Arena” publica o pagină întreagă cu titlul „Quel maledetto gol di Coras” (Acel blestemat gol al lui Coras) care trădează destulă circumspecție în declarațiile de după meci. Ele sînt mai puțin importante, dar sînt expresia unei atitudini care se va vedea și în jocul de la București. Verona își dorește teribil să joace în primăvara cupelor europene (aceasta avind și implicații de ordin substanțial în bugetul clubului) și e de așteptat să vedem în Regie o echipă strînsă

ca un arici în jurul careului de șaisprezece metri și deschizindu-se fulgerător ca să atace cu E. Larsen. Pacione și Di Genaro. În plus, celor trei li se va alătura și vest-germanul Berthold pe care nu l-am văzut la lucru din pricina celor două cartonașe. Cum va reuși Sportul studentesc să realizeze factorul de echilibru pentru a putea construi periculos și pentru a se apăra cu siguranță e greu de răspuns. Pînă la urmă, această sarcină cade pe umerii celor doi antrenori tineri care au onorat toate speranțele puse în ei. Nu trebuie uitat că Verona n-a fost învinsă nici în primele două tururi, terminînd la egalitate și la Szececin și la Utrecht, că dintr-o mulțime de meciuri în deplasare n-a pierdut decît cu Juventus. În deplasare, echipa încheie aproape sufocant orice cale spre poarta lui Giuliani și atacă fulgerător prin doi-trei-patru oameni. Cum va fi oprit

la București Elkjer Larsen în fuga sa de cal și cum vom riposta la driblingurile sale amețitoare? Cum va fi neutralizat Pacione? De răspunsurile la aceste întrebări depinde fără îndoială calificarea echipei din Regie. Ea este posibilă, dar numai printr-o strategie pusă la punct pînă la ultimul amănunt. Se poate conta pe calmul și luciditatea lui Iorgulescu, pe forța de luptă a lui Mircea Popa, pe curajul și puterea lui Ciucă (jucător din familia celor în care dai și cazii îndurerat), pe frumoasa revenire a lui Aurică Ticleanu, pe capacitatea de a marca o vedetă a lui Costel Pană, pe arta lui Coras și pe scripările lui Stănicu. Dacă Tîrlea și Bozeșan vor fi la înălțime. Sportul va fi foarte aproape de o mare performanță, cea mai mare din istoria clubului. În fața acestei motivații morale, italienii vor veni cu forța de luptă determinată de sacul de bani aflat în joc și e de așteptat ca ei să facă totul ca să-și încheieze primele oferte de sponsorii clubului. Nu trebuie să ne așteptăm la vreun cadou din partea arbitrilor Alexis Ponnet, cunoscut pentru severitatea sa.

În această campanie frumoasă care poate încheia la modul cel mai frumos toamna fotbalistică de la noi, Sportul studentesc are nevoie de spectatori. Să nu uităm că la meciul cu Bröndby, stadionul s-a umplut abia în minutul 90, pe cînd la Verona, 25.000 de italieni au susținut frenetic o echipă într-adevăr puternică, însoțită și la București de cel puțin o mie de tifosi. Drept pentru care, cine și-ar dori foarte mult ca Sportul studentesc să obțină calificarea trebuie să devină spectatorul acestui meci cu o miză teribilă: 2-0 pentru ca Sportul studentesc să joace în primăvara cupelor europene. Adică două echipe românești în cursa pentru podiumul laureaților europeni.

CORNEL NISTORESCU

Toată lumea face sport

● Odată cu prima zăpadă au început și antrenamentele membrilor unei grupări sportive cu rezultate deosebite în disciplinele de iarnă, schi fond în special, anume Clubul Sportiv Scolar Predeal, de pe lângă liceul din localitate (director Emil Rîmnicănu). Elevii antrenorilor Cornelia și Ion Dudu, între care multipli campioni de schi fond Ionel Păvălean, Petre Cojocaru, Mugurel Tocitu, Dănuț Bogdan, Antonela Neamtu, ea și colega lor Mihaela Cîrstoiu, singura reprezentantă (!) a județului Brașov în lotul olimpic, promit noi titluri republicane, și de ce nu, internaționale. ● Semnificativ la acest club este faptul că, pe lângă rezultatele din sport, schiorii de fond de la CSSC Predeal s-au realizat și în activitatea profesională, de aici plecînd nu numai campioni, ci și actuali sau viitori profesori — Ion Lungoci, Mihai Rădulescu, Eleonor Căciulă, Emilia Raus, pentru a nu cita decît numele cele mai cunoscute. ● În Italia, relevă un studiu al Comitetului Olimpic Național Italian (CONI), 154 la sută din populație, adică 9 milioane de oameni, practică sportul într-o formă organizată. Cei mai mulți sînt, bineînțeles, fotbalisții, cu 1.243.255 sportivi legitimați. Urmează însă surprizele: pe locul secund se află viitorii sportivi, cu 801.392 practicanți, iar pe trei, pescarii cu 616.961. La distanță mare se află, în continuare, voleiul (226.284) și baschetul (224.245).

● Retragerea din fotbal a argentinianului Norberto Alonso a adunat pe stadionul River Plate o mulțime impresionantă — 70.000 de spectatori, veniți doar pentru a-și lua adio de la cel mai îndrăgit fotbalist din țara campionilor mondiali. Vedeta incontestabilă a ultimilor 20 de ani (cu cele mai multe apariții pe coperta prestigiosului „El Gráfico”, ziarul de sport cel mai important din America de Sud), Alonso a fost selecționat fără întrerupere în reprezentativă între 1971 (chemat de Didi, brazilianul) și 1987. Pentru River Plate a jucat 374 de meciuri, înscriind 149 de goluri. ● Tyrone Bogues, minusculul conducător de joc (numai 1.60 m) al reprezentativei de baschet a SUA, campioană mondială, a semnat un contract cu echipa profesionistă Washington Bullets, răpindu-i titlul suferenței de „cel mai scund jucător al NBA” lui Spud Webb (1.68 m) de la Atlanta Hawks! Apariția celor doi „pitici” în NBA este cu atât mai impresionantă, cu cît, spun statisticele, media de înălțime a jucătorilor din campionatul profesionist nord-american este de 1.999 m... De pîfel, coleg cu Bogues la Washington Bullets este și cel mai înalt baschetbalist al competiției, nigerianul Manute Bol — 2.31 m. ● Marele maestru englez Tony Miles s-a stabilit în SUA și va evolua de acum în reprezentativa acestei țări, informează „Sunday Telegraph”. Miles, în vîrstă de 32 de ani, campion mondial de juniori în 1974, va putea juca pentru echipa SUA la Olimpiada de anul viitor de la Atena. ● Popularitatea hocheiului pe gheață în R.F. Germania este într-un impresionant progres, la cele 90 de partide ale primei jumătăți a campionatului asistînd 470.000 de spectatori, cu 20.000 mai mulți decît anul trecut. Este și aceasta o explicație a succeselor din ultimii ani ale hocheiștilor vest-germani...

LUCIAN OPREA

Civilizația sportului

Mai mult decît un joc

Am comentat în numărul anterior importante distincții primite din partea Comitetului Internațional pentru fair play de fotbalistul englez Stanley Matthews. La festivitatea care a avut loc la sediul U.N.E.S.C.O. din Paris, Stanley Matthews — actualmente instructor de fotbal în Canada, la 72 ani! — a fost reprezentat de fiica lui care a impresionat asistența spunînd în finalul cuvîntului său: „Îl cunoașteți pe tatăl meu, îi cunoașteți faptele, cariera sportivă, știți că era poreclit „vrăjitorul balonului”, „extrema care nu iartă”, „mister magic” etc. Eu aș încheia numindu-l așa cum îmi este cel mai drag și mai apropiat: tătucule!”. Un alt vorbitor, englezul William Slater a mărturisit: „Am avut privilegiul de a juca cu Stanley Matthews în ultimul său meci din echipa națională, Anglia — R.F.G. Eu debutam în reprezentativa țării, el se retrăgea. Jucam mijlocăș stînga, Stan, ca de obicei, extremă dreapta. După 20 de minute, încă nu pusese piciorul pe minge. La un moment dat, Matthews a luat mingea, a driblat cîțiva adversari dar în loc să se îndrepte spre poartă, a traversat terenul în lățime și mi-a dat o pasă spunîndu-mi printre dinți: „Băiatule, pune și tu piciorul pe minge fiindcă altfel nu vei ține minte că ai jucat în echipa Angliei!”.

Aproape în același timp cu distincțiile înmînate la Paris, Uniunea Europeană de Fotbal a acordat trofeul fair play pentru corectitudine și respectul adversarului echipei de juniori a R.D.G., câștigătoare a campionatului european, subliniind: „O mare performanță este desigur un obiectiv pentru care merită să lupti cu toate puterile, dar victoria pînă la urmă se pierde din valoare dacă pentru a o obține, comportamentul uman suferă. Fotbalul are o mare influență asupra personalității tinerilor care-l practică, de aceea trebuie să insistăm pentru dezvoltarea acelor calități care să ducă și la formarea unor oameni cu un comportament civilizat. E frumos să învingi și în sport și în viață, dar este și mai frumos dacă obții victoria prin propriile tale forțe. Iar dacă nu reușești, învață să știi să pierzi. Fotbalul poate fi mai mult decît un joc!”.

Frumoase cuvinte, laudabile inițiativele U.E.F.A. pentru apărarea spiritului sportiv, dar nu departe de sediul U.E.F.A., în campionatul național al Franței, bilanțul a trei ediții arată astfel: Jucători — Luis Fernandez 29 avertismente și 2 eliminări, Didier Christophe 28 avertismente și o eliminare, Dominique Thomas 23 avertismente și 3 eliminări, Eric Martin 25 avertismente, Gerard Soler 24 avertismente, ș.a.m.d. Echipe — Lille 197 avertismente și 3 eliminări, Bastia 157 avertismente și 5 eliminări, Brest 154 avertismente și 6 eliminări.

Se mai pot da exemple și din alte țări. La noi, în sezonul actual, jucătorii din prima divizie li s-au ardat în 11 etape aproape 200 de cartonașe galbene și roșii. Sînt stadioane, mai ales în diviziile inferioare, pe care este greu de jucat din cauza „temperaturii” înalte a atmosferei. Jocul dărdătesc, dar fair, este confundat cu brutalitatea, latura cea mai detestabilă a întrecerii sportive, care ne reaminteză trist caverna, arenele cu fiare și gladiatori. Pe biroul comisiei de disciplină, „dosarele” se înmulțesc. Ziarul de specialitate le comentează săptămînal cu curaj și obiectivitate. Poate că și mult așteptată plenară a federației noastre de fotbal ar trebui să înscrisă pe ordinea sa de zi un punct intitulat „pentru suprimarea violenței în fotbalul românesc”. Bineînțeles numai dacă avem tăria de a spune lucrurilor pe nume.

CRISTIAN ȚOPESCU

Fotografie de EUGEN NEGREA

Rugby

Ambiție și spectacol

Prefațînd, parcă, derbiul fotbalistic de miercuri, campionatul național de rugby a înregistrat duminică unul din momentele sale de vîrf odată cu întîlnirea dintre aceleași tradiționale rivale Steaua și Dinamo. Au câștigat, în cele din urmă (în chiar ultimele secunde de joc...) steliștii: 24-22, dar evoluția scorului, calitatea jocului și mai ales, condițiile meteorologice au

creat pe stadionul din Ghencea o ambiantă de tip britanic. Steaua a condus cu 9-7, Dinamo a revenit, trecînd la „cîrmă” cu 13-9, apoi 16-9 și chiar 19-12; e rîndul Stelei să întoarcă rezultatul, 21-19, cu un minut înainte încheie jocul; dar Dinamo beneficiază de o lovitură de pedeapsă și ia din nou conducerea: 22-21! Pentru ca, în ultimele secunde, Codoi (Steaua) să încheie apoteotic acest spectacol sportiv, transformînd, la rîndu-i, o lovitură de pedeapsă: 24-22 pentru Steaua — și fluier final în timp ce balonul oval vijilia printre buturile echipei Dinamo l...

Un sincer bravo ambelor combatante.

Cel mai bun fotbalist al anului

Conform tradiției fiecărui sfîrșit de an, revista „Flacăra” inițiază și de această dată o largă anchetă privind desemnarea celui mai bun fotbalist român al anului 1987. Așteptăm, stîmăți cititori, scrisorile dumneavoastră pînă în data de 19 decembrie a.c., pe adresa redacției: București, Piața Științei nr. 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Pentru mai multă operativitate în trierea scrisorilor, rugăm să menționați pe plic „Ancheta sport”. Nu uitați: opțiunile pe care le veți trimite, cuprinzînd ordinea primilor zece fotbaliști, vor conta numai dacă sînt însoțite de numele și adresa dv. exactă.

Miercuri,
la Opera română

La Opera Română din București au avut loc două importante manifestări culturale artistice, cu largă rezonanță politică, pe care studenții-comuniști le dedică apropriei Conferințe Naționale a partidului și celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii: este vorba despre cea de a patra ediție a **Concursului național de afiș politic** și de un amplu spectacol literar-muzical-coregrafic intitulat **Imn studențesc pentru țară, pentru partid**.

Studenții institutelor de arte plastice din București, Cluj-Napoca, Iași expun așadar în foaierele elegante ale Operei bucureștene, etalind o remarcabilă originalitate, o tranșantă atitudine civică și patriotică, ce reflectă — prin selecția oferită publicului cu acest prilej — unitate de gândire și simțire a poporului nostru, climatul de responsabilitate cu care se înțipină apropriele lucrări ale Conferinței Naționale a Partidului.

Spectacolul prezentat după vernisarea expoziției de afiș politic (spectacol organizat de Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din Centrul Universitar București) s-a sprijinit pe participarea studenților Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, a studenților I.A.T.C. „I.L. Caragiale”, precum și a unor repute ansambluri corale studențești: **Gaudemus, Song, Pro arte, Armonia, Intermezzo** (aceștia din urmă, oaspeți mediciniști din Craiova).

Poezia și dansul au întregit sumarul acestei adevărate manifestări de gală a studenților.

Imn studențesc, pentru țară, pentru partid

Fotoreportajul
numărului viitor

Călătorii
sunt poftiți
în vagoane

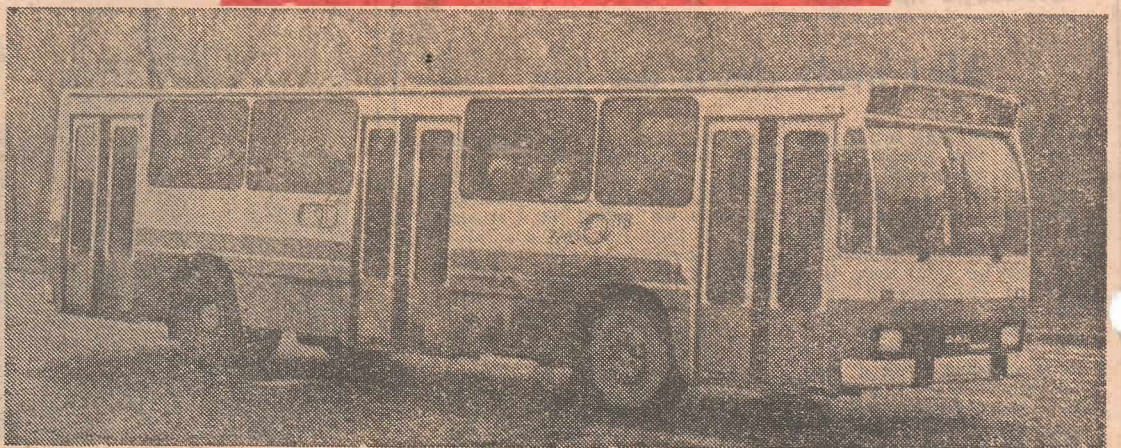
Prezent în județul Hunedoara, reporterul nostru Victor Niță se va număra între pasagerii primului tren de persoane pe noua cale ferată Deva-Brad. Această călătorie, veche visare a lumii moșilor ce s-a mplinit, iată, ca multe altele, în anul nostru, e o caldă filă de istorie pe care o transcriem în bogatul omagiu adus Conferinței Naționale a partidului.

Cuplet pentru poștaş

Statornicia în muncă este un indiciu cert al atașamentului față de profesie motiv pentru care la Suceava, la Direcția județeană de poștă și telecomunicații s-a înscăunat ca o frumoasă tradiție sărbătorirea într-un cadru festiv a lucrătorilor care au 25 de ani de muncă neîntreruptă în domeniu. Anul acesta, la a IX-a ediție la Casa de cultură a sindicatelor din Suceava au fost trei sute șaptezeci de destoinici „poștași” cinstiți de colegii lor pentru acest reprezentativ titlu de noblețe a muncii. Iar dintre cei mai demni de întreaga cinstire s-a numărat Gheorghe Gh. Popescu dirigintele oficiului P.T.T.R. 5 al cartierului Ițcani

HARALAMBIE LEREA

Bun venit, DAC 112!

Mijlocul lui decembrie e o dată importantă pentru munca învățătorului. Clasa I poate să citească, să se semneze. Școlarii s-au înscris, de citeva luni, în marele și lungul drum către lumina cărții.

Îmi fac loc, cu gândul, într-o bancă și-mi tremură mina pe stilou... Capetele amestecate de băieți tunși ca fetițele și de fete tunse ca băieții, răsufierea lor reținută de puternica emoție de a nu incurca literele în cuvinte, de a ține pasul cu șirul dictării, ochii lor arzând când tovarășa se oprește în dreptul lui Ionescu Ilie, citește și-l dezmiardă cu mult speratul foarte bine, purtându-l într-al nouălea cer, transformă clasa într-un decor de spectacol.

Îmi bate inima, cu puls nebunesc, și acum când scriu. Sint imagini care ne părăsesc odată cu viața... Ca ieri eram ca ei, cu ghiozdanul purtat cu mîndrie pe spate, cu abecedarul în față care, deși cea mai complicată carte, avea avantajul că era plină de taine, pe care le dezlegam una câte una la lecții; îi auzeam pe frații mai mari vor-

bind despre cursurile de matematică analitică și nu-i înțelegeam de ce nu le spuneau simplu, ca noi, cărți de aritmetică.

Am o prietenă în clasa I care nu s-a mai uitat la mingea de care nu se despărțea nici în somn din septembrie. Cum vine acasă, după ce mîncă și se odihnește puțin, întinde pe bi-

La capătul
alfabetului

roul ei conținutul ghiozdanului și trece din uimire în uimire. Pagina aceasta întreagă a scris-o ea? Problemele acestea grele le-a rezolvat ea? Da, fetițo, tu singură, și urmează alte dovezi ale puterii minții tale!

— Patria este... mama, șoptește o codană cu fundițe care-l acoperă obraji în flăcări. Tovarășa împarte cuvintele mari.

— Bravo Anca, ai gândit ca un

poet.

Anca își amintește cum la librărie a stat cu mama, la rînd, ca un poet să le dea autografe. Și acum tovarășa a comparat-o cu el. Abia așteaptă să alerge acasă să-i spună mamei evenimentul.

Dar cite evenimente se petrec într-o zi, în mica lor viață din clasa I. Din caietul de compunere, vocile timide dezvăluie că drumul început va fi sigur, că vor ocroti pădurea, că se vor îngrijii de școala nouă în care învață, că vor fi urmașii demni ai părinților, că vor ajunge și ei la catedră, la volan, la manșa avionului, că vor construi străzi și mari metroul, că vor trece cu capul sus prin viață.

La mijlocul lui decembrie, după numai patru luni de școală, e mai greu să exprimi, fără nici o greșală, că în curte se joacă Grivei, sau să-ți semnezi numele și să nu sari măcar o literă. Caietul cu primele compuneri rămîne însă la fel de valoros ca un viitor volum de poezie.

CARMEN DUMITRESCU

În ton cu Bucureștiul din ce în ce mai tînăr, mai frumos, de citeva zile, mai exact de la 30 noiembrie, în marele oraș circulă un nou și agreabil autobuz. Îl aveți în imagine. Este DAC 112. Reprezintă ultima realizare a Intreprinderii „Autobuzul”. Care l-a executat în urma unei colaborări de mai mulți ani cu I.T.B., după cum ne spune inginerul Mitică Ghiță, directorul Exploatații de transport cu autobuze. Cerut de I.T.B. corespunzător pretențiilor transportului în comun al Capitalei, noul produs răspunde aproape în totalitate proiectului făcut de beneficiar. Chiar și culorile — roșu și crem — au fost indicate de acesta. Cu o fiabilitate ridicată — sperăm să fie confirmată în timp și „pe viu”! — DAC 112 se înveciază, printre alte îmbunătățiri, de un dispozitiv de blocare la puntea motoare, care îi dă posibilitatea să plece din loc pe pole, pe gheață, să urce pante în condiții de aderență scăzută.

Mai notăm că noul autobuz este astfel construit încît nu poate porni din stație decît după închiderea ușilor. Deocamdată, asemenea mașini au fost introduse numai pe linia 131. „Nol-

vom asigura numărul de vehicule programat, care asigură o ritmicitate bună, așa încît călătorii pot aștepta fără precipitare la rînd, dacă nu reușesc să urce în primul autobuz care trece pe lângă dinșii, fiindcă după două minute va sosi următorul, însoțit de tovarășul director al exploatații. Pe linia 131 circulă 18—20 de mașini”.

În a doua parte a lunii decembrie, noile autobuze vor fi introduse și pe linia 331, iar în ianuarie pe linia 105. În 1988, DAC 112 va asigura 17 linii, în ritmul amintit. Aceste 17 linii par puține, însă ele au fost alese — cele cu încărcătură mai mare de călători — încît vor acoperi cam jumătate din tot transportul în comun cu autobuzul.

Știm cum sint autobuzele vechi. Cele noi nu sint doar mai frumoase, sint și mai bune. Dar „sănătatea” lor depinde în mare măsură și de modul civilizat în care noi, adevărații beneficiari, le vom folosi.

DORIN GHERGHINESCU

Fotografie de
VICTOR RĂDULESCU